

Johannes Leinonen

Vakuutussijoitustuotteiden vertailu

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

Toukokuu 2015

Tekijä(t) Otsikko	Johannes Leinonen Vakuutus-sijoitustuotteiden vertailu
Sivumäärä Aika	84 sivua + 10 liitettä Toukokuu 2015
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	Laskentatoimi ja rahoitus
Ohjaaja(t)	Lehtori Ritva Salmela
<p>Tässä opinnäytetyössä tutkittiin vakuutus-sijoitustuotteiksi luettavien säästöhenkivakuutus-ten sekä kapitalisaatiosopimusten sopivuutta erilaisten yksityissijoittajien kesken. Työssä vertailtiin kymmentä vakuutus-sijoitustuotetta kolmen eri sijoittajaprofiilin kesken, joissa vertailun mittareina olivat tuotteiden kulut ja erilaiset tuote-ehdot sekä sijoittajien sijoitus-ajat, sijoitusmäärät ja mahdollinen suunniteltu perinnönjako.</p> <p>Työssä määritelty tutkimuskysymys oli seuraava: ”mikä sijoitusvakuutus tai -sopimus muodostuu kokonaisuudessaan sijoittajalle kannattavimmaksi”. Lisäksi alatutkimuskysymyksenä oli: ”sopivatko säästöhenkivakuutukset sijoittajalle keskimäärin kapitalisaatiosopimuksia paremmin vai huonommin”. Käytetty tutkimusmenetelmä oli tuotteiden kuluvertailussa kvantitatiivinen ja lopullisessa tuotteiden sopivuuden kokonaisarviointissa kvalitatiivinen. Tutkimuksessa käytettiin aineistona aihetta käsittelevää kirjallisuutta, ajankohtaisjulkaisuja, lainsäädäntöä, artikkeleita sekä alan toimijoiden internetsivuja mahdollisimman laaja-alaisesti.</p> <p>Opinnäytetyön lopputuloksena oli se, että tutkimuksen perusteella ei voitu nimetä yhtä tiettyä tuotetta kokonaisuudessaan kannattavimmaksi kaikkien sijoittajien kohdalla. Sijoittajakohtaisesti voitiin kuitenkin jokaiselle sijoittajaprofiilille nimetä yhdestä kolmeen selkeästi muita paremmin soveltuvaa tuotetta. Myös säästöhenkivakuutus-sopivuutta sijoittajalle paremmin tai huonommin kapitalisaatiosopimukseen verrattuna ei voitu määritellä yleisellä tasolla. Soveltuvuuden paremmuutta vertaillessa oli jälleen kyse pitkälti sijoittajakohtaisten tavoitteiden toteutumisesta.</p> <p>Johtopäätöksenä voidaan sanoa, että sijoittajan tulisi tutustua huolella näiden tuotteiden kaikkiin ominaisuuksiin ehtoineen ja rajoitteineen sekä ymmärtää täysin tuotteiden kulurakenteet ennen sijoituspäätöksen tekoa. Tämä opinnäytetyö toimiikin koosteena kaikesta edellä mainitusta yksityissijoittajalle, joka ei tunne vielä kunnolla tämänlaisia tuotteita.</p>	
Avainsanat	Vakuutus-sijoittaminen, säästö- ja sijoitusvakuutus, kapitalisaatiosopimus, yksityissijoittaja, tuotevertailu

Author(s) Title	Johannes Leinonen Comparison of Insurance Investment Products
Number of Pages Date	84 pages + 10 appendices May 2015
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor(s)	Ritva Salmela, Senior Lecturer
<p>The purpose of this thesis was to examine the suitability of insurance investment products such as savings and investment policies and capital redemption contracts between different types of private investors. Altogether ten different insurance investment products were compared with three different investor profiles. The products' expenses and terms with the investors' planned investment period, investment amounts and possible distribution of inheritance were the indicators in this comparison.</p> <p>The main aim of the thesis was to resolve which of the insurance investment products in their entirety will be the most profitable for the investor. Another aim was to determine whether savings and investment policies are more or less suitable for an investor than capital redemption contracts on average. The used research methods were quantitative in the comparison of the product expenses and qualitative when comparing the overall suitability of the products for investors. The material for the theoretical framework was assembled from literature on the subject, legislation, articles and other publications and sources provided by the key players operating in the insurance investment industry.</p> <p>According to the results, it was impossible to name a particular product to be the most profitable in its entirety to every single one of the investors. It was possible, however, to name a few particular products to be more profitable than the others to a certain type of investor. There was no clear answer to the question, whether savings and investment policies are more or less suitable for an investor than capital redemption contracts in general. Again the level of suitability was determined more or less by the particular investors' investment objectives.</p> <p>As a conclusion, it is very important for the investor to fully explore and understand these products' features, terms, restrictions and expense structures before he or she decides to invest in them. This thesis provides an overview of these aspects for an investor who is not yet familiar enough with them.</p>	
Keywords	Insurance investing, savings and investment policy, capital redemption contract, private investor, product comparison

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön aihe ja lähtökohdat	1
1.2	Tutkimusongelmat ja työn tavoite	2
1.3	Tutkimusmenetelmät ja käytettävä aineisto	3
1.4	Tutkimuksen rajaukset	4
2	Vakuutukset ja sopimukset	4
2.1	Säästö- ja sijoitusvakuutukset	5
2.1.1	Sopimuksen tekeminen ja osapuolet	6
2.1.2	Sijoitussidonnaisuuden ja laskuperustekorkoisuuden ero	7
2.1.3	Tuotto ja riski	8
2.1.4	Tuotteiden kuluja ja ominaisuuksia	9
2.1.5	Säästöjen tai korvausten nostaminen ja periminen	11
2.1.6	Huomioitavaa säästö- ja sijoitusvakuutuksista	12
2.2	Kapitalisaatiosopimukset	14
2.2.1	Sopimuksen tekeminen ja osapuolet	15
2.2.2	Tuotto ja riski	16
2.2.3	Tuotteiden kuluja ja ominaisuuksia	16
2.2.4	Säästöjen nostaminen	17
2.2.5	Huomioitavaa kapitalisaatiosopimuksista	18
3	Säästöhenkivakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten verotus	19
3.1	Säästö- ja sijoitusvakuutusten verotus	20
3.1.1	Säästöjen siirto ja uudelleenkohdentaminen	21
3.1.2	Säästöjen ja tuotto-osan nostaminen	21
3.1.3	Lahjaveron määräytyminen	23
3.1.4	Säästöjen ennaikainen nostaminen	24
3.1.5	Korvausten periminen ja perintöveron määräytyminen	25
3.2	Kapitalisaatiosopimusten verotus	27
3.2.1	Yleistä kapitalisaatiosopimusten verotuksesta	28
3.2.2	Tuoton, säästöjen ja osanostojen verotus	28
4	Vertailtavat tuotteet	29
4.1	Vertailtavat säästö- ja sijoitusvakuutukset	29
4.1.1	Aktia Säästövakuutus	31

4.1.2	FIM Sijoitusvakuutus	32
4.1.3	Mandatum Life Sijoitusvakuutus	34
4.1.4	Nordea Säästöhenkivakuutus	36
4.1.5	OP-Sijoitusvakuutus	37
4.1.6	OP-Tulevaisuus	39
4.2	Vertailtavat kapitalisaatiosopimukset	41
4.2.1	Mandatum Life Kapitalisaatiosopimus	42
4.2.2	Mandatum Life Säästösopimus	44
4.2.3	Nordea Capital	46
4.2.4	Nordea Tavoitesäästö	48
5	Sijoittajakohtainen tuotevertailu	49
5.1	Sijoittajaprofiilit vertailua varten	49
5.1.1	Profiili 1: 25 -vuotias aloittava säästäjä	50
5.1.2	Profiili 2: 40 -vuotias perheellinen sijoittaja	50
5.1.3	Profiili 3: 60 -vuotias eläkkeellevalmistautuja	51
5.2	Kuluvertailu tuotteiden ja sijoittajien kesken	51
5.2.1	Kuluvertailu, profiili 1: 25 -vuotias aloittava säästäjä	55
5.2.2	Kuluvertailu, profiili 2: 40 -vuotias perheellinen sijoittaja	59
5.2.3	Kuluvertailu, profiili 3: 60 -vuotias eläkkeellevalmistautuja	63
5.3	Kokonaisvertailu tuotteiden ja sijoittajien kesken	66
5.4	Tutkimuksen tulokset	70
6	Työn kokonaisarviointi ja johtopäätökset	71
6.1	Johdanto tutkimusaiheeseen	71
6.2	Kokonaisarviointi tutkimuksesta ja työvaiheista	73
6.3	Jatkotoimenpiteiden esittäminen ja muu pohdinta	77
	Lähteet	80

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön aihe ja lähtökohdat

Suomalaisten kiinnostus vakuutussijoittamiseen on osoittanut kasvun merkkejä viime vuosina. Erityisesti yksityishenkilöille kohdistettu tuotemyynti veroedullisilla vakuutussijoitustuotteilla onkin kasvanut huomattavasti viime vuosien aikana. Henkivakuutustuotteisiin sidotut vakuutussijoitukset muodostavat sijoituksista suurimman osan, mutta nyt myös ilman vakuutusosaa ja vakuutettua toimiviin kapitalisaatiosopimukseen sijoittaminen on noussut yhä enemmän yksityishenkilöiden suosioon. Yleisen korkotason alhaisuus on aiheuttanut useille ihmisille tarpeen etsiä vaihtoehtoja perinteiselle tilille säästämiseksi. Vakuutussijoittaminen onkin tämän ansiosta noussut luontevaksi vaihtoehdoksi sijoituskohteena ja ajankohtaiseksi puheenaiheeksi sijoitusmaailmassa. (Pietiläinen 2014; Vakuutusyhtiöt Suomessa 2014, 7.)

Opinnäytetyöni aiheena on tutkia vakuutussijoitustuotteiksi laskettavien säästöhenkivakuutusten sekä kapitalisaatiosopimusten soveltuvuutta erilaisten yksityissijoittajien kesken. Tutkimuksessa selvitetään tutkimusta varten valittujen kymmenen suomalaisen henkivakuutustuotteen ja kolmen eri sijoittajaprofiilin kesken, mikä tuotteista sopisi kokonaisuudessaan parhaiten kullekin sijoittajalle.

Näistä kymmenestä tuotteesta kuusi ovat säästöhenkivakuutuksia, jäljempänä myös säästö- ja sijoitusvakuutuksia, ja loput neljä ovat kapitalisaatiosopimuksia. Käsiteltävät tuotteet on valittu tutkimusta tehdessä markkinoilla myynnissä olleiden vakuutussijoitustuotteiden joukosta.

Kolme erilaista sijoittajaprofiilia on luotu niin, että jokaisen kohdalla suunniteltu sijoitusaika, sijoitettavat määrät ja sijoituskertojen määrät sekä päätös veroedullisen perinnönjaon hyödyntämisestä vaihtelevat. Profiilit on myös sijoitettu eri elämäntilanteisiin, jolloin ne luovat laajemman vertailupohjan tutkimusta varten.

Päädyin opinnäytetyöni aiheeseen oman pohdinnan tuloksena. Vakuutussijoittamista tutkimusaiheena ehdotti rahoitusta ja sijoittamista tradenomiopinnoissani opettanut lehtori. Tämän jälkeen tutkittuani vakuutussijoittamisen yleisiä ominaisuuksia tarkem-

min havaitsin sen olevan aiheena ajankohtainen ja erittäin mielenkiintoinen. Ajattelin, että yksityishenkilöiden kasvanut mielenkiinto vakuutuslaitosten tuotteisiin yhdistettynä heidän sijoittamisvaihtoehtojen tarkempaan kartoittamiseen näiden tuotteiden kohdalla muodostaisi hyvän työn aiheen. Työllä ei siis ole toimeksiantajaa.

Aiheesta ei ole aiemmin tehty laajalti muita tutkimuksia. Myös aihetta käsitteleviä virallisia julkaisuja esiintyy vielä verrattain vähän. Aiheen yleistyessä vasta viimeisten vuosien aikana löytyy esimerkiksi pelkkiä kapitalisaatiosopimuksia käsitteleviä opinnäytetöitä muutama. Näistä esimerkkeinä toimivat Pauli Leinvuon opinnäytetyö vuodelta 2013, jossa tutkittiin tuotolla mitaten sijoittamisen kannattavuutta, kun verrattiin sijoittamista kapitalisaatiosopimuksen kautta sekä suoran osakesijoittamisen välillä. Toinen esimerkeistä on loppuvuodesta 2014 julkaistu Ville Ruuttusen opinnäytetyö, jossa vertaillaan kapitalisaatiosopimusten kuluja eri tuotteiden kesken. (Leinvuo 2013; Ruuttunen 2014.) Allekirjoittaneen opinnäytetyössä tehtävä kuluvertailu onkin samankaltainen kuin edellä mainitussa, joskin se tässä on vain yksi osa tutkimusta ja sisältää suurilta osin myös eri tuotteet sekä sijoitusehdot.

1.2 Tutkimusongelmat ja työn tavoite

Työssä selvitettävänä tutkimusongelmana toimii, ”mikä sijoitusvakuutus tai -sopimus muodostuu kokonaisuudessaan sijoittajalle kannattavimmaksi”. Kokonaisuudessa otetaan pelkkien kulujen vertailun lisäksi huomioon esimerkiksi sijoittajan näkökulmasta mahdollisen suunnitellun perinnönjaon merkitys, suunniteltu sijoitusaika, sijoitettavat määrät ja sijoituskertojen määrät. Lisäksi alatutkimusongelmana on selvittää edellä mainittuja mittareita hyödyksi käyttäen, ”sopivatko säästöhenkivakuutukset sijoittajalle keskimäärin kapitalisaatiosopimuksia paremmin vai huonommin”.

Perintö- ja lahjaveron osittaisen välttämisen mahdollisuus muodostaa säästöhenkivakuutuslaitosten olennaisen edun, jos sijoittaja vakuutettuna ollessaan on ajatellut turvata lähiomaisiaan oman kuolemansa varalta tai muuten siirtää osan omaisuudestaan heille ilman rankkaa verotusta. Kapitalisaatiosopimuksissa ei taas ole tätä mahdollisuutta. Mahdollisuus perinnönjaon suunnitteluun toimiikin kuluvertailun ohella toisena tärkeimmistä mittareista vertailtaessa tuotteita eri sijoittajien kesken.

Tämän opinnäytetyön pääsääntöisenä kohderyhmänä ovat yksityishenkilöt, jotka ovat myös kiinnostuneita sijoittamisesta ja tuntevat sijoittamisen yleisen luonteen ja ominai-

suudet peruspiirteineen ja jotka haluaisivat tutustua vakuutuslaitosten tuotteiden valikoimaan ja sijoitusmahdollisuuksiin tarkemmin. Vakuutuslaitosten yleisesti käytetyissä tuotteissa on tiettyjä erityispiirteitä ja tuotteiden vaikean läpinäkyvyyden takia ne ovat usein epäselviä kokonaisuuksia muille kuin ammattimaisille sijoittajille.

Työn teoriaosiossa tuodaan esille tuotteiden perusominaisuuksien lisäksi niihin sisältyviä erilaisia riskejä sekä mahdollisia epäselvyyksiä. Muun muassa tuotteiden sisältämiä erilaisia kuluja käsitellään teoriaosiossa laajalti, sillä näiden kulujen ymmärtäminen niiden syntyperusteineen on erittäin tärkeää, kun arvioidaan vakuutuslaitosten tuotteita. Lisäksi esimerkiksi tuotteisiin liittyvää verotusta erinäisine hyötyineen käsitellään laajalti.

Tutkimusosiossa saatujen tulosten taas on tarkoitus antaa sijoittajalle tietoa siitä, mihin tuotteeseen olisi eri tilanteissa järkevintä sijoittaa ja mitä tuotteita taas tulisi välttää tai vähintäänkin kyseenalaistaa sijoituskohteena. Tutkimusosiossa tehtävät vertailut auttavat havainnollistamaan, kannattaisiko lukijan harkita näihin tuotteisiin sijoittamista hänen ehdoillaan. Tarkoituksena on jättää lukijalle selkeä kuva, minkälaiselle sijoittajalle ja sijoitusehdoille sopivat parhaiten erilaiset tuotteet.

Lopullisena tavoitteena on, että työn luettuaan sijoittaja tuntee tuotteiden yleiset ominaisuudet selvästi ja voisi hyödyntää tutkimuksen tuloksia, mikäli harkitsisi sijoittavansa tutkimuksessa käsiteltyihin tuotteisiin.

1.3 Tutkimusmenetelmät ja käytettävä aineisto

Opinnäytetyössä käytettynä tutkimusmenetelmänä tutkimusosion kuluvertailussa on kvantitatiivinen eli määrällinen menetelmä. Tämän lisäksi lopuksi tehtävässä kokonaisvertailussa käytetään myös kvalitatiivista eli laadullista menetelmää. Kuluvertailussa käytettiin eri vakuutuslaitosten tuotteista niiden peruskuluja, joiden analysointi oli lähinnä numeraalista. Kuluvertailusta saatuja tuloksia, tuotteiden muita ominaisuuksia ja sijoittajien omia näkökulmia yhdistämällä toteutettiin tuotteiden kokonaisarviointi, joka oli pääasiassa laadullista arviointia.

Tutkimuksen teoriaosiossa eli viitekehyksessä käytettiin lähdemateriaalina mahdollisimman laaja-alaisesti alaan liittyvää kirjallisuutta sekä ajankohtaisjulkaisuja, lainsäädäntöä, artikkeleita sekä alan toimijoiden internetsivuja. Aihetta käsittelevää kirjallisuutta

ta löytyi verrattain vähän ja aihetta yksistään käsittelevää kirjallisuutta ei ollenkaan, minkä johdosta käytetyn kirjallisuuden laajuus on kapeahko. Lähdemateriaali oli kuitenkin luotettavaa, toimivaa ja kokonaisuudessaan tarpeeksi laaja-alaista muodostaakseen varteenotettavan teoriapohjan tutkittavan aiheen ymmärtämistä helpottamaan.

1.4 Tutkimuksen rajaukset

Tutkimusta rajattiin niin, että käsiteltävät vakuutuslaitosten tuotteet olivat Suomessa toimivien henkivakuutusyhtiöiden julkaisemia ja hallinnoimia. Ulkomaisiin säästöhenkivakuutuksiin sekä kapitalisaatiosopimuksiin ei otettu tässä tutkimuksessa kantaa. Yksilöllisiä eläkevakuutuksia tai pitkäaikaissäästämissopimuksia yleensä ei huomioitu tutkimuksessa niiden vähentyneen kysynnän sekä sijoittajalle huonon houkuttelevuuden vuoksi. Myöskään työnantajan työntekijälleen ottamaa säästöhenkivakuutusta ei sisällytetty tutkimukseen. Varsinaisessa tutkimusosiossa käsiteltävät tuotteet valittiin 08.04.2015 Suomessa markkinoilla myynnissä olleiden tuotteiden joukosta. Tätä aikaisemmin myynnissä olleita, mahdollisesti yhä voimassaolevia tuotteita ei tutkimuksessa huomioitu lainkaan.

Tutkimuksessa esiteltävät erilaiset sijoittajaprofiilit ovat kaikki yksityishenkilöitä. Aihetta ei siis käsitellä institutionaalisten sijoittajien, yhteisöjen, yritysten tai muiden vastaavien näkökulmasta. Tämä johtuu siitä, että edellä mainituilla mahdollinen sijoitettava pääoma on usein huomattavasti suurempi kuin yksityishenkilöillä. Muita sijoituspäätökseen vaikuttavia olennaisia eroavaisuuksia yksityishenkilöihin nähden ovat heidän usein suurempi riskinsietokykynsä, sijoitusajanjakso sekä tuottovaatimukset. Muun edellä mainitun lisäksi nimenomaan yksityissijoittajien vakuutuslaitosten tuotteita kohtaan kasvaneen mielenkiinnon vuoksi on mielestäni mielekkäämpää tutkia aihetta juuri yksittäisen sijoittajan näkökulmasta.

2 Vakuutukset ja sopimukset

Tässä luvussa käsitellään yleisesti säästöhenkivakuutuksiksi laskettavien säästö- ja sijoitusvakuutusten sekä kapitalisaatiosopimusten ominaisuuksia, joita ovat esimerkiksi niiden yleisimmät kulut ja syyt niiden syntymiseen. Samalla havainnollistetaan eroa sijoitussidonnaisen ja laskuperustekorkoisen vakuutuksen välillä sekä käsitellään eri

tuotteiden tuoton ja riskin muodostumista. Tämän lisäksi tuodaan esiin muita huomion-arvoisia seikkoja tuotteisiin liittyen. Tarkoituksena on antaa lukijalle tarpeellinen tieto käsiteltävien vakuutuslaitosten tuotteiden perusominaisuuksista.

Suomessa rahoitus- ja vakuutusyhtiöiden toimintaa valvovana viranomaisena toimii Finanssivalvonta. Se valvoo tässä tutkimuksessa käsiteltävien tuotteiden julkaisijoina ja myyjinä olevia laitoksia ja niiden toimintaa. Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto- vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottavien vakaa toiminta. Samalla sen tavoitteena on varmistaa ja valvoa vakuutettujen etujen turvaamista ja yleisen luottamuksen säilymistä finanssimarkkinoiden toimintaan. Lisäksi sen tehtäviin kuuluu edistää hyvien menettelytapojen noudattamista finanssimarkkinoilla ja yleisön tietämystä finanssimarkkinoista. Finanssivalvonta tekee työtänsä pankki-, vakuutus- ja sijoituspalveluiden käyttäjien hyväksi. (Tietoa Finanssivalvonnasta. 2015.)

2.1 Säästö- ja sijoitusvakuutukset

”Säästö- ja sijoitusvakuutukset ovat pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen tarkoitettuja tuotteita, joilla pyritään saavuttamaan tuottoa ja kerryttämään säästösummaa tai hankkimaan turvaa kuolemantapauksen varalle”. (Henkivakuutus, säästö- ja sijoitusvakuutukset.)

Säästö- ja sijoitusvakuutukset ovat henkivakuutusyhtiön kanssa tehtäviä henkivakuutus sopimuksia, joiden avulla on tarkoitus kerryttää asiakkaalle säästöjä tulevaisuutta varten. Henkivakuutus säädetään laissa henkilövakuutukseksi, sillä sen kohteena on luonnollinen henkilö. (Vakuutuslakia 1994, 2 §.) Säästövakuutuksista puhuttaessa viitataan yleensä henkivakuutuksiin, joihin säädetään useissa pienemmissä erissä, esimerkiksi toistuvasti joka kuukausi. Sijoitusvakuutuksina pidetään yleisesti henkivakuutuksia, joihin sijoitetaan yksi tai useampi suurempi kertamaksu. Molempien vakuutusten tuotto määräytyy sen mukaan, onko vakuutus sijoitussidonnainen vai laskuperustekorkoinen tai näiden kahden yhdistelmä. (Säästö- ja sijoitusvakuutukset. 2012.)

2.1.1 Sopimuksen tekeminen ja osapuolet

Vakuutus sopimus tehdään vakuutuksenantajan eli vakuutusyhtiön ja vakuutuksenottajan eli asiakkaan välillä. Vakuutuksenottajalla on tällöin oikeudet sopimukseen, eli hän voi tehdä päätökset muun muassa sijoitusajan suhteen. Sopimuksen tarkka sisältö määritellään vakuutuskirjassa ja vakiomuotoisissa vakuutusehdoissa. Henkilövakuutuksessa on lisäksi vakuutettu, joka on kyseisen vakuutuksen kohteena oleva henkilö. Vakuutuksen maksajana voi kuitenkin olla eri henkilö vakuutuksenottajan ja vakuutetun lisäksi. Usein sijoittaja toimii vakuutus sopimuksessa sekä vakuutuksenottajana, vakuutettuna että vakuutuksen maksajana. Vakuutuksen myöntäjänä on aina suomalainen tai Suomessa toimiva ulkomaalainen henkivakuutusyhtiö. (Fasoulas & Manninen & Niiranen 2014, 180.)

Vakuutusyhtiöltä suoraan hankkimisen lisäksi vakuutuksen voi hankkia myös vakuutusasiainmeheltä tai vakuutusmeklarilta. Sopimus on tästä huolimatta aina vakuutusyhtiön ja vakuutuksenottajan välinen. Vakuutusasiainmiehet ovat pankkeja tai asiamiesyrityksiä, jotka myyvät vakuutusyhtiön tuotteita asiakkaalle, kun taas vakuutusmeklari toimii vakuutuksenottajan toimeksiannosta. (Vakuutus sopimuksen tekeminen. 2013.)

Ennen sopimuksen tekoa vakuutusyhtiön tulee aina antaa asiakkaalle tarpeelliset tiedot tämän vakuutustarpeen arvioimiseksi sekä vakuutuksen valitsemiseksi. Tiedonantovelvollisuus koskee myös sijoitussidonnaisten vakuutusten sijoituskohteita, joista asiakkaan tulee saada tietää olennaiset kohdat. Käytännössä tarpeelliset tiedot annetaan yleensä tuoteselosteeseen tai vakuutus esitteeseen koottuna. Asiakkaalle on lisäksi annettava Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden mukaisesti laaditut tarjouslaskelman avaintiedot, joista hän saa olennaiset ja riittävät tiedot vakuutuksen kuluista ja tuloista sekä pystyy niiden avulla vertailemaan samankaltaisia tuotteita keskenään. (Vakuutus sopimuksen tekeminen. 2013.)

Vakuutuksenottajan velvollisuutena on perehtyä hänelle annettuun kirjalliseen materiaaliin ja tarvittaessa pyytää myyjää selventämään mahdolliset epäkohdat. Sopimuksen ollessa jo voimassa tulee vakuutusyhtiön yhä vuosittain antaa asiakkaalle tarpeellista tietoa liittyen sopimuksen sisältöön, esimerkiksi vakuutussäästön määrästä, edunsaajista, vakuutuksen erääntymispäivästä sekä muista asiakkaalle ilmeisen tarpeellisista seikoista. (Vakuutus sopimuksen tekeminen. 2013.)

Kyseisissä sijoittamiseen käytettävissä henkilövakuutuksissa on myös poikkeuksetta määrätty edunsaaja, jolla on vakuutuksenottajan tai vakuutetun sijaan oikeus vakuutuskorvaukseen. Hänen oikeutensa vakuutuskorvaukseen syntyy, kun vakuutettu kuolee ennen sopimusajan päättymistä, toisin sanoen säästön nostoa. Usein edunsaajiksi on määrätty sijoittajan lähiomaiset. (Fasoúlas ym. 2014, 180.)

Edunsaajan eduksi säästö- ja sijoitusvakuutuksiin liitetään edellä mainitun vakuutuskorvauksen mahdollistamiseksi henkivakuutukseksi luokiteltava kuolemanvaraturva. Vakuutetun kuollessa siitä voidaan näin maksaa edunsaajalle itse vakuutuksen säästöjen menetystä paikkaava korvaus. Kuolemanvaraturvan suuruus mitoitetaan siis yleensä vastaamaan vakuutuksen säästöjä. Jos tätä turvaa kuoleman varalta ei olisi, jäisi edunsaaja kokonaan ilman korvauksia, sillä vakuutuksesta kertyneet varsinaiset säästöt jäävät aina vakuutusyhtiön vakuutetun kuollessa. Vakuutussäästöjen ja kuolemanvaraturvan yhdistelmästä tuotteina on hyvä ymmärtää se, että sopimuksen päättyessä ja vakuutetun eläessä korvaus maksetaan henkivakuutuksesta ja vakuutetun kuollessa kesken sopimuskauden korvaus maksetaan kuolemanvaravakuutuksesta. (Fasoúlas ym. 2014, 181; Säästö- ja sijoitusvakuutusten ominaisuuksia. 2013.)

2.1.2 Sijoitussidonnaisuuden ja laskuperustekorkoisuuden ero

Sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa tai sopimuksessa vakuutuksenottaja voi itse päättää, miten hänen vakuutukseen maksamansa varat sijoitetaan edelleen (Alhonsuo & Nisén & Nousiainen & Pellikka & Sundberg 2012, 307). Asiakas voi valita joko yhden tai useamman vakuutukseen liittyvän sijoituskohteen. Kohteina ovat usein erilaiset sijoitusrahastot ja rahastokorien osuudet sekä sijoituskokonaisuudet yleensä. Vakuutusyhtiö hankkii näistä rahastoista niiden osuuksia yhtä paljon kuin niitä saa vakuutukseen tai sopimukseen sijoitettavalla rahamäärällä sijoituspäivän kurssiin. Asiakas voi yleensä vaihtaa sijoituskohteita tai sijoittaa lisää varojaan sijoitukseen vakuutussopimuksen aikana. (Säästö- ja sijoitusvakuutukset. 2012.)

Sijoituskohteina voivat sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa olla myös erikoisemmat kohteet kuten strukturoidut tuotteet, listaamattomat yhtiöt, kiinteistöt ja muutenkin lähes kaikkea, mitä voidaan käyttää sijoittamiseen ja mihin henkivakuutusyhtiö voi sijoittaa tai mitä se voi ottaa taseeseensa (Fasoúlas ym. 2014, 182).

Laskuperustekorkoisessa vakuutuksessa tai sopimuksessa vakuutuksenottaja säästää vakuutukseen yleensä kuukausittain sopimuksen mukaisina pienehköinä kertaerinä eli vakuutusmaksuina. Hän ei pääse itse valitsemaan, kuinka hänen maksamansa varat sijoitetaan edelleen. Vakuutusyhtiö päättää siis itse, minkälaisiin kohteisiin se sijoittaa asiakkaan maksamat varat. Sillä on myös oikeus muuttaa sijoittamiensa varojen kohteita kesken sopimuskauden. Muita käytettyjä termejä laskuperustekorkoisuudelle ovat muun muassa korkosidonnainen tai laskuperusteinen vakuutus. (Säästö- ja sijoitusvakuutukset. 2012; Säästö- ja sijoitusvakuutusten riskit. 2010.)

2.1.3 Tuotto ja riski

Tuotto ja riski seuraavat usein toisiaan myös säästö- ja sijoitusvakuutuksissa. Tämä on hyvin tyypillistä kaikille sijoitustuotteille. Se tarkoittaa, että tuotteen eli sijoituskohteen tuotto-odotuksen kasvaessa lähes poikkeuksetta myös riski kasvaa ja päinvastoin. (Henkivakuutus, säästö- ja sijoitusvakuutukset.)

Sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa tuotto määräytyy sen mukaan, miten vakuutukseen liitettyjen sijoitusten arvo kehittyy. Toisin sanoen vakuutuksenottajan säästön arvo on sidonnainen hänen varoillaan hankittujen sijoituskohteiden arvoon. (Alhonsuo ym. 2012, 307.) Näin ollen asiakas kantaa itse myös riskin sijoituksensa arvon menettämisestä. Jos vakuutussäästöt ovat hajautettu eri sijoituskohteisiin, esimerkiksi osakerahoihin, korkorahastoihin ja valuuttarahastoihin, on koko sijoituspääoman menettäminen kuitenkin epätodennäköistä. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten riskit. 2010.)

Laskuperustekorkoisessa vakuutuksessa tuotto muodostuu yleensä sopimuksessa sovitusta laskuperustekorosta. Tämän lisäksi tuottoa voi kertyä asiakashyvityksestä tai muusta lisäkorosta. Laskuperustekorko voi olla kiinteä korko, esimerkiksi 0 tai 1,5 prosenttia, tai johonkin korkotekijään, kuten kolmen kuukauden euribor:iin sidottu korko. Asiakashyvitys perustuu vakuutusyhtiön toiminnan tulokseen, jolloin vakuutusyhtiö päättää vuosittain erikseen sen myöntämisestä. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten riskit. 2010.)

Laskuperustekorkoiset tuotteet ovat yleensä pienempiriskisiä kuin sijoitussidonnaiset, joten myös niiden tuotto-odotus on alhaisempi kuin sijoitussidonnaisten. Koska laskuperustekorkoisessa vakuutuksessa vakuutusyhtiö hallitsee itse asiakkaan maksamien varojen sijoittamisen, on vastuu riskeistä myös sillä. Se siis kantaa itse säästämiensä

asiakkaan varojen sekä asiakkaalle antamaansa korkolupaukseen eli asiakkaan tuottoon liittyvät riskit. Varsinkin asiakkaalle nämä tuotteet muistuttavat ominaisuuksiltaan pitkälti pankkien tavallisia talletustuotteita. (Fasoúlas ym. 2014, 180-181; Säästö- ja sijoitusvakuutusten riskit. 2010.)

Lisäksi riippumatta siitä, onko tuote sijoitussidonnainen, laskuperustekorkoinen tai niiden yhdistelmä, ei niissä ole talletussuojaa vastaavaa järjestelyä. Tämä aiheuttaa liikkeellelaskijariskin, eli vakuutusyhtiön ajautuessa konkurssiin säästöt menetettäisiin. Kyseinen riski on kuitenkin hyvin epätodennäköinen, sillä vakuutusyhtiöt ajautuvat harvoin konkurssiin. Suomessa Finanssivalvonta valvoo, että vakuutusyhtiöt omaavat riittävän vakavaraisuuspääoman varmistaakseen toimintansa jatkuvuuden. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten riskit. 2010.)

2.1.4 Tuotteiden kuluja ja ominaisuuksia

Säästöhenkivakuutuksiin liittyvät kulut sijoittajalle ovat joko kiinteinä tai juoksevina kuluina perittävät palkkiot vakuutusyhtiön toimesta. Yleisimpiä näistä ovat merkintä-, nosto- sekä hoitopalkkiot ja sijoitussidonnaisissa säästöissä myös sijoituskohteista veloitetavat hallinnointipalkkiot. Lisäksi voidaan periä tiettyjä toimenpidekuluja. Säästöhenkivakuutuksissa voidaan periä myös henkivakuutuksen maksua. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

Vakuutukseen sijoitettavista maksuista peritään kuormitus- eli merkintäpalkkiota maksun määrän osasta, kun maksu kirjataan saapuneeksi vakuutusyhtiöön ja ennen kuin kyseisiä rahoja on kohdennettu niille määrättyyn sijoituskohteeseen. Sopimuksen aikana tehtävistä takaisinostoista tai säästöjen lunastamisesta sopimuksen erääntyessä veloitetaan usein erilaisia nostokuluja. Sijoitussidonnaisissa säästöissä, ennen kuin noston määrä suoritetaan vakuutuksenottajalle, vähennetään nostokulut säästöjen kohdentamisen mukaan valittujen sijoituskohteiden laskennallisesta lukumäärästä, toisin sanoen sijoituksen arvosta. Esimerkiksi rahasto-osuuksien kohdalla vähennetään osuuksien ja siten sijoitusten arvon määrää kulun mukaisesti. Laskuperustekorkoisissa säästöissä nostokulut vähennetään suoraan säästöistä ennen noston tekoa. Nostopalkkioiden perimisen ehdot vaihtelevat paljon eri vakuutusten välillä. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

Yleensä kuukausittain peritään vakuutuksen hoitopalkkio. Veloitus toimii samalla tavalla kuin nostokulujen kohdalla, jolloin sijoitussidonnaisissa säästöissä se veloitetaan säästöjen kohdentamisen mukaan valittujen sijoituskohteiden laskennallisesta lukumäärästä. Esimerkiksi rahasto-osuuksien kohdalla vähennetään osuuksien ja siten sijoitusten arvon määrää kulun mukaisesti. Laskuperustekorkoisissa säästöissä hoitopalkkio peritään jälleen suoraan vakuutuksen säästöistä. Myös mahdolliset henkiturvavakuutuksen maksujen veloitukset toimivat edellä mainitulla tavalla. Useimmiten niitä veloitetaan kuukausittain. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

Sijoitussidonnaisissa säästöissä vakuutusyhtiö perii sijoittajalta lisäksi sijoituskohteiden hallinnointipalkkioita, joita sille syntyy käytännössä kaikista niistä sijoituksista, jotka sijoittaja on itselleen sopimukseensa valinnut. Sijoittaja ei omista sopimukseensa valitsemiaan sijoituskohteita vaan vakuutusyhtiö hankkii ne sijoittajan sijoituspäätöksen mukaisesti, jolloin ne kirjataan vakuutusyhtiön nimiin. Sijoittajan ainoa oikeus näihin kohteisiin on siis vain niiden arvonmuodostumisen osalta hänen omistamansa vakuutuksen kautta. Tästä johtuen näitä palkkioita ei voida sanoa perittävän sijoittajalta suoraan niiden synnyttyä. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

Esimerkiksi sijoittajan sijoittaessa sopimuksessaan korkorahastoihin ovat nämä sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot kyseisten korkorahastojen rahastonhoitokuluja, jotka rahastoa ylläpitävä taho perii vakuutusyhtiöltä. Tällöin vakuutusyhtiö taas perii ne takaisin sijoittajalta. Nämä sijoituskohteiden hallinnointikulut vähennetään sijoittajalta sijoitussidonnaisessa sopimuksessa, kuten edellä olevista nosto- ja hoitopalkkioiden sekä henkiturvavakuutuksen maksujen veloitusten lähteistäkin mainittiin. Toisin sanoen ne vähennetään suoraan sijoittajan sijoituskohteiden päivittäisestä arvosta, mikä näin ollen pienentää niistä mahdollisesti saatavaa tuottoa. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

Säästöhenkivakuutustuotteet sisältävät Suomessa aina itse vakuutussopimuksen lisäksi sopimukseen liitettävän henkiturvavakuutuksen eli kuolemanvaraturvan. Useimmiten tämän turvan ylläpitämistä varten peritään kuluina henkiturvavakuutuksen maksua. Kyseisen maksun tarkan määrän määrittelee jokainen vakuutusyhtiö itse omien laskuperusteidensa mukaisesti. (Fasoúlas ym. 2014, 181; Säästö- ja sijoitusvakuutusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

Muita erityisiä kuluja sijoittajalle voivat olla muun muassa erilaiset toimenpidekulut, kuten lisätiliotteen pyytäminen tai verkkopankin sijasta konttorissa tehtävät muutokset sopimukseen tai sijoituskohteisiin. Myös mahdollisesta säästöjen siirrosta sijoitussidonnaisista laskuperustekorkoisiin tai toisin päin veloitetaan usein siirtokuluja. Näitä kuluja vähennetään sijoitussidonnaisissa, kuten edellä mainittiin muun muassa nostosekä hoitopalkkioistakin. Laskuperustekorkoisissa nämä kulut vähennetään sijoittajan säästöistä. Nämä kulut myös vaihtelevat hyvin paljon eri tuotteiden välillä. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

2.1.5 Säästöjen tai korvausten nostaminen ja periminen

Sijoittaja voi siis olla vakuutuksessa sekä vakuutuksenottajana, vakuutettuna että vakuutuksen maksajana. Näiden eri tekijöiden aseman ja oikeuksien ymmärtäminen on erittäin tärkeää, jotta voidaan ymmärtää vakuutus sopimuksen säästöjen tai korvausten nostamisen ja perimisen edellytykset hyvin (Ks. luku 2.1.1).

Henkivakuutusyhtiö maksaa vakuutuksenottajalle henkivakuutuksesta säästösumman viimeistään sopimusjakson päättyessä, mikäli sopimuksessa määritelty vakuutettu on tällöin hengissä. Vakuutusajan päättyessä säästösumma voidaan maksaa myös muulle henkilölle kuin vakuutuksenottajalle itselleen edellyttäen, että kyseinen muu henkilö on tällöin vakuutuksessa edunsaajana. Myös tämä edellyttää sitä, että vakuutetun on oltava hengissä vakuutusajan päättyessä. Usein vakuutuksenottaja ja vakuutusyhtiö ovat sopineet, että vakuutus päättyy ja säästösumma tulee maksettavaksi, kun vakuutettu henkilö saavuttaa tietyn iän. On mahdollista myös sopia vakuutusaika päättyväksi tietyn ajan kuluttua alkamisesta, esimerkiksi 10 vuoden päähän. Sovitun vakuutusajan pituutta voi yleensä lyhentää, mutta pidentäminen ei onnistu yhtä helposti. (Fasoúlas ym. 2014, 184-185, 187.)

Vakuutussäästön ennen aikaista eli ennen sopimusjakson päättymistä tapahtuvaa maksamista kutsutaan takaisinostoksi, jonka edellytykset on määritelty sopimuksen vakuutusehdoissa. Ennen aikaisesti maksettu säästösumma maksetaan aina vakuutuksenottajalle. Vakuutuksenottaja voi myös lyhentää vakuutusaikaa joko koko säästösumman osalta tai vain joiltakin osin siitä. (Fasoúlas ym. 2014, 184.)

Erilaisista vakuutusehdoista johtuen edellytykset takaisinostolle voivat olla erilaiset tapauskohtaisesti. Vakuutuksenottajalle, tässä myös sijoittajalle, tämä toimenpide ei

usein ole taloudellisesti järkevää, sillä siitä veloitetaan erikseen kuluja vakuutusyhtiön toimesta. Se ei ole usein kannattavaa myös siltä kannalta, että pitkäaikaisena säästötuotteena vakuutus kasvattaa tuottoa vasta pitempiäaikaisen säästämisen jälkeen. Näin saatu tuotto jää alun perin tavoitellusta tuotosta. Yleensä ennenaikaista nostamista käytetäänkin vain tilanteissa, joissa sijoitetut varat tarvitaan johonkin muuhun käyttöön, esimerkiksi veloista suoriutumiseen. (Fasoúlas ym. 2014, 188.)

Säästön ennenaikainen nostaminen voidaan tehdä vakuutusteknisesti joko takaisinos-
tona tai vakuutusaikaa lyhentämällä. Erona näiden kahden välillä on se, että ta-
kaisinosto maksetaan aina vakuutuksenottajalle kun taas vakuutusajan lyhentäminen ei
muuta edunsaajamääräystä. Tällöin säästösumma voidaan maksaa määrätulle edun-
saajalle. Takaisinosto tai vakuutusajan lyhentäminen voi myös koskea vain tiettyä va-
kuutuksen osaa koko säästön sijaan. (Fasoúlas ym. 2014, 188-189.)

Siinä tapauksessa, että vakuutettu kuolee ennen sopimuksen päättymistä, kertynyt
säästö maksetaan edunsaajalle kuolemantapauskorvauksena. Kuolemanvaravakuu-
tuksessa on aina jokin edunsaajamääräys, joten on hyvin harvinaista, että korvaus
päätyy kuolinpesään verotettavaksi. (Fasoúlas ym. 2014, 190.)

2.1.6 Huomioitavaa säästö- ja sijoitusvakuutuksista

Säästö- ja sijoitusvakuutuksiin sijoittaessa on hyvä ottaa huomioon muutamia asioita
välttääkseen tekemästä virheitä. Esimerkiksi sana vakuutus tuotteen nimessä ei tarkoi-
ta sitä, että vakuutukseen säästetyt tai sijoitetut varat olisi vakuutettu niiden vähenemi-
sen varalta. Säästö- ja sijoitusvakuutuksista puhuttaessa yleisesti ajatellaan säästöva-
kuutuksen olevan useista toistuvista säästöeristä koostuva sijoitus henkivakuutukseen
kun taas sijoitusvakuutuksen ajatellaan olevan henkivakuutus, johon sijoitetaan yhden
tai useamman suuren kertamaksun verran. Termit säästövakuutus ja sijoitusvakuutus
eivät kuitenkaan ole vakiintuneita, joten tuotenimestä ei voi päätellä vakuutuksen tark-
kaa sisältöä tai sen juridista muotoa. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten ominaisuuksia.
2013.)

Vakuutus säästäminen sopii parhaiten pitkäaikaiseen säästämiseen. Tällä tarkoitetaan
vähintään viisi vuotta yhtenäisesti kestävä sijoitusajanjaksoa. Vakuutus sopimuksissa
saattaa myös olla määrätty vähimmäissäästämisaikoja. Vaikkei tätä olisikaan sopimuk-
seen kirjattu, on silti mahdollista, että vakuutusyhtiö perii huomattavia summia ta-

kaisinostokuluina säästöaikana tehdystä vakuutussäästöjen nostamisesta. Vakuutukseen sijoittavan tulisikin pohtia jo ennen sopimuksen tekoa, kuinka pitkäksi aikaa vähimmillään on ajatellut sijoittavansa ja tarvitseeko säästettyjä ja sijoitettuja varoja saada tarvittaessa äkillisesti takaisin haltuun. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten ominaisuuksia. 2013.)

On tärkeää ymmärtää jo ennen sopimuksen tekoa, että vakuutussäästämiseen liittyvät kulut voivat vaikuttaa merkittävästi sijoituksen nettotuottoon. Erilaisia kuluja ovat muun muassa prosentuaaliset osuudet maksetuista vakuutusmaksuista, prosentuaaliset vuosittaiset hoitopalkkiot vakuutussäästöistä, toimenpidemaksut, mahdolliset varainhoitokulut, kuolemanvaraturvan perimisestä aiheutuva lisämaksu tai säästöjen ennenaikaisesta nostosta aiheutuvat kulut. Näitä kuluja peritään itse vakuutuksesta ja osaa myös vakuutukseen liitetystä sijoituskohteista. Sekä vakuutuksesta että sen sijoituskohteista perittävät kulut esitetään usein niiden ylläpitoon liittyvinä kuluina ja palkkioina. Osa näistä on myös säännöllisesti toistuvia. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

Vakuutuksen sijoituskohteista, esimerkiksi osakerahastoista tai rahastokoreista, perittävät sijoituskohteiden hoitopalkkiot voivat muodostaa merkittävän osan kokonaiskuluista verrattuna vakuutusyhtiön vakuutuksesta perimiin liikekuluihin ja hoitopalkkioihin. Sijoituskohteista perittävät kulut eivät usein ole helposti asiakkaan havaittavissa. Vaikka sijoituskohteista veloitettavia palkkioita ei peritäkään suoraan asiakkaalta, vähentää vakuutusyhtiö ne suoraan sijoitukselle mahdollisesti muodostuvasta tuotosta pienentäen näin asiakkaan saamia. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

Kaikkia kuluja arvioidessa tulisi pelkkien prosenttilukujen tarkastelemisen lisäksi huomioida nimenomaan se, mistä erästä kyseinen kulu tai palkkio muodostetaan. Kyseisiä kuluja ja palkkioita peritään yleensä siinäkin tapauksessa, että vakuutussäästöille ei kertyisikään tuottoa. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

Sijoitussidonnaista vakuutusta harkitsevan tulisi lähtökohtaisesti seurata sijoitustensa sekä arvopaperimarkkinoiden kehitystä ainakin silloin tällöin. Säästö- ja sijoitusvakuutuksiin ei liity erityisiä varainhoitopalveluita, ellei erikseen ole toisin sovittu. Varainhoitopalveluita tarjotaan henkivakuutusyhtiöiden toimesta, joiden käyttämisestä peritään lisäkuluja. Jos sijoittaja päättää toimia itsenäisesti, vastaa hän sijoitussidonnaisessa

tuotteessa itse sekä tuotosta että riskeistä valitsemiensa sijoituskohteiden kautta. Näin ollen hänen tulisi olla perillä sijoitustensa tämänhetkisistä ja tulevaisuudennäkymistä. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten riskit. 2010.)

Yksi tapa pienentää sijoituksen riskisyyttä kesken sopimuskauden on ollut vakuutuksen muuttaminen sijoitussidonnaisesta laskuperustekorkoisuuteen. Huomautuksen arvoista on kuitenkin, että säästöhenkivakuutusten tuotekehitys on mennyt siihen suuntaan, että esimerkiksi sijoitussidonnaisesta laskuperustekorkoiseen säästöön siirtäminen ei ole usein enää mahdollista. (Fasoúlas ym. 2014, 183.)

Laskuperustekorkoisessa tuotteessa vakuutusta hallinnoiva henkivakuutusyhtiö kantaa vastuun säästön turvaavasta ja tuottavasta sijoittamisesta. Tästä johtuen se on voinut rajoittaa säästöjen siirtämistä laskuperustekorkoisuudesta sijoitussidonnaiseen tai toisin päin. Toisin sanoen, vakuutuksen muuttaminen laskuperustekorkoisuudesta sijoitussidonnaiseen tai toisin päin ei välttämättä onnistu nykyisin ollenkaan tai helposti. Tämä vähentää sijoituksen muunneltavuutta muun muassa riskinkantamisen osalta ja täten pienentää tuotteen houkuttelevuutta sijoittajalle. Laskuperustekorkoisten vakuutusten osuus on pienentynyt rajusti viime vuosina verrattuna sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin. (Fasoúlas ym. 2014, 183; Vakuutusyhtiöt Suomessa 2014, 9).

Huomionarvoista on myös se, että sijoitussidonnaisen vakuutuksen ottaja ei omista kyseisiä rahasto-osuuksia tai muita sijoituskohteita eikä voi siitä johtuen käyttää omistajan oikeuksia niiden osalta. Täten hän ei myöskään voi osallistua esimerkiksi rahastoyhtiön osuudenomistajien kokouksiin eikä käyttää päätösvaltaa kyseisten osuuksien osalta. (Alhonsuo ym. 2012, 307-308.)

Lisäksi sijoitussidonnaisen vakuutuksen ottaja kantaa erilaisia muita riskejä, joita esiin tyy yleisesti rahoitusmaailmassa. Näitä ovat muun muassa markkinariski sekä siihen liittyvät korkoriski ja valuuttariski. (Säästö- ja sijoitusvakuutusten riskit. 2010.)

2.2 Kapitalisaatiosopimukset

Kapitalisaatiosopimus on vakuutusyhtiön ja asiakkaan välinen sijoitussopimus. Se on määräaikainen sijoitussopimus, jossa sijoitetut varat on nostettavissa sopimuksen erääntyessä ennalta sovittuna ajankohtana. Sen erona säästö- ja sijoitusvakuutuksiin on se, että kapitalisaatiosopimuksen perusteella ei vakuuteta ketään. Sopimukset ovat

aina määräaikaista, sillä ei ole mitään vakuutustapahtumaa, joka voisi muutoin kesken sopimuskauden päättää sopimuksen. Kapitalisaatiosopimuksen tuotto ja riski määräytyvät sen mukaan, onko sopimus sijoitussidonnainen vai laskuperustekorkoinen tai näiden kahden yhdistelmä. (Henkivakuutus, säästö- ja sijoitusvakuutukset; Kapitalisaatiosopimukset. 2012.)

2.2.1 Sopimuksen tekeminen ja osapuolet

Kapitalisaatiosopimus on omanlaisensa henkivakuutus tuote siitä syystä, että siinä ei ole ketään vakuutettuna. Kapitalisaatiosopimuksista sovelletaan vakuutus sopimuslaisessa, jossa se muilta osin kuin vakuutetun puuttumista koskien mielletään ominaisuuksiltaan käytännössä samanlaiseksi kuin henkivakuutuksetkin. Vakuutetun puuttumisesta johtuen verotuksessa kapitalisaatiosopimus ei täytä tuloverolain määritelmää henkivakuutuksesta, jonka johdosta sen verotus on oma erillinen kysymyksensä. (Fasoúlas ym. 2014, 181; Vakuutus sopimus laki 1994, 4 §) Verotukseen liittyviä asioita käsitellään vielä tarkemmin luvussa 3.

Sopimuksessa on vain kaksi osapuolta, myyjä eli vakuutusyhtiö ja ostaja eli sijoittaja. Sopimuksen sisältö määritellään sopimuksessa ja vakiomuotoisissa sopimusehdoissa. Vakuutuksesta kertyneet säästöt palautetaan sopimuksen päättyessä ennalta sovittuna ajankohtana. Sopimuksen myöntäjänä on aina suomalainen tai Suomessa toimiva ulkomaalainen henkivakuutusyhtiö. (Fasoúlas ym. 2014, 180; Henkivakuutus, säästö- ja sijoitusvakuutukset; Kapitalisaatiosopimuksen tekeminen. 2013.)

Vakuutusyhtiöltä suoraan hankkimisen lisäksi sopimuksen voi hankkia myös vakuutusasiamieheltä tai vakuutusmeklarilta. Sopimus on tästä huolimatta aina vakuutusyhtiön ja sijoittajan välinen. Vakuutusasiamiehet ovat pankkeja tai asiamiesyrityksiä, jotka myyvät vakuutusyhtiön tuotteita asiakkaalle, kun taas vakuutusmeklari toimii asiakkaan toimeksiannosta. (Kapitalisaatiosopimuksen tekeminen. 2013.)

Tiedonantovelvollisuus vakuutusyhtiön toimesta sekä asiakkaan osalta ennen sopimuksen tekoa ja sen voimassaoloaikana toimivat samalla tavalla kuin säästö- ja sijoitusvakuutuksissa (Ks. luku 2.1.1). Ainoa poikkeus on vakuutusyhtiön velvollisuus edunsaajien ilmoittamisesta vuosittaisessa tiedonannossaan asiakkaalle, sillä kapitalisaatiosopimuksissa edunsaajaa ei ole.

Vakuutetun puuttumisesta johtuen kapitalisaatiosopimukseen ei liity myöskään niin kutsuttua kuolemanvaraturvaa eikä edunsaajaa, jotka säästö- ja sijoitusvakuutuksiin usein liitetään (Kirstua 2014). Edunsaajan puuttumisesta johtuen tuotteita ei voi hyödyntää perintöverosuunnittelussa toisin kuin säästö- ja sijoitusvakuutuksia (Simola 2014). Sopimuksen päättyessä säästöt palautetaan aina sijoittajalle. Jos sijoittaja kuolee sopimuksen voimassaoloaikana, kuuluu kapitalisaatiosopimus hänen kuolinpesäänsä niin kuin mikä tahansa muu sijoitus (Kirstua 2014).

2.2.2 Tuotto ja riski

Kapitalisaatiosopimusten tuottoon ja riskiin vaikuttaa ennen kaikkea se, onko tuote sijoitussidonnainen vai laskuperustekorkoinen. Sijoitussidonnaisuuden ja laskuperustekorkoisuuden ominaisuudet ja erot ovat samat kuin säästö- ja sijoitusvakuutuksissakin (Ks. luku 2.1.2).

Kuten sijoitustuotteissa yleensäkin, tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä myös kapitalisaatiosopimusten kohdalla. Sekä tuotto että riski muodostuvat sijoittajalle pitkälti samalla tavalla kuin säästö- ja sijoitusvakuutuksissakin (Ks. Luku 2.1.3). Tiivistetysti sanottuna sijoitussidonnaiset tuotteet ovat sijoittajalle usein korkeampituottoisia sekä -riskisiä verrattuna laskuperustekorkoisiin.

2.2.3 Tuotteiden kuluja ja ominaisuuksia

Kapitalisaatiosopimuksissa kulut määräytyvät pitkälti samalla tavalla kuin säästöhenkivakuutuksissakin. Yleisimpiä kuluja ovat merkintä-, nosto- sekä hoitopalkkiot ja sijoitussidonnaisissa säästöissä myös sijoituskohteista veloittavat hallinnointipalkkiot. Lisäksi voidaan periä tiettyjä toimenpidekuluja. Sopimukseen tulevista maksuista peritään yleensä merkintäpalkkiot sekä takaisinostoista tai nostoista sopimuksen erääntyessä nostopalkkiot. Yleensä kuukausittain peritään lisäksi vakuutuksen hoitopalkkio. Kuten säästöhenkivakuutuksissakin, erityisesti nostopalkkioiden perimisen ehdot vaihtelevat suuresti eri vakuutusten välillä. (Kapitalisaatiosopimusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

Myös kapitalisaatiosopimuksissa sijoitussidonnaisissa säästöissä peritään sijoituskohdeiden hallinnointipalkkioita. Niiden periminen tapahtuu samalla tavalla kuin säästöhen-

kivakuutuksissakin. Esimerkiksi sijoittajan sijoittaessa sopimuksessaan korkorahastoihin ovat nämä sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot kyseisten korkorahastojen julkaisijoiden vakuutusyhtiöltä perimiä rahastonhoitokuluja, jotka vakuutusyhtiö taas perii takaisin sijoittajalta. Nämä hallinnointikulut vähennetään sijoittajalta suoraan hänen sijoituskohteidensa päivittäisestä arvosta, mikä näin ollen pienentää niistä mahdollisesti saatavaa tuottoa. (Kapitalisaatiosopimusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

Muita mahdollisesti perittäviä kuluja ovat yleensä säästöistä veloitettavat erilaiset toimenpidemaksut, joita peritään muun muassa verkkopankin sijasta konttorissa tehtävistä muutoksista sopimukseen tai sijoituskohteisiin. Myös säästöjen siirrosta sijoitussidonnaisista laskuperustekorkoisiin tai toisin päin voi mahdollisesti aiheutua siirtokuluja. Näiden kulujen periminen tapahtuu myös samalla tavalla kuin säästöhenkivakuutuksissakin. (Kapitalisaatiosopimusten tuotot ja kustannukset. 2014.)

Säästöhenkivakuutuksissa yhtenä olennaisena kuluna esiintyvää henkiturvavakuutuksen maksua ei löydy kapitalisaatiosopimuksista. Tämä johtuu yksinkertaisesti siitä, että kapitalisaatiosopimuksissa ei ole koskaan vakuutettua eikä hänen edunsaajia, mistä johtuen sopimus ei voi koskaan päättyä vakuutetun kuolemaan ja aiheuttaa siltä osin kuolemanvaraturvan maksua edunsaajille. (Kuluttajat sijoittavat kapitalisaatiosopimukseen – minkälainen sijoitustuote on kyseessä? 2011.)

2.2.4 Säästöjen nostaminen

Kapitalisaatiosopimuksissa säästöjen nostamiseen pätee pitkälti samat periaatteet kuin säästö- ja sijoitusvakuutuksiinkin. Edunsaajien puuttumisen johdosta ei kapitalisaatiosopimukseen liity säästöjen noston lisäksi esimerkiksi korvauksia, kuten kuolemantapauskorvausta. Sijoittaja saa sopimukseen sijoittamansa säästöt henkivakuutusyhtiöltä viimeistään sopimusjakson päättyessä. Kukaan muu ei voi säästöjä suoraan saada, sillä sijoittaja on vakuutusyhtiön lisäksi ainoa osapuoli sopimuksessa. (Kuluttajat sijoittavat kapitalisaatiosopimukseen – minkälainen sijoitustuote on kyseessä? 2011.)

Jos sijoittaja itse päättää nostaa säästönsä ennen sovittua ajankohtaa, kutsutaan tätä ennenaikaiseksi säästösumman nostamiseksi tai takaisinostoksi. Erilaisista vakuutus-ehdoista johtuen edellytykset sen mahdollistamiseksi voivat olla erilaiset tapauskohtaisesti. Sijoittajalle tämä toimenpide ei usein ole taloudellisesti järkevää, sillä siitä veloitetaan erikseen kuluja vakuutusyhtiön toimesta. Nämä kulut voivat erityisesti säästöajan

alussa muodostaa suurenkin kuluerän. Samalla saatu tuotto jää alun perin tavoitellusta tuotosta. Yleensä ennen aikaista nostamista käytetäänkin vain tilanteissa, joissa sijoitetut varat tarvitaan johonkin muuhun käyttöön, esimerkiksi veloista suoriutumiseen. (Fasoulas ym. 2014, 188; Kapitalisaatiosopimusten riskit. 2011.)

2.2.5 Huomioitavaa kapitalisaatiosopimuksista

Sana kapitalisaatiosopimus ei ole ainoa markkinoilla esiintyvä tuotenimi kyseisistä sopimuksista. Niitä myydään myös esimerkiksi sijoitussopimuksina tai säästösopimuksina. Tuotteen nimestä ei kannata päätellä suoraan tuotteen tarkempaa sisältöä tai sen juridista muotoa. (Kapitalisaatiosopimusten ominaisuuksia. 2011.)

Kapitalisaatiosopimukset soveltuvat parhaiten pitkäaikaiseen sijoittamiseen. Tällä tarkoitetaan vähintään viisi vuotta kestävästä sijoitusajanjaksoa. Tyypillinen sopimusaika on 10-15 vuotta. (Kapitalisaatiosopimusten ominaisuuksia. 2011; Simola 2014.)

Sopimuksissa saattaa myös olla määrätty vähimmäissäästämisaikoja. Vaikkei tätä olisi sikaan sopimukseen kirjattu, on silti mahdollista, että vakuutusyhtiö perii huomattavia summia takaisinostokuluina säästöjakson aikana tehdyistä sijoitusten nostamisista. Kapitalisaatiosopimukseen sijoittavan tulisikin pohtia jo ennen sopimuksen tekoa, kuinka pitkäksi aikaa vähimmillään on ajatellut sijoittavansa ja tarvitseeko säästettyjä ja sijoitettuja varoja saada tarvittaessa äkillisesti takaisin haltuun. (Kapitalisaatiosopimusten ominaisuuksia. 2011; Kapitalisaatiosopimusten riskit. 2011.)

Kuten säästö- ja sijoitusvakuutuksiinkin, kapitalisaatiosopimukseen liittyy olennaisesti erilaiset kulut, jotka sijoittajan tulisi tarkasti ymmärtää jo ennen sijoittamispäätöksen tekoa. Sopimuksesta ja varojen sijoittamisesta aiheutuvat kulut voivat vaikuttaa merkittävästi nettotuottoon. Osa näistä kuluista on säännöllisesti toistuvia. Tärkeää on aina kulun prosentuaalisen luvun lisäksi huomioida se, mistä erästä se muodostuu. Usein suurimmat kuluerät muodostuvat valittujen sijoituskohteiden hoitamisesta syntyvistä palkkioista. (Kapitalisaatiosopimusten tuotot ja kustannukset. 2014.) Kulut siis muodostuvat samoin tavoin kuin säästö- ja sijoitusvakuutuksissakin, lukuun ottamatta henkivakuutuksen maksuja, jotka eivät kuulu ollenkaan kapitalisaatiosopimukseen (Ks. luvut 2.1.4 & 2.1.6).

Sijoitussidonnaista sopimusta harkitsevan tulisi lähtökohtaisesti tuntea arvopaperimarkkinoiden lainalaisuuksia sekä seurata arvopaperimarkkinoiden ja sijoitustensa kehitystä ajoittain. Kuten säästö- ja sijoitusvakuutuksissa, kapitalisaatiosopimukseen on mahdollista saada liitettyä lisämaksua vastaan varainhoitopalvelu. Jos sijoittaja päättää toimia itsenäisesti, vastaa hän sijoitussidonnaisessa tuotteessa itse sekä tuotosta että riskeistä valitsemiensa sijoituskohteiden kautta. Näin ollen hänen tulisi olla perillä sijoitustensa tämänhetkisistä ja tulevaisuudennäkymistä. (Kapitalisaatiosopimusten riskit. 2011.)

Uusia kapitalisaatiosopimuksia ei enää juurikaan tehdä laskuperustekorkoisena (Huikeasti rahaa kapitalisaatiosopimukseen. 2012). Laskuperustekorkoisten sopimusten osuus onkin pienentynyt rajusti verrattuna sijoitussidonnaisiin sopimukseen (Vakuutusyhtiöt Suomessa 2014, 9).

Huomionarvoista on, että sijoitussidonnaisen sopimuksen omistaja ei omista kyseisiä rahasto-osuuksia tai muita sijoituskohteita eikä voi siitä johtuen käyttää omistajan oikeuksia niiden osalta. Kuten säästö- ja sijoitusvakuutuksissakin, sijoittaja ei tästä johtuen voi osallistua esimerkiksi rahastoyhtiön osuudenomistajien kokouksiin eikä käyttää päätösvaltaa kyseisten osuuksien osalta.

Lisäksi sijoitussidonnaisen sopimuksen ottaja kantaa erilaisia muita riskejä, joita esiintyy yleisesti rahoitusmaailmassa. Näitä ovat muun muassa markkinariski sekä siihen liittyvät korkoriski ja valuuttariski. (Kapitalisaatiosopimusten riskit. 2011.)

3 Säästöhenkivakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten verotus

Tässä luvussa käsitellään säästöhenkivakuutusten, toisin sanoen säästö- ja sijoitusvakuutusten, sekä kapitalisaatiosopimusten verotusta. Näiden tuotteiden verotus ja siitä syntyvät hyödyt sijoittajalle ovat olennainen osa kyseisiä tuotteita. Tarkoituksena on selventää lukijalle tuotteiden verotusta yleensä sekä havainnollistaa veroetuja.

Sekä säästö- ja sijoitusvakuutukset että kapitalisaatiosopimukset ovat vaivattomia sijoitustuotteita verotuksen kannalta. Tämä johtuu siitä, että sijoittajan ei tarvitse ilmoittaa vuosittain veroilmoituksessa vakuutuksen sisällä tehtävistä ostoista, myynneistä ja keretyneestä tuotosta verottajalle. Tuoton verotuksen lykkääntyminen sijoitusaikana tekee

näistä tuotteista verotuksellisesti houkuttelevia sijoitustuotteita. (Fasoúlas ym. 2014, 181.)

3.1 Säästö- ja sijoitusvakuutusten verotus

Säästö- ja sijoitusvakuutukset ovat molemmat verotuksellisesti säästöhenkivakuutuksia. Verotuksen kannalta säästöhenkivakuutus määritellään laissa henkivakuutukseksi, josta on säädetty tuloverolaissa. Säästöhenkivakuutukseen maksettuja vakuutusmaksuja ei voi vähentää verotuksessa. Tämä pätee riippumatta siitä, onko vakuutus sijoitussidonnainen vai laskuperustekorkoinen. (Alhonsuo ym. 2012, 315; Tuloverolaki, 34 §.)

Säästöhenkivakuutuksen veronalainen tuotto lasketaan vähentämällä vakuutuksenottajalle takaisinmaksettavasta säästösummasta hänen maksamiensa vakuutusmaksujen yhteismäärä. Laskelmassa vakuutusmaksujen yhteismäärään lasketaan samaan vakuutussopimukseen kuuluvasta säästöhenkivakuutuksesta sekä siihen liitetystä kuolemanvaravakuutuksesta maksetut maksut. Henkivakuutusyhtiön perimät maksut on jo valmiiksi vähennetty asiakkaan saamasta vuosittaisesta tuotosta. (Fasoúlas ym. 2014, 185; Tuloverolaki, 35 §.)

Säästöhenkivakuutuksen tuotto on veronalaista pääomatuloa. Vuonna 2015 pääomavero on 30 prosenttia 30 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta se peritään 33 prosenttisena. Säästö- ja sijoitusvakuutuksissa tuottoa kuitenkin verotetaan kokonaisuudessaan vasta silloin, kun vakuutussopimus umpeutuu. Näin ollen kyseisiin vakuutuksiin liittyy tuoton verotuksen lykkääntymisetu säästöaikana. Tämä tarkoittaa sitä, että säästölle kertynyt tuotto kasvaa verovapaasti korkoa korolle koko säästöajan. Tuoton kasvu kertyy vuosi vuodelta, jolloin sen hyöty ilmenee selkeimmin, kun sijoitetaan pidemmällä ajanjaksolla, esimerkiksi kymmeniä vuosia. (Alhonsuo ym. 2012, 315; Fasoúlas ym. 2014, 182; Veroprosentit. 2014.)

Tuoton verottomuus säästöaikana perustuu realisointiperiaatteeseen, joka on pääsääntöinen tulon verottamistapa. Realisointiperiaate tarkoittaa sitä, että veronalainen tulo verotetaan vasta sinä verovuonna, kun se on syntynyt sijoittajalle. Vakuutustuotteen sisälle kertyvä tuotto ei realisoidu sijoittajan määrättäväksi vaan jää tuotteen sisälle kasvamaan seuraavina säästövuosina korkoa myös omalta osaltaan. Tuoton verotus siirtyy kertyneen säästön nostohetkeen. Pitkällä aikavälillä sijoittavalle tuoton verottomuus säästöaikana on tärkeä tuottoa kerryttävä tekijä. Jos tuotto verotettaisiin vuosittain, tuotto vähentyisi joka vuosi veron

määrällä... ..Tuoton verottaminen vähentäisi pitkäaikaissästämisestä saatavaa kokonaistuottoa. (Fasoúlas ym. 2014, 182.)

3.1.1 Säästöjen siirto ja uudelleenkohdentaminen

Säästöhenkivakuutukseen tehtyjä säästöjä ei voida siirtää toiselle henkivakuutusyhtiölle ilman veroseuraamuksia. Tämä siten estää vakuutuksen kautta säästävää kilpailuttamasta vakuutusyhtiöiden tarjoamia vakuutuksia ja vaihtamasta vakuutusyhtiötä ilman, että säästetty pääoma kärsisi vaihdosta verotuksellisesti. Ainoa keino on keskeyttää säästösuunnitelma ja aloittaa säästäminen uudelleen eri vakuutusyhtiössä, mutta silloin sijoittajalle todennäköisesti syntyy muita kuluja keskeytynneestä säästösuunnitelmasta johtuen. (Fasoúlas ym. 2014, 183.)

Sijoittaja voi kohdentaa sijoitussidonnaisen vakuutuksen sisällä säästöjään uudelleen ilman, että joutuu maksamaan vaihdoista myyntivoiton eli luovutusvoiton veroa. Tämä on tärkeä asia sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa sijoittajalle, sillä hän kantaa itse riskin sijoituskohteidensa arvonkehityksestä. Laskuperustekorkoisissa vakuutuksissa sijoittajalla ei ole tähän oikeutta eikä tarvetta, sillä säästöjä hallinnoiva henkivakuutusyhtiö kantaa vastuun pääoman turvaavasta sijoittamisesta sekä tuotosta. (Fasoúlas ym. 2014, 183.)

Fasoúlas, Manninen & Niiranen (2014, 183) pitävät tärkeänä, että säästöjä voidaan kohdentaa uudelleen sopimusaikana ilman veroseuraamuksia, sillä sijoittajan tuottotavoitteet, riskinottohalukkuus ja sijoituskohteiden tulevaisuuden näkymät vaihtelevat pitkällä aikavälillä. Lisäksi heidän mielestään painotustarpeet muuttuvat varmasti, jos säästöaika on pitkä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että sijoittaja hakee tavallisesti aluksi parempaa tuottoa suurempiriskisillä tuotteilla. Kun sijoitusaika lähenee loppuaan, painoarvo siirtyy pienempiriskisiin ja -tuottoisiin kohteisiin, joilla halutaan varmistaa hankitun tuoton ja sijoituspääoman säilyminen. (Fasoúlas ym. 2014, 183.)

3.1.2 Säästöjen ja tuotto-osan nostaminen

Sopimuskauden lopussa tapahtuvan säästöjen noston verokohteluun vaikuttaa se, millä aikavälillä säästösumma maksetaan saajalle. Säästöhenkivakuutuksissa säästösummat maksetaan takaisin yleensä kertasuorituksina useampien, toistuvien erien

sijaan. Ennen kuin vakuutusaika päättyy, voidaan säästösumma maksaa ainoastaan vakuutuksenottajalle. Kun sopimuksessa määritelty vakuutusaika päättyy, toisin sanoen sopimus erääntyy, voidaan säästösumma maksaa myös muulle henkilölle kuin vakuutuksenottajalle itselleen, jos tämä on määrännyt jonkun muun kuin itsensä edunsaajaksi. Edunsaajan verotus riippuu hänen sukulaisuussuhteestaan vakuutuksenottajaan. (Fasóúlas ym. 2014, 184-185.)

Tuloverolain mukaan säästösummasta veronalaista pääomatuloa on vain vakuutuksen tuotto, jos vakuutusmaksu maksetaan kertasuorituksena tai useampana eränä kahta vuotta lyhyempänä ajanjaksona. Tällöin säästösumma tulee maksaa joko vakuutuksenottajalle itselleen hänen ollessa vakuutettuna tai hänen lähiomaisilleen, joiksi verolainsäädännössä lasketaan hänen puolisonsa, vakuutuksenottajan suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevat perilliset, ottolapset tai tämän rintaperilliset, kasvattilapset taikka puolison lapset. Fasóúlasin, Mannisen & Niirasen (2014, 187) mukaan ”verolainsäädännössä puolisona pidetään myös avopuolisoa silloin, kun avopuolisoilla on tai on ollut yhteinen lapsi sekä rekisteröidyn parisuhteen osapuolta”. (Fasóúlas ym. 2014, 187; Tuloverolaki, 34 § 3 momentti.)

Seuraava lainaus tuo esille huomionarvoisen seikan:

On syytä huomata, että jos sijoittaja, tässä myös vakuutuksenottaja, ei ole ottamassaan säästöhenkivakuutuksessa itse vakuutettuna mutta säästösumma tulee maksettavaksi hänelle itselleen, häntä verotetaan paitsi tuotosta myös sijoitetusta pääomasta. Hän siis maksaa pääomatuloveroa itse jossain vaiheessa vakuutukseen maksamistaan maksuisista. Vanhanaikainen säännös voi siten johtaa myös sijoitetun pääoman verotukseen. Jos sen sijaan vakuutuksenottajan lähiomainen on edunsaajana, sovelletaan aina tuoton verotusta. (Fasóúlas ym. 2014, 186.)

Yleensä säästösummasta vain tuoton osuus lasketaan siis veronalaiseksi pääomatuloksi. Säästösumman tuoton osuutta ei pidetä verotuksessa sellaisena voittona, jota pidettäisiin sijoituksen arvonnoususta johtuvana myyntivoittona. Jos sijoitussidonnainen vakuutus taas olisi tappiollinen, ei se silti oikeuttaisi myyntitappioiden vähentämiseen verotuksessa. Toisin sanoen näissä tuotteissa ei ole mahdollisuutta luovutusvoiton tai tappion tekemiseen verotuksellisesti. (Fasóúlas ym. 2014, 186.)

Maksettaessa vakuutussäästö aikaisemmin määritellylle lähiomaiselle, on säästösumma kyseiselle henkilölle veronalaista pääomatuloa ainoastaan tuoton osalta. Jos edunsaajana olevalle lähiomaiselle maksetaan tuoton sijaan itse säästösummasta eli pääomasta, lasketaan se veronalaiseksi lahjaksi. Toisin sanoen lähiomaiselle makset-

tavasta vakuutussäästöstä itse säästön eli sijoitetun pääoman osuutta verotetaan lahjaverolla ja tuoton osuutta pääomatulon verolla. (Alhonsuo ym. 2012, 315; Fasoúlas ym. 2014, 187.)

3.1.3 Lahjaveron määräytyminen

Nykyisen perintö- ja lahjaverolain mukaan vakuutuksesta edunsaajamääräyksen nojalla vastikkeetta saatu vakuutuskorvaus on saajalleen lahjaverosta vapaata 4000 euroon asti, johon pätee kolmen vuoden sääntö. Toisin sanoen, jos lahjansaaja kolmen vuoden kuluessa saa sijoittajalta yhden tai useampia lahjoja, joiden yhteisarvo ylittää 4000 euroa, on niistä suoritettava veroa. Mahdollisuus lahjaveron hyödyntämiseen säästöhenkivakuutuksissa koskee kuitenkin ainoastaan aikaisemmin määritellyjä sijoittajan lähiomaisia. Aikaisemmin voimassa ollut laki säästösumman verovapaudesta lähiomaiselle 8 500 euroon asti ei ole enää voimassa. (Fasoúlas ym. 2014, 187-188; Henkivakuutuskorvaus. 2013; Perintö- ja lahjaverolaki, 18 § & 18a § & 19 § & 19a §.)

Lahjaveron määräytyy vuonna 2015 progressiivisesti lahjasta verotettavan euromääräisen osuuden sekä lahjansaajan mukaan. Lahjaveron määrän laskennassa lahjan arvo pyöristetään alaspäin lähimpään sataan euroon, esimerkiksi todellisen lahjan arvon ollessa 4999 euroa lasketaan se verotuksessa 4900 euron arvoiseksi. (Lahjan arvostaminen ja lahjaveron määrä. 2013.)

Lahjaveron saajat määritellään kahteen eri veroluokkaan, joista säästöhenkivakuutuksissa ei kuitenkaan sovelleta kuin ensimmäistä (taulukko 1). Normaalisti lahjaverokysymyksissä veroluokilla on merkitystä veron määrään niin, että ensimmäistä veroluokkaa verotetaan suhteessa huomattavasti vähemmän ja siihen kuuluu yksi lahjan arvostustaso enemmän kuin toiseen veroluokkaan. Ensimmäiseen luokkaan kuuluvat lähiomaiset. Kaikki ne lähiomaiset, jotka tuloverolaissa määrätään tuloverovapaan säästösumman edellytykseksi (Ks. s. 22), kuuluvat lahjaverotuksessa ensimmäiseen luokkaan. (Lahjan arvostaminen ja lahjaveron määrä. 2013.)

Toiseen veroluokkaan lahjaveron verotuksessa kuuluvat muut sukulaiset sekä suvun ja perheen ulkopuoliset henkilöt. Säästöhenkivakuutusten kohdalla tällä veroluokalla ei kuitenkaan ole merkitystä. Jos vakuutuksesta jaettavan säästösumman, oli se sitten säästö- tai tuotto-osuutta, saaja ei ole sijoittajan lähiomainen, on hänen saamansa säästösumma kokonaisuudessaan veronalaista pääomatuloa. Samasta syystä ei päde

yleensä lahjaveron verotukseen liittyvä seuraava määräys: jos lahja on annettu yhteisesti kahdelle tai useammalle henkilölle, jotka kaikki eivät kuulu I veroluokkaan, määrittyy vero II veroluokan mukaan. (Lahjan arvostaminen ja lahjaveron määrä. 2013.)

Taulukko 1. Vuonna 2015 lahjaveron määräävä lahjan arvo, veroluokka 1 (Lahjan arvostaminen ja lahjaveron määrä. 2013).

I-veroluokka:		
Verotettavan osuuden arvo euroina	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
4 000 - 17 000	100 €	8 %
17 000 - 50 000	1 140 €	11 %
50 000 - 200 000	4 770 €	14 %
200 000 - 1 000 000	25 770 €	17 %
1 000 000 -	161 770 €	20 %

Esimerkiksi sijoittajan edunsaajakseen määräämällensä omalle lapselle pelkästä vakuutuksen säästöosasta maksettavasta 20 000 euron summasta menee lahjaveroa 1 470 euroa ($11\% \times (20\,000 - 17\,000) + 1\,140$). Jos sijoittaja määrää edunsaajakseen esimerkiksi naapurinsa, verotetaan naapuria vastaavasta 20 000 euron summasta kaikissa tapauksissa pääoman tuloverolla 30 prosenttia. Tällöin hänen maksamansa verot ovat 6 000 euroa ($30\% \times 20\,000$).

3.1.4 Säästöjen enneaikainen nostaminen

Säästöhenkivakuutuksissa pääomaa ja tuottoa verotetaan enneaikaisissa nostoissa aina samalla tavalla kuin jos säästö nostettaisiin vasta sovittuna ajankohtana. Säästön enneaikaisesta nostamisesta säästöhenkivakuutuksessa ei siten aiheudu verotuksellisia lisäkustannuksia. (Fasoúlas ym. 2014, 189.)

Mikäli säästö nostetaan enneaikaisesti eli kesken sopimusjakson, tapahtuu se vakuutusteknisesti joko takaisinostona tai vakuutusaikaa lyhentämällä. Molemmat näistä ovat henkivakuutusasuorituksia, joten niillä ei verotuksellisesti ole eroa keskenään. Kuten

aiemmin (s. 12) todettiin, varojen nostamisella takaisinostona tai vakuutusajan lyhentämisen avulla on merkitystä summan saajan määritykseen. Jos vakuutusajan lyhentämisen tapahtuessa saajana on edunsaaja, häntä verotetaan vakuutusajan pituudesta riippumatta samalla tavalla kuin normaalisti juoksevassa sopimuksessakin. (Fasoúlas ym. 2014, 188-189.)

Jos takaisinosto tai vakuutusajan lyhentäminen koskee vain tiettyä vakuutuksen osaa koko säästön sijaan, on säästösummasta edelleen vain tuotto veronalaista pääomatuloa. Veronalainen tuotto taas on määritelty vakuutuksesta maksettavan rahamäärän ja vakuutukseen aiemmin maksettujen vakuutusmaksujen erotukseksi. Näin nostettaessa vain osa säästösummasta syntyy kaksi erilaista mahdollisuutta verottaa vakuutusyhtiöstä ulos maksettavaa vakuutussuoritusta. (Fasoúlas ym. 2014, 189.)

Ensimmäinen tapa on ulos maksettavan osasuorituksen muodostuminen pelkästä pääoman palautuksesta eli säästösummasta niin kauan kuin pääomaa riittää. Toinen vaihtoehto on se, että osasuoritus koostuu sekä pääomasta että sen tuotosta samassa suhteessa koko vakuutussäästön määrään tuottoineen. Verotus riippuu näin siitä, minäkälaisen osittaisen säästösumman nostotavan vakuutusehdot mahdollistavat sekä siitä, kumpaa tapaa sijoittaja itse haluaa käyttää. (Fasoúlas ym. 2014, 189.)

Fasoúlasin, Mannisen & Niirasen (2014, 189) mukaan vuodesta 2000 alkaen osanoston ensisijainen käytäntö on ollut, että maksettava suoritus on pääoman palautusta niin kauan kuin sitä riittää, ellei sijoittaja toisin pyydä. Sijoittaja voi kuitenkin pyytää tätä useasta eri syystä. Esimerkiksi sijoittajan arvio verotuksen kiristymisestä tulevaisuudessa voi vaikuttaa siihen, että hän haluaisi osanostonsa koostuvan samanaikaisesti sekä säästöistä että sen tuotoista, jolloin osanosto koostuisi verottomasta pääoman palautuksesta sekä verotettavasta tuotosta. (Fasoúlas ym. 2014, 189.)

3.1.5 Korvausten periminen ja perintöveron määräytyminen

Sijoittajan kuollessa kesken sopimusjakson ja kun sopimukseen on liitetty kuolemanvaravakuutus, verotetaan lähiomaiselle maksettaessa korvausta veronalaisena perintönä tulon sijaan. Perintöveron osalta kuolemantapauskorvauksissa esiintyy lähiomaisen kannalta merkittävä etu verovapaan osuuden osalta. Hän siis maksaa perintöveroa vain verovapaan osuuden ylittävältä osin. (Fasoúlas ym. 2014, 190.)

Vuonna 2015 säästöhenkivakuutuksissa kuolemantapauskorvaus on lähiomaiselle verovapaata 35 000 euroon saakka tai leskelle puolet korvauksesta tai vähintään 35 000 euroa. Lähiomaisen määritelmä on sama kuin jo aiemmin mainittiin (Ks. s. 22). Avopuolison, jolla tulee siis olla yhteinen lapsi vainajan kanssa, korvauksen verokohtelu toimii niin, että tuloverotuksessa he rinnastuvat tilanteessa aviopuolisoihin, mutta perintöverotuksessa he eivät rinnastu leskeen. Näin ollen heillä ei ole oikeutta saada vähintään puolet korvauksesta vaan ainoastaan 35 000 euroa. (Fasoúlas ym. 2014, 190.)

Perintöveroa on normaalisti maksettava 20 000 euron ylittävän osuuden kohdalla. Säästöhenkivakuutuksissa tätä ei sovelleta lähiomaiselle määrätystä veron vapaaosuudesta 35 000 euroa johtuen. Vapaaosuuden ylittävistä osista peritään perintöverolain mukaan veroa perinnön arvon mukaisesti verotettavalla veroprosentilla. Tästä määräyksestä johtuen ei säästöhenkivakuutuksiin sovelleta myöskään normaalisti perintöverotuksessa määrättyä oikeutta puoliso vähennyksestä 60 000 euroon asti tai alaikäisyys vähennyksestä 40 000 euroon asti alle 18 -vuotiaan, suoraan alenevassa polvessa olevan perinnönjättäjän jälkeläisen kohdalla. (Perinnön arvo. 2014; Perintö- ja lahjaverolaki 7 §.)

Perintövero vuonna 2015 määräytyy progressiivisesti perinnön arvon mukaan. Perintöveron arvon laskennassa perittävä summa pyöristetään aina alaspäin lähimpään saatan euroon, esimerkiksi todellisen perinnön arvon ollessa 99 999 euroa lasketaan se verotuksessa 99 900 euron arvoiseksi. (Perintöverolaskuri.)

Perintöveron saajat määritellään kahteen eri veroluokkaan, joista säästöhenkivakuutuksissa ei kuitenkaan sovelleta kuin ensimmäistä (taulukko 2). Normaalisti perintöverokysymyksissä veroluokilla on merkitystä veron määrään niin, että ensimmäistä veroluokkaa verotetaan suhteessa huomattavasti vähemmän ja siihen kuuluu yksi perinnön arvostustaso enemmän kuin toiseen veroluokkaan. Ensimmäiseen luokkaan kuuluvat lähiomaiset. Kaikki ne lähiomaiset, jotka tuloverolaissa määrätään tuloverovapaan säästösumman edellytykseksi (Ks. s. 22), kuuluvat perintöverotuksessa ensimmäiseen luokkaan. (Perintöverolaskuri.)

Toiseen veroluokkaan perintöveron verotuksessa kuuluvat muut sukulaiset sekä suvun ja perheen ulkopuoliset henkilöt. Säästöhenkivakuutusten kohdalla tällä veroluokalla ei kuitenkaan ole merkitystä, sillä jos kuolemantapauskorvaus maksetaan muille kuin si-

joittajan lähiomaisille, ovat ne hänelle kokonaisuudessaan veronalaista pääomatuloa eikä perintöverotusta sovelleta niihin ollenkaan. (Perintöverolaskuri.)

Taulukko 2. Vuonna 2015 perintöveron määräävä perinnön arvo, veroluokka 1 (Perintöverolaskuri).

I-veroluokka:		
Verotettavan osuuden arvo euroina	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
20 000 - 40 000	100 €	8 %
40 000 - 60 000	1 700 €	11 %
60 000 - 200 000	3 900 €	14 %
200 000 - 1 000 000	23 500 €	17 %
1 000 000 -	159 500 €	20 %

Esimerkiksi sijoittaja on määrännyt edunsaajakseen oman aviopuolionsa, joka perii sijoittajan kuoltua kuolemantapauskorvauksena 80 000 euroa. Puolisolle puolet tästä on verovapaata, jolloin verotettavasta osuudesta 40 000 euroa menee perintöveroa 1 700 euroa ($11\% \times (40\,000\text{ €} - 40\,000\text{ €}) + 1\,700\text{ €}$). Jos sijoittaja määrää edunsaajakseen esimerkiksi veljenpoikansa, verotetaan veljenpoikaa vastaavasta 80 000 eurosta kaikissa tapauksissa pääoman tuloverolla 30 prosenttia sekä 30 000 euron ylitse menevältä osin 33 prosenttia. Tällöin hänen maksamansa verot ovat 25 500 euroa ($(30\% \times 30\,000\text{ €}) + (33\% \times 50\,000\text{ €})$).

3.2 Kapitalisaatiosopimusten verotus

Säästö- ja sijoitusvakuutuksiin verrattuna kapitalisaatiosopimukset ovat sekä tuoteominaisuuksiltaan että verotukseltaan yksinkertaisempia. Tämä johtuu vakuutetun puuttumisesta sekä siihen oleellisesti säästö- ja sijoitusvakuutuksissa liittyvistä kuolemanvarakuutuksen ja verottoman perinnönjaon puuttumisesta. Kapitalisaatiosopimukset eivät siis sovellu esimerkiksi perinnönjakosuunnitteluun kuten säästö- ja sijoitusvakuutukset.

3.2.1 Yleistä kapitalisaatiosopimusten verotuksesta

Kuten säästö- ja sijoitusvakuutuksissakin, sijoitussidonnaisissa kapitalisaatiosopimuksissa sopimusaikana tehdyt sijoituskohteiden uudelleenkohdennukset ovat sijoittajalle verosta vapaita. Laskuperustekorkoisissa kapitalisaatiosopimuksissa vakuutusyhtiö vastaa itse mahdollisista sopimuksen sisällä tehtävistä sijoituskohteiden vaihdoista. (Kapitalisaatiosopimusten ominaisuuksia. 2011.)

Kapitalisaatiosopimuksesta säädetään vakuutus sopimuslaissa vakuutetun puuttumista lukuun ottamatta pitkälti samalla tavalla kuin säästö- ja sijoitusvakuutuksistakin. Vaikka kapitalisaatiosopimus on tuotteena henkivakuutus, sitä ei kuitenkaan lasketa tuloverolaissa henkivakuutukseksi juuri vakuutetun puuttumisesta johtuen. Ketään ei siis ole vakuutettu elämän tai kuoleman varalta. Vakuutetun puuttuminen aiheuttaa myös vakuutustapahtuman puuttumisen, minkä takia sopimus on aina määräaikainen. Jos sijoittaja kuolee sopimuksen voimassaoloaikana, kuuluu kapitalisaatiosopimus hänen kuolinpesäänsä niin kuin mikä tahansa muu sijoitus. (Fasoúlas ym. 2014, 181 & 191; Kirstua 2014; Vakuutus sopimuslaki 1994, 4 §.)

3.2.2 Tuoton, säästöjen ja osanostojen verotus

Kapitalisaatiosopimukseen sijoittava ei voi siirtää siihen jo muualla olemassa olevia sijoituksiaan verovapaasti. Näin tehdessään sijoittaja käytännössä myy aiemmat sijoituksensa ja maksaa luovutuksesta seuraavat mahdolliset verot ennen nykyiseen kapitalisaatiosopimukseen sijoittamista. Kapitalisaatiosopimuksesta tehtyjen säännöksiin puuttuminen tuloverolaissa tekee sen verotuksesta hieman vaillinaisen. Keskusverolautakunnan vahvistaman linjan mukaisesti sen tuottoa verotetaan säästöhenkivakuutuksen tavoin kokonaisuudessaan vasta vakuutuksen päättyessä. Tuoton kasvu kertyy vuosi vuodelta, jolloin siitä saatava verotuksellinen hyöty ilmenee selkeimmin, kun säästöaika on kymmeniä vuosia. Kapitalisaatiosopimusten verotukseen liittyy siis sama verotuksen lykkäytymisetu säästöaikana kuin säästö- ja sijoitusvakuutuksiin. (Fasoúlas ym. 2014, 191.)

Säästön osanoston verokohtelusta ei ole oikeuskäytäntöä. Fasoúlasin, Mannisen & Niirasen (2014, 192) mukaan osanostoa verotettaneen tällöin samalla tavalla kuin

säästöhenkivakuutusten osalta, jolloin pääsääntönä on pääoman palautus, ellei toisin ole sovittu (Ks. s. 25). Sijoittajan kapitalisaatiosopimuksesta saama tuotto on yleisten tuloveroa koskevien säännösten mukaan veronalaista pääomatuloa. Kun sopimuksesta nostetaan kertynyt säästö, jaetaan se säästö- ja sijoitusvakuutuksien tapaan pääoman eli säästösomman sekä sille kertyneen tuoton osuuksiin. Säästö ei kapitalisaatiosopimuksissakaan ole verotettavaa, sillä ainoastaan tuottoa verotetaan pääomatulon verokannalla. Mahdolliset luovutusvoitot tai -tappiot eivät näissäkään tuotteissa ole vähennyskelpoisia verotuksessa. (Fasóúlas ym. 2014, 192; Tuloverolaki 1992, 32 § & 33 §.)

4 Vertailtavat tuotteet

Tässä luvussa esitellään tarkemmin kymmenen tutkimukseen valittua eri vakuutus-sijoitustuotetta, joita vertaillaan seuraavassa luvussa olevassa tutkimusosiossa yhdessä eri sijoittajaprofiilien kanssa. Kyseiset kymmenen tuotetta ovat todellisia, 08.04.2015 Suomessa myynnissä ollutta vakuutus-sijoitustuotteita. Näistä kymmenestä tuotteesta kuusi on säästöhenkivakuutuksia ja loput neljä kapitalisaatiosopimuksia. Kaikkia markkinoilta löytyviä tuotteita ei ole tarkemmin esitelty, vaan tutkimuksessa käsiteltävät tuotteet on valittu toimivaksi koosteenä markkinoilla tarjottavista tuotteista. Vertailtavat tuotteet ovat keskenään eriehtoisia joiltain osin, mikä tuo myöhemmin tehtävään vertailuun sopivaa eroavaisuutta tuotteiden kesken.

4.1 Vertailtavat säästö- ja sijoitusvakuutukset

Suomessa säästöhenkivakuutuksia tarjoavat henkivakuutusyhtiöt. Näistä yhtiöistä yksityishenkilöille tehtyjä säästö- ja sijoitusvakuutuksia tarjoavat muun muassa LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö, Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, Nordea Henkivakuutus Suomi Oy, OP-Henkivakuutus Oy, Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia, Aktia Henkivakuutus Oy ja Handelsbanken Henkivakuutus eli SHB Liv Henkivakuutusosakeyhtiö. Lisäksi näiden henkivakuutusyhtiöiden asiamiehinä toimivat lukuisat eri pankit ja pankkiriikiteet pienimmistä suurimpiin asti eli näiden tuotteiden myyjä löytyy vielä huomattavasti edellä mainittuja yhtiöitä enemmän. (Vakuutuspalvelut. 2014; Vakuutusyhtiöt Suomessa 2014, 19.)

Tutkimuksessa vertailtavien säästöhenkivakuutustuotteiden kuluja kerrottaessa mainitaan jokaisessa nosto- ja hoitopalkkioiden, henkiturvavakuutuksen maksujen, erityisten toimenpidekulujen sekä sijoitussidonnaisissa säästöissä sijoituskohteiden hallinnointipalkkioiden veloituslähteiden olevan pelkistetysti säästöt tekstin yksinkertaistamiseksi. Veloituslähdetä ei myös välttämättä mainita niissä ollenkaan. Veloituslähde toimii todellisuudessa kuitenkin, kuten näistä kuluista edellä (Ks. luku 2.1.4) mainittiin riippuen siitä, onko tuotteessa mahdollisuutta sijoitussidonnaisuuteen, laskuperustekorkoisuuteen tai molempiin.

Tässä opinnäytetyössä tutkittavista säästöhenkivakuutuksista osassa ainoa henkiturvavakuutuksen valintamahdollisuus on täysin säästöt kattava turva. Näiden lisäksi on myös sellaisia tuotteita, joissa vakuutuksenottajalla on mahdollisuus valita kokonaan ja osittain kattavien turvien väliltä saman tuotteen kohdalla. Useimmissa näistä tuotteista niiden ehdoissa, tuoteselosteissa sekä hinnastoissa ilmoitettuja henkiturvavakuutuksen maksun suuruuden määrittäjiä ovat vakuutetun ikä sekä vakuutuksen turvan suuruus. Tämä voidaan yleisesti tulkita niin, että joko iän tai vakuutusturvan määrän tai jopa molempien kasvaessa katsotaan niiden kasvattavan myös henkiturvavakuutuksen maksun määrää.

Kyseisen maksun tarkan määrän määrittelee jokainen vakuutusyhtiö itse omien laskuperusteidensa mukaisesti, joten kulujen tarkasta laskemisesta ja kulujen keskinäisestä vertailusta muodostuisi hyvin hankalaa. Tästä johtuen tässä tutkimuksessa ei ole huomioitu henkiturvavakuutuksen maksun aiheuttamia kuluja. Turvan säästöjä kattavan osuuden prosentuaaliset määrät on kuitenkin mainittu tuotekohtaisesti.

Seuraavaksi esiteltävistä, myöhemmin vertailtavista kuudesta säästöhenkivakuutustuotteesta yhdessä on sijoitussidonnaisuuden lisäksi mahdollisuus laskuperustekorkoisuuteen. Kaikki tuotteista ovat kohdennettu yksityishenkilöille, tosin osaa myydään myös yrityksille sekä yhteisöille. Valitut tuotteet ovat Suomessa toimivien henkivakuutusyhtiöiden sijoitusvakuutustuotteita, jotka ovat olleet markkinoilla tarjolla tutkimusta tehdessä keväällä 2015 ja niiden hinnastot, ehdot sekä tuoteselosteet perustuvat 08.04.2015 voimassaolevaan ja esitettyyn tasoon.

Kirjoittaja ei vastaa 08.04.2015 jälkeen mahdollisesti tapahtuneista hinnanmuutosten tai muiden sopimusehtojen muutosten aiheuttamista eroavaisuuksista tutkimustuloksiin. Kyseiset tuotetiedot hankittiin ensisijaisesti tuotteiden julkaisijoiden internetsivuilta

ja tarvittaessa pyydettiin puhelimitse tai sähköpostitse julkaisijoiden asiakaspalvelun kautta täydentäviä tuotetietojen osia tai muita tietoja niiltä osin, mitä edellä mainituista tuotetiedoista ei vielä tullut ilmi. Osa tuotetiedoista oli myös päivätty useampi vuosi sitten, joten kyseisten tietojen voimassaolo haluttiin vielä erikseen tarkistaa.

4.1.1 Aktia Säästövakuutus

Aktia Säästövakuutus on Aktia Henkivakuutus Oy:n tarjoama säästöhenkivakuutus, jota tarjotaan tällä hetkellä ainoastaan sijoitussidonnaisena. Aktia Henkivakuutus Oy:n asiamiehenä vakuutusta myy Aktia Pankki Oyj. Sopimuksessa määritellään vakuutetun lisäksi vakuutuksenottaja sekä mahdolliset edunsaajat. Vakuutus sopimus voidaan tehdä toistaiseksi voimassa olevaksi. Sopimuksessa ei ole suoraan määrätty vähimmäissijoitusaikaa. Sopimusta kuitenkin myydään pitkäaikaisena sijoituskohteena, jolloin sitä ei oletusarvoisesti kannata muutaman ensimmäisen vuoden aikana päättää. (Aktia 2015a, 1-4; Aktia 2015b, 1-2; Aktia 2015c, 1-4; Aktia asiakaspalvelu 2015.)

Vakuutuksenottaja voi pyytää säästösumman maksua kertasuorituksena edunsaajalle vasta, kun vakuutus on ollut voimassa vähintään kuusi kuukautta. Sopimus päättyy, kun vakuutuksesta joko takaisinostetaan siinä olevat säästöt, sopimuksessa mahdollisesti sovittu vakuutusaika päättyy tai vakuutettu kuolee. Aktia Säästövakuutukseen liitetyn henkiturvavakuutuksen kattavuus vakuutukseen maksetuista säästöistä on aina 100 prosenttia. (Aktia 2015a, 1-4; Aktia 2015b, 1-2; Aktia 2015c, 1-4; Aktia asiakaspalvelu 2015.)

Sopimukseen asetetut maksurajoitteet ja -velvoitteet ovat hyvin vähäisiä. Vähimmäiskertasuorituksen määrä on 40 euroa kerralla. Kuitenkin vain ensimmäinen sopimukseen tehtävistä maksuista on ehdoton, jonka jälkeen vakuutuksenottaja saa itse päättää, sijoittaako sopimukseen lisää vai ei. Vaikka seuraaville maksuille on määrätty maksusuunnitelman mukainen maksupäivä, vakuutuksenottaja voi kuitenkin olla noudattamatta tätä. Vakuutuksenottaja voi myös sijoittaa sopimukseen erisuuruisia maksuja kuin suunnitelmassa on määrätty. Säästöt on lisäksi mahdollista nostaa pois osittain tai kokonaan sopimuksen voimassaoloaikana. Nostokertojen määrää ei ole rajoitettu. Osittaisessa nostossa tulee säästöihin kuitenkin jäädä noston jälkeen vähintään 100 euroa. (Aktia 2015a, 1-4; Aktia 2015b, 1-2; Aktia 2015c, 1-4; Aktia asiakaspalvelu 2015.)

Jos vakuutussäästöt ovat vähintään 10 000 euroa, on vakuutuksenottajalla mahdollisuus liittää sopimukseen Aktia Profiilipalvelu. Se on säästöjen allokointipalvelu, toisinaan varainhoitopalvelu. Tällöin Aktia Henkivakuutus Oy tekee sijoittajan puolesta päätökset vakuutusmaksujen jakautumisesta ja säästöjen siirtämisestä eri sijoituskohteisiin vakuutuksenottajan valitseman salkun sijoitusstrategian mukaisesti. Valittavissa on viisi sijoitusstrategialtaan, tuotto-odotuksiltaan sekä riskiltään erilaista salkkua. Profiilipalvelussa sopimukseen asetetaan maksuehtona vähintään 100 euroa toistuvasti kuukausittain suoritettava maksu vakuutukseen, jolloin edellisessä kappaleessa mainitut vapaudet maksujen suhteen sekä vähimmäiskertamaksu 40 euroa eivät enää pidä paikkaansa. Palvelun avaaminen tai lopettaminen ei maksa mitään, vain sen käytöstä peritään vakuutussäästöistä 0,2 prosenttia vuodessa. Profiilipalvelu voidaankin osin mieltää laskuperustekorkoisen tapaiseksi vaihtoehdoksi säästöille. (Aktia 2015a, 1-4; Aktia 2015b, 1-2; Aktia 2015c, 1-4; Aktia asiakaspalvelu 2015.)

Sijoituskohteina Aktia Säästövakuutukseen on tarjolla Aktia Henkivakuutus Oy:n sekä sen yhteistyökumppaneiden asettamia lukuisia sijoitusrahastoja. Sijoittajalla on mahdollisuus sijoittaa muun muassa korko- ja osakerahastoihin. Sijoitussidonnaisissa säästöissä sijoittaja valitsee itse haluamansa sijoituskohteet sekä pitkälti myös sen, kuinka sopimukseen tulevat säästöt jaetaan niiden kesken. Sijoituskohteiden sekä -suunnitelman muutokset sopimuksen sisällä ovat sijoittajalle kuluttomia sekä suurilta osin rajoituksettomia verkkopankissa tehtynä. (Aktia 2015a, 1-4; Aktia 2015b, 1-2; Aktia 2015c, 1-4; Aktia asiakaspalvelu 2015.)

Sopimukseen tehdyistä maksuista peritään merkintäpalkkiota aina 1 prosentti. Vuotuista hoitopalkkiota veloitetaan kiinteänä maksuna 18 euroa per vuosi, minkä lisäksi säästöistä veloitetaan vielä 0,85 prosenttia per vuosi. Kummatkin palkkioista peritään kuukausikohtaisesti. Nostopalkkiona sopimuksen erääntyessä tai takaisinostossa veloitetaan aina yksi prosentti. Muita mainittavia kuluja ovat sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot. (Aktia 2015a, 1-4; Aktia 2015b, 1-2; Aktia 2015c, 1-4; Aktia asiakaspalvelu 2015.)

4.1.2 FIM Sijoitusvakuutus

FIM Sijoitusvakuutus on Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian, jäljempänä pelkkä Henki-Fennia, tarjoama sijoitussidonnainen säästöhenkivakuutus. Henki-Fennian asiamiehenä vakuutusta myy FIM Varainhoito Oy, jäljempänä pelkkä FIM, joka on myös Henki-Fennian yhteistyökumppani. FIM Sijoitusvakuutusta tarjotaan tällä hetkellä ainoastaan

sijoitussidonnaisena. Sopimuksessa määritellään vakuutetun lisäksi vakuutuksenottaja sekä mahdolliset edunsaajat. (FIM 2015a, 1-3; FIM 2015b; FIM 2015c, 1-2; FIM asiakaspalvelu 2015.)

Vakuutus sopimus tehdään aina määräaikaiseksi. Sopimuksessa määritelty vähimmäis-sijoitusaika on viisi vuotta ja enimmäissijoitusaika 30 vuotta. Sopimus voidaan myöntää, jos vakuutettu on enintään 95-vuotias. Sopimus päättyy, kun vakuutuksesta joko takaisinostetaan siinä olevat säästöt, sopimuksessa sovittu vakuutusaika päättyy, vakuutettu täyttää 100 vuotta tai kuolee. FIM Sijoitusvakuutukseen liitetyn henkiturvavakuutuksen kattavuus vakuutukseen maksetuista säästöistä on aina 100 prosenttia. (FIM 2015a, 1-3; FIM 2015b; FIM 2015c, 1-2; FIM asiakaspalvelu 2015.)

Sopimukseen on asetettu useita maksuehtoja ja -rajoitteita. Sopimus on kertamaksuinen ja vähimmäiskertasuorituksen määrä on 20 000 euroa. Lisämaksuista vakuutukseen tulee aina sopia erikseen. Säästöt on mahdollista takaisinostaa osittain tai kokonaan sopimuksen voimassaoloaikana. Osittaisen takaisinoston jälkeen tulee säästöihin aina jäädä kuitenkin vähintään 10 000 euroa. FIM Sijoitusvakuutukseen liitetään sopimus FIM:n tarjoamasta varainhoitopalvelusta, jonka sisällöstä sovitaan sopimusta tehdessä. Säästöjä sijoitetaan FIM:n kanssa sovittuun mukaisesti. Varainhoitopalvelu voi toimia niin, että sijoittaja tekee yhdessä varainhoitajan kanssa sijoituspäätökset sovittuun sijoitusstrategian mukaisesti. Sijoittaja voi halutessaan valita myös pelkän neuvon antavan palvelun tai muun sijoituspalvelun, jossa sijoittaja tekee yksin sijoituspäätökset. Varainhoitajan palkkiot veloitetaan sopimukseen valituista sijoituskohteiden lukumäärästä ja siten niiden sijoittajalle tuomasta arvosta. (FIM 2015a, 1-3; FIM 2015b; FIM 2015c, 1-2; FIM asiakaspalvelu 2015.)

Sijoituskohteina FIM Sijoitusvakuutukseen on tarjolla FIM:n tarjoamia sijoituskohtevaihtoehtoja, joiden avulla sijoittaja pääsee epäsuorasti sijoittamaan muun muassa osakkeisiin, sijoitusrahasto-osuuksiin ja pörssinoteerattuihin rahastoihin, sijoitusobligatioihin ja joukkovelkakirjalainoihin, strukturoituihin sijoituksiin, eri riskitason sisältäviin sijoituskoreihin sekä tekemään määräaikaistalletuksia. Sijoittaja voi vaihdella sopimuksen sisällä sijoituskohteita haluamallaan tavalla, mikäli hän on valinnut sellaisen varainhoitopalvelun muodon, joka tämän sallii. (FIM 2015a, 1-3; FIM 2015b; FIM 2015c, 1-2; FIM asiakaspalvelu 2015.)

Sopimukseen tehdyistä maksuista peritään merkintäpalkkiota aina 1 prosentti. Vuotuis- ta hoitopalkkiota veloitetaan 20 000 – 150 000 euron osalta 0,9 prosenttia per vuosi, 150 001 – 1 000 000 euron osalta 0,85 prosenttia per vuosi ja yli 1 000 000 euron osal- ta 0,75 prosenttia per vuosi. Hoitokulu lasketaan säästön kuukausittaisen arvon perus- teella ja palkkio veloitetaan säästöistä aina neljännesvuosittain. Palkkion suuruus on kuitenkin aina vähintään 33 euroa kuukaudessa. Nostopalkkiona sopimuksen eräänty- essä tai takaisinostossa ensimmäisten viiden vuoden aikana veloitetaan aina yksi pro- sentti, kuitenkin enintään 1500 euroa per nostokerta. Muita mainittavia kuluja ovat sijoit- uskohteiden hallinnointipalkkiot sekä varainhoitopalveluiden kulut. (FIM 2015a, 1-3; FIM 2015b; FIM 2015c, 1-2; FIM asiakaspalvelu 2015.)

4.1.3 Mandatum Life Sijoitusvakuutus

Mandatum Life Sijoitusvakuutus on Mandatum Life eli Mandatum Henkivakuutusosa- keyhtiön tarjoama sijoitussidonnainen tai vuosikorollinen säästöhenkivakuutus. Vuosi- korollisella viitataan tässä laskuperustekorkotyypiseen tuotteeseen, joiden sijasta Mandatum Life myy niitä nykyisin vuosikorollisina. Säästöt voivat olla sijoittajan valin- nan mukaan samanaikaisesti joko kokonaan sijoitussidonnaisia, kokonaan vuosikorolli- sia tai osittain kumpaakin. Mandatum Life myy tuotetta itse, jonka lisäksi tuotteen myynnistä vastaa myös Mandatum Lifen asiamiehenä toimiva Danske Bank. (Manda- tum Life 2015c, 1-5; Mandatum Life 2015d, 1-6; Mandatum Life 2015e, 1-2; Mandatum Life 2015f, 1-3; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a.)

Sopimuksessa määritellään vakuutetun lisäksi vakuutuksenottaja sekä mahdolliset edunsaajat. Sopimuksessa ei ole määrätty vähimmäissijoitusaikaa eikä muutoinkaan ole annettu mitään tiettyä suositusta vähimmäissijoitusajaksi. Sopimusta kuitenkin myydään pitkäaikaisena sijoituskohteena, jolloin sitä ei oletusarvoisesti kannata muu- taman ensimmäisen vuoden aikana päättää. Sopimus päättyy, kun vakuutuksesta joko takaisinostetaan siinä olevat säästöt, sopimuksessa sovittu vakuutusaika päättyy, va- kuutettu täyttää 99 vuotta tai kuolee. Ainoastaan sijoitussidonnaisen sopimuksen voi tehdä toistaiseksi voimassaolevaksi, minkä tekemisestä myös palkitaan Maksupalkkio- alennuksella eli tässä tapauksessa puolitetuilla merkintäpalkkioiden kuluilla. Sopimuk- seen liitetyn henkivakuutuksen kattavuus vakuutukseen maksetuista säästöistä voi olla 99 – 100 prosenttia. (Mandatum Life 2015c, 1-5; Mandatum Life 2015d, 1-6; Mandatum Life 2015e, 1-2; Mandatum Life 2015f, 1-3; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a.)

Mandatum Life Sijoitusvakuutukseen on asetettu joitakin maksuehtoja ja -rajoitteita. Vähimmäiskertasuorituksen määrä on 2000 euroa kerralla tai säännöllisesti 50 euroa kuukaudessa tai vähintään 600 euroa vuodessa. Kuitenkin vain ensimmäinen sopimukseen tehtävistä maksuista on ehdoton, jonka jälkeen vakuutuksenottaja saa itse päättää, sijoittaako sopimukseen lisää vai ei. Vaikka seuraaville maksuille on määrätty maksusuunnitelman mukainen maksupäivä, vakuutuksenottaja voi kuitenkin olla noudattamatta tätä. Vakuutuksenottaja voi myös sijoittaa sopimukseen erisuuruisia maksuja kuin suunnitelmassa on määrätty. Säästöt ovat lisäksi mahdollista nostaa pois osittain tai kokonaan sopimuksen voimassaoloaikana. Osittaisia nostoja voi kuitenkin tehdä vain kerran vuodessa ja jokaisella kerralla nostettava vähimmäismäärä on 1500 euroa. (Mandatum Life 2015c, 1-5; Mandatum Life 2015d, 1-6; Mandatum Life 2015e, 1-2; Mandatum Life 2015f, 1-3; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a.)

Sijoituskohteina sopimukseen on tarjolla Mandatum Lifen asettamia sijoituskoreja sekä Mandatum Lifen yhteistyökumppaneiden tarjoamia rahastoja. Sijoittajalla on mahdollisuus sijoittaa muun muassa korko- ja osakerahastoihin. Sijoitussidonnaisissa säästöissä sijoittaja valitsee itse haluamansa sijoituskohteet sekä pitkälti myös sen, kuinka sopimukseen tulevat säästöt jaetaan niiden kesken. Sijoitussuunnitelman ollessa tehtynä ja vakuutusyhtiön tiedossa, määrätään sijoitussidonnaisten säästöjen jaosta niin, että kuhunkin valittuun sijoituskohteeseen on kohdistuttava vähintään 10 prosenttia maksetuista vakuutusmaksuista. Sijoituskohteiden sekä -suunnitelman muutokset sopimuksen sisällä ovat sijoittajalle kuluttomia sekä suurilta osin rajoituksettomia verkkopankissa tehtynä. Sijoituskohteiden siirroista peritään siirtokuluja vain siinä tapauksessa, että siirrot tapahtuvat sijoitussidonnaisten ja vuosikorollisten säästöjen välillä. (Mandatum Life 2015c, 1-5; Mandatum Life 2015d, 1-6; Mandatum Life 2015e, 1-2; Mandatum Life 2015f, 1-3; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a.)

Vuosikorollisten säästöjen sijoittamisesta vastaa Mandatum Life. Vuosikorollisia säästöjä hyvitetään kuukausittain vuosikorolla, joka vahvistetaan etukäteen kalenterivuodeksi kerrallaan. Sijoitusvakuutuksessa tällä hetkellä perittävä vuosikorko on 1 prosenttia. Tämän lisäksi vuosikorollisille säästöille voidaan maksaa vuosittain erikseen vahvistettavaa asiakashyvitystä, jonka suuruuteen vaikuttaa muun muassa vakuutusyhtiön tulos ja vakavaraisuus, yleinen korkotaso, edellisen vuoden säästöjen määrä sekä vuosikoron määrä. Sijoitussidonnaisuuden tai vuosikoron lisäksi sijoittaja voi valita myös Sijoitusten hoitopalvelun, jolloin pientä kuukausikohtaista maksua vastaan sijoit-

taja siirtää säästöjensä sijoittamisen ja hoidon Mandatum Lifen tarjoamien asiantuntijoiden hoidettavaksi. (Mandatum Life 2015c, 1-5; Mandatum Life 2015d, 1-6; Mandatum Life 2015e, 1-2; Mandatum Life 2015f, 1-3; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a.)

Sopimukseen tehdyistä maksuista peritään määräaikaisissa sopimuksissa merkintäpalkkiota 2 prosenttia 70 000 euroon asti, jonka ylittävältä osalta palkkiota peritään 0,5 prosenttia. Toistaiseksi voimassaoleva sopimus on mahdollista tehdä ainoastaan sijoitussidonnaisena, jolloin merkintäpalkkiot vastaavista summista puolittuvat Maksupalkkioalennuksen ansiosta. Vuotuista hoitopalkkiota veloitetaan säästöistä 70 000 euroon asti 0,80 prosenttia per vuosi ja 70 000 euroa ylittävältä osalta 0,30 prosenttia per vuosi. Hoitopalkkio peritään kuukausikohtaisesti. Nostopalkkiona sopimuksen erääntyessä tai takaisinostossa veloitetaan sijoitussidonnaisissa aina yksi prosentti ja vuosikorollisissa aina 0,5 prosenttia. Vakuutuksen päättyessä vakuutetun kuolemaan ei nostopalkkiota peritä. Muita mainittavia kuluja ovat sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot, täysin kattavassa turvassa henkiturvavakuutuksen maksut sekä siirtopalkkiot sijoitussidonnaisten ja vuosikorkojen välillä. (Mandatum Life 2015c, 1-5; Mandatum Life 2015d, 1-6; Mandatum Life 2015e, 1-2; Mandatum Life 2015f, 1-3; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a.)

4.1.4 Nordea Säästöhenkivakuutus

Nordea Säästöhenkivakuutus on Nordea Henkivakuutus Suomi Oy:n tarjoama sijoitussidonnainen säästöhenkivakuutus, jota tarjotaan tällä hetkellä ainoastaan sijoitussidonnaisena Nordea Henkivakuutus Suomi Oy:n asiamiehenä vakuutusta myy Nordea Pankki Suomi Oyj. Sopimuksessa määritellään vakuutetun lisäksi vakuutuksenottaja sekä mahdolliset edunsaajat. Sopimuksessa ei ole määrätty vähimmäissijoitusaikaa, mutta suositeltavaksi vähimmäissijoitusajaksi esitetään viisi vuotta. Sopimus päättyy, kun vakuutuksesta joko takaisinostetaan siinä olevat säästöt, sopimuksessa mahdollisesti sovittu vakuutusajaksi päättyy, vakuutettu täyttää 100 vuotta tai kuolee. Nordea Säästöhenkivakuutukseen liitetyn henkiturvavakuutuksen kattavuus vakuutukseen maksetuista säästöistä voi olla 99 – 100 prosenttia. (Nordea 2015d; Nordea 2015e; Nordea 2015f, 1-6; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

Nordea Säästöhenkivakuutukseen asetetut maksurajoitteet ja -veloitteet ovat hyvin vähäisiä. Vähimmäiskertasuorituksen määrä on 2000 euroa kerralla tai säännöllisesti 50 euroa kuukaudessa. Kuitenkin vain ensimmäinen sopimukseen tehtävistä maksuista

on ehdoton, jonka jälkeen vakuutuksenottaja saa itse päättää, sijoittaako sopimukseen lisää vai ei. Vaikka seuraaville maksuille on määrätty maksusuunnitelman mukainen maksupäivä, vakuutuksenottaja voi kuitenkin olla noudattamatta tätä. Vakuutuksenottaja voi myös sijoittaa sopimukseen erisuuruisia maksuja kuin suunnitelmassa on määrätty. Säästöt ovat lisäksi mahdollista nostaa pois osittain tai kokonaan sopimuksen voimassaoloaikana. Nostettavan summan määrää ei rajoiteta muuten, kuin henkivakuutuksen kattaman säästön osuuden määräämällä ylärajalla nostomäärään. Myöskään nostokertojen määrää ei ole rajoitettu. (Nordea 2015d; Nordea 2015e; Nordea 2015f, 1-6; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

Sijoituskohteina sopimukseen on tarjolla Nordean asettamia rahastoja, sijoituskoreja sekä väliaikaiseen säästämiseen tarkoitettu matalakorkoinen tili. Näiden kautta vakuutuksenottajana toimiva sijoittaja pääsee sijoittamaan epäsuorasti muun muassa osake-, korko- sekä yhdistelmärahastoihin, valtionlainoihin, yrityslainoihin, osakkeisiin sekä kiinteistöihin. Sijoittaja valitsee itse haluamansa sijoituskohteet sekä sen, kuinka sopimukseen tulevat säästöt jaetaan niiden kesken. Sijoituskohteiden sekä -suunnitelman muutokset sopimuksen sisällä ovat sijoittajalle kuluttomia sekä rajoituksettomia verkkopankissa tehtynä. (Nordea 2015d; Nordea 2015e; Nordea 2015f, 1-6; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

Sopimukseen tehdyistä maksuista peritään merkintäpalkkiota 1 prosenttia 100 000 euroon asti, jonka ylittävältä osalta palkkiota ei peritä lainkaan. Vuotuista hoitopalkkiota veloitetaan säästöistä 100 000 euroon asti 0,65 prosenttia per vuosi ja 100 000 euroa ylittävältä osalta 0,10 prosenttia per vuosi. Hoitopalkkio peritään kuukausikohtaisesti. Vuotuista hoitopalkkiota peritään aina kuitenkin vähintään neljä euroa per kuukausi. Nostopalkkiona sopimuksen erääntyessä tai takaisinostossa veloitetaan aina yksi prosentti, jonka lisäksi on määrätty lisämaksuehtoja takaisinoston teosta sekä alle kolmen vuoden aikana erääntyvien tai takaisinostettavien sopimusten kohdalla. Muita mainittavia kuluja ovat sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot sekä henkivakuutuksen maksut. (Nordea 2015d; Nordea 2015e; Nordea 2015f, 1-6; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

4.1.5 OP-Sijoitusvakuutus

OP-Sijoitusvakuutus on OP-Henkivakuutus Oy:n tarjoama säästöhenkivakuutus, jota tarjotaan tällä hetkellä ainoastaan sijoitussidonnaisena. OP-Henkivakuutus Oy:n asiakasmielenä vakuutusta myy Osuuspankit. Sopimuksessa määritellään vakuutetun lisäksi

vakuutuksenottaja sekä mahdolliset edunsaajat. Sopimus tehdään aina määräaikaiseksi, jossa vähimmäisaika on kolme vuotta ja enimmäisaika 30 vuotta. Se on allekirjoitettava voimassaolevaksi ennen kuin vakuutettu täyttää 90 vuotta. Sopimus päättyy, kun vakuutuksesta joko takaisinostetaan siinä olevat säästöt, sopimuksessa sovittu vakuutusaika päättyy, vakuutettu täyttää 100 vuotta tai kuolee. OP-Sijoitusvakuutukseen liitetyn henkiturvavakuutuksen kattavuus vakuutukseen maksetuista säästöistä on aina 100 prosenttia. (OP 2015a, 1-5; OP 2015b; OP 2015c, 1-10; OP asiakaspalvelu 2015.)

OP-Sijoitusvakuutukseen on asetettu joitakin maksuehtoja ja -rajoitteita. Vähimmäiskertasuorituksen määrä on 50 euroa kerralla ja maksuja tulee kertyä 500 euroa vuodessa. Vakuutukseen maksettavien maksujen yhteismäärän ylärajaksi sopimuksessa on asetettu 10 000 000 euroa. Vain ensimmäinen sopimukseen tehtävistä maksuista on kuitenkin ehdoton, jonka jälkeen vakuutuksenottaja saa itse päättää, sijoittaako sopimukseen lisää vai ei. Vaikka seuraaville maksuille on määrätty maksusuunnitelman mukainen maksupäivä, vakuutuksenottaja voi kuitenkin olla noudattamatta tätä. Vakuutuksenottaja voi myös sijoittaa sopimukseen erisuuruisia maksuja kuin suunnitelmassa on määrätty, kunhan ne täyttävät ilmoitetun kertasuorituksen vähimmäismäärän ja kokonaissäästöjen ylärajan ehdot. Säästöt ovat lisäksi mahdollista nostaa pois osittain tai kokonaan sopimuksen voimassaoloaikana. Nostettavan summan määrää ei rajoiteta muuten, kuin henkiturvavakuutuksen kattaman säästön osuuden määräämällä ylärajalla nostomäärään. Myöskään nostokertojen määrää ei ole rajoitettu. (OP 2015a, 1-5; OP 2015b; OP 2015c, 1-10; OP asiakaspalvelu 2015.)

Sijoituskohteina sopimukseen on tarjolla OP-Henkivakuutuksen asettamia OP-sijoitusrahastoja sekä sijoituskoreja tai indeksilainoja, joiden kautta vakuutuksenottajana toimiva sijoittaja pääsee sijoittamaan epäsuorasti muun muassa pääomaturvattuihin rahastoihin, osake-, korko- sekä yhdistelmärahastoihin. Sijoittaja valitsee itse haluamansa sijoituskohteet sekä sen, kuinka sopimukseen tulevat säästöt jaetaan niiden kesken. Sijoituskohteiden sekä -suunnitelman muutokset sopimuksen sisällä ovat sijoittajalle kuluttomia sekä suurilta osin rajoituksettomia verkkopankissa tehtynä. Sijoitus-suunnitelmassa on määriteltävä, että kunkin sijoituskohteen suhteellisen osuuden tulee olla vähintään yksi prosentti. (OP 2015a, 1-5; OP 2015b; OP 2015c, 1-10; OP asiakaspalvelu 2015.)

OP-Sijoitusvakuutuksen säästöistä voi kerryttää OP-bonuksia, mikäli sijoittaja on joko Osuuspankin asiakasomistaja tai Helsingin OP Pankin asiakas ja hänen oma tai hänen perheensä yhteinen pankki- tai vakuutusasiointi tai molemmat yhteensä muodostavat vähintään 5000 euroa kuukaudessa. Sijoittaja voi käyttää OP-bonuksia hyväkseen ensimmäisestä vakuutusmaksusta perittävän merkintäpalkkion aiheuttaman kulun vähentämiseen osittain tai kokonaan, mikäli maksu maksetaan konttorissa. (OP 2015a, 1-5; OP 2015b; OP 2015c, 1-10; OP asiakaspalvelu 2015.)

Sopimukseen tehdyistä maksuista peritään merkintäpalkkiota 2 prosenttia, mutta kuitenkin enintään 3000 euroa per maksukerta. Tämä maksu on ensimmäisellä sijoituskerralla mahdollista maksaa OP-bonuksilla, kuten edellisessä kappaleessa kerrottiin. Vuotuista hoitopalkkiota veloitetaan säästöistä 75 000 euroon asti 0,40 prosenttia per vuosi ja 75 000 euroa ylittävältä osalta 0,20 prosenttia per vuosi. Hoitopalkkio peritään kuukausikohtaisesti. Sopimuksen neljännessä vuodesta alkaen hoitopalkkiota veloitetaan kuitenkin aina vähintään 1,5 euroa kuukausittain. Nostopalkkiota sopimuksen erääntyessä tai takaisinostossa veloitetaan ainoastaan silloin, jos nostot tapahtuvat ensimmäisten kolmen vuoden aikana. Tällöin niitä veloitetaan jokaisesta nostokerrasta prosentuaalisena osuutena nostosta, jonka suuruus riippuu siitä, minkä ensimmäisistä kolmesta vuodesta aikana nosto tehdään. Noston hinta tällöin on kuitenkin aina vähintään 50 euroa. Muita mainittavia kuluja ovat sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot sekä henkivakuutuksen maksut. (OP 2015a, 1-5; OP 2015b; OP 2015c, 1-10; OP asiakaspalvelu 2015.)

4.1.6 OP-Tulevaisuus

OP-Tulevaisuus on OP-Henkivakuutus Oy:n tarjoama säästöhenkivakuutus, jota tarjotaan tällä hetkellä ainoastaan sijoitussidonnaisena. OP-Henkivakuutus Oy:n asiamiehenä vakuutusta myy Osuuspankit. Sopimuksessa määritellään vakuutetun lisäksi vakuutuksenottaja sekä mahdolliset edunsaajat. Sopimus tehdään aina määräaikaiseksi, jossa vähimmäisaika on 10 vuotta ja päättymishetkenä toimii viimeistään se, kun vakuutettu täyttää 90 vuotta. Se on siis allekirjoitettava voimassaolevaksi ennen kuin vakuutettu täyttää 80 vuotta. Sopimus päättyy, kun vakuutuksesta joko takaisinostetaan siinä olevat säästöt, sopimuksessa sovittu vakuutusaika päättyy, vakuutettu täyttää 90 vuotta tai kuolee. OP-Tulevaisuuteen liitetyn henkivakuutuksen kattavuus vakuutukseen maksetuista säästöistä on aina 100 prosenttia. (OP 2015d, 1-4; OP 2015e, 1-12; OP 2015f; OP asiakaspalvelu 2015.)

Sopimukseen on asetettu joitakin maksuehtoja ja -rajoitteita. Vähimmäiskertasuorituksen määrä on 50 euroa kerralla ja maksuja tulee kertyä 500 euroa vuodessa. Vakuutukseen maksettavien maksujen yhteismäärän ylärajaksi sopimuksessa on asetettu 2 000 000 euroa. Vain ensimmäinen sopimukseen tehtävistä maksuista on kuitenkin ehdoton, jonka jälkeen vakuutuksenottaja saa itse päättää, sijoittaako sopimukseen lisää vai ei. Vaikka seuraaville maksuille on määrätty maksusuunnitelman mukainen maksupäivä, vakuutuksenottaja voi kuitenkin olla noudattamatta tätä. Vakuutuksenottaja voi myös sijoittaa sopimukseen erisuuruisia maksuja kuin suunnitelmassa on määrätty, kunhan ne täyttävät ilmoitetun kertasuorituksen vähimmäismäärän ja kokonaisuus säästöjen ylärajan ehdot. Säästöt ovat lisäksi mahdollista nostaa pois osittain tai kokonaan sopimuksen voimassaoloaikana. Nostettavan summan määrää ei rajoiteta muuten, kuin henkiturvavakuutuksen kattaman säästön osuuden määräämällä ylärajalla nostomäärään. Myöskään nostokertojen määrää ei ole rajoitettu. (OP 2015d, 1-4; OP 2015e, 1-12; OP 2015f; OP asiakaspalvelu 2015.)

OP-Tulevaisuudessa sijoittaja valitsee kahdesta sijoituskohdevaihtoehdosta, jonka jälkeen sijoitettavia varoja ja niiden tarkempaa kohdentamista hoitavat OP Ryhmän alla toimivat sijoitusalan ammattilaiset. OP-Tulevaisuus voidaankin tältä osin mieltää laskuperustekorkoisen tapaiseksi tai varainhoidolliseksi tuotteeksi. Sijoituskohteina sopimukseen on tarjolla OP-Henkivakuutuksen asettama OP-Säästö tulevaisuuteen -sijoituskori, jossa varat sijoitetaan osake-, korko- sekä kiinteistömarkkinoille. Toisena vaihtoehtona on OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoima matalariskisempi OP Varovainen -sijoitusrahasto, jossa varat sijoitetaan pääosin korko- sekä osittain myös osakemarkkinoille. Sijoituskohteiden sekä -suunnitelman muutokset sopimuksen sisällä ovat sijoittajalle kuluttomia sekä suurilta osin rajoituksettomia verkkopankissa tehtynä. Sijoitus-suunnitelmassa on määriteltä, että kunkin sijoituskohteen suhteellisen osuuden tulee olla vähintään yksi prosentti. (OP 2015d, 1-4; OP 2015e, 1-12; OP 2015f; OP asiakaspalvelu 2015.)

Vakuutuksen säästöistä voi kerryttää OP-bonuksia, mikäli sijoittaja on joko Osuuspankin asiakasomistaja tai Helsingin OP Pankin asiakas ja hänen oma tai hänen perheensä yhteinen pankki- tai vakuutusasiointi tai molemmat yhteensä muodostavat vähintään 5000 euroa kuukaudessa. (OP 2015d, 1-4; OP 2015e, 1-12; OP 2015f; OP asiakaspalvelu 2015.)

Sopimukseen tehdyistä maksuista ei peritä ollenkaan merkintäpalkkiota. Vuotuista hoitopalkkiota veloitetaan säästöistä 0,50 prosenttia per vuosi. Hoitopalkkio peritään kuukausikohtaisesti. Sopimuksen neljännessä vuodesta alkaen hoitopalkkiota veloitetaan kuitenkin vähintään 1,5 euroa kuukausittain. Nostopalkkiota sopimuksen erääntyessä tai takaisinostossa veloitetaan ainoastaan silloin, jos nostot tapahtuvat ensimmäisten kymmenen vuoden aikana. Tällöin niitä veloitetaan jokaisesta nostokerrasta prosentuaalisena osuutena nostosta, jonka suuruus riippuu siitä, minkä ensimmäisistä kymmenestä vuodesta aikana nosto tehdään. Noston hinta tällöin on kuitenkin aina vähintään 50 euroa. Muita mainittavia kuluja ovat sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot sekä henkivakuutusmaksut. (OP 2015d, 1-4; OP 2015e, 1-12; OP 2015f; OP asiakaspalvelu 2015.)

4.2 Vertailtavat kapitalisaatiosopimukset

Kapitalisaatiosopimuksia Suomessa tarjoavat henkivakuutusyhtiöt. Vaikka niissä ei ole ketään vakuutettuna, lasketaan ne silti vakuutusolosuhteissa henkivakuutuksiksi, jolloin ne kuuluvat henkivakuutusyhtiöiden tuotepiiriin. Kapitalisaatiosopimuksia yksityishenkilöille on asettanut tarjolle LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö, Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, Nordea Henkivakuutus Suomi Oy, Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia sekä Handelsbanken Henkivakuutus eli SHB Liv Henkivakuutusosakeyhtiö. Myös kapitalisaatiosopimusten kohdalla niitä tarjoavien henkivakuutusyhtiöiden asiamiehinä toimivat lukuisat eri pankit ja pankkiriikotteet pienimmistä suurimpiin asti eli näiden tuotteiden myyjiä löytyy vielä huomattavasti edellä mainittuja yhtiöitä enemmän. (Vakuutuspalvelut. 2014; Vakuutusyhtiöt Suomessa 2014, 19.)

Tutkimuksessa vertailtavien kapitalisaatiosopimustuotteiden kuluja kerrottaessa mainitaan jokaisessa nosto- ja hoitopalkkioiden, erityisten toimenpidekulujen sekä sijoitussidonnaisissa säästöissä sijoituskohteiden hallinnointipalkkioiden veloituslähteiden olevan pelkistetysti säästöt tekstin yksinkertaistamiseksi. Veloituslähde ei myös mahdollisesti mainita niissä ollenkaan. Veloituslähde toimii todellisuudessa kuitenkin, kuten kuten näistä kuluista edellä (Ks. luku 2.2.3) mainittiin riippuen siitä, onko tuotteessa mahdollisuutta sijoitussidonnaisuuteen, laskuperustekorkoisuuteen tai molempiin.

Seuraavaksi esiteltävistä, myöhemmin vertailtavista neljästä kapitalisaatiosopimuksesta kahdessa on sijoitussidonnaisuuden lisäksi mahdollisuus laskuperustekorkoisuuteen. Kaikki tuotteista on kohdennettu yksityishenkilöille, tosin osaa myydään myös

yriyksille sekä yhteisöille. Valitut tuotteet ovat Suomessa toimivien henkivakuutusyhtiöiden kapitalisaatiosopimuksia, jotka ovat olleet markkinoilla tarjolla tutkimusta tehdessä keväällä 2015 ja niiden hinnastot, ehdot sekä tuoteselosteet perustuvat 08.04.2015 voimassaolevaan ja esitettyyn tasoon.

Kirjoittaja ei vastaa 08.04.2015 jälkeen mahdollisesti tapahtuneista hinnanmuutosten tai muiden sopimusehtojen muutosten aiheuttamista eroavaisuuksista tutkimustuloksiin. Kyseiset tuotetiedot hankittiin ensisijaisesti tuotteiden julkaisijoiden internetsivuilta ja tarvittaessa pyydettiin puhelimitse tai sähköpostitse julkaisijoiden asiakaspalvelun kautta täydentäviä tuotetietojen osia tai muita tietoja niiltä osin, mitä edellä mainituista tuotetiedoista ei vielä tullut ilmi. Osa tuotetiedoista oli myös päivätty useampi vuosi sitten, joten kyseisten tietojen voimassaolo haluttiin vielä erikseen tarkistaa.

4.2.1 Mandatum Life Kapitalisaatiosopimus

Mandatum Life Kapitalisaatiosopimus on Mandatum Life eli Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön tarjoama sijoitussidonnainen tai vuosikorollinen kapitalisaatiosopimus. Vuosikorollisella viitataan tässä laskuperustekorkotyypiseen tuotteeseen, joiden sijasta Mandatum Life myy niitä nykyisin vuosikorollisina. Säästöt voivat olla sijoittajan valinnan mukaan samanaikaisesti joko kokonaan sijoitussidonnaisia, kokonaan vuosikorollisia tai osittain kumpaakin. Mandatum Life myy tuotetta itse, jonka lisäksi tuotteen myynnistä vastaa myös Mandatum Lifen asiamiehenä toimiva Danske Bank. (Mandatum Life 2015a; Mandatum Life 2015b, 1-2; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015b, 1-3.)

Sopimus tehdään toistaiseksi voimassa olevaksi, mutta se päättyy kuitenkin aina viimeistään 50 vuoden kuluttua. Sopimus voidaan tehdä myös määräaikaiseksi. Sopimuksessa määrätty vähimmäissijoitusaika on kolme vuotta. Sopimus päättyy joko sovittuna eräpäivänä tai kun vakuutuksesta takaisinostetaan siinä olevat säästöt. Mikäli vakuutuksenottaja kuolee sopimusaikana, sopimukseen perustuvat oikeudet siirtyvät vakuutuksenottajan kuolinpesälle. Sopimus pysyy voimassa kuolinpesän nimissä samansisältöisenä sopimuksessa sovittuun alkuperäiseen päättymispäivään asti. (Mandatum Life 2015a; Mandatum Life 2015b, 1-2; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015b, 1-3.)

Mandatum Life Kapitalisaatiosopimuksessa on asetettu joitakin maksuehtoja ja -rajoitteita. Vähimmäiskertasuorituksen määrä on 2000 euroa kerralla tai säännöllisesti 50 euroa kuukaudessa. Kuitenkin vain ensimmäinen sopimukseen tehtävistä maksuista on ehdoton, jonka jälkeen vakuutusnottaja saa itse päättää, sijoittaako sopimukseen lisää vai ei. Vaikka seuraaville maksuille on määrätty maksusuunnitelman mukainen maksupäivä, vakuutusnottaja voi kuitenkin olla noudattamatta tätä. Vakuutusnottaja voi myös sijoittaa sopimukseen erisuuruisia maksuja kuin suunnitelmassa on määrätty. Säästöt ovat lisäksi mahdollista nostaa pois osittain tai kokonaan sopimuksen voimassaoloaikana. Osittaisia nostoja voi kuitenkin tehdä vain kerran vuodessa ja jokaisella kerralla nostettava vähimmäismäärä on 1500 euroa. (Mandatum Life 2015a; Mandatum Life 2015b, 1-2; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015b, 1-3.)

Sijoituskohteina sopimukseen on tarjolla Mandatum Lifen asettamia sijoituskoreja sekä Mandatum Lifen yhteistyökumppaneiden tarjoamia rahastoja. Sijoittajalla on mahdollisuus sijoittaa muun muassa korko- ja osakerahastoihin. Sijoitussidonnaisissa säästöissä sijoittaja valitsee itse haluamansa sijoituskohteet sekä sopimukseen tulevien säästöjen jaon niiden kesken. Sijoituskohteiden sekä -suunnitelman muutokset sopimuksen sisällä ovat sijoittajalle kuluttomia sekä suurilta osin rajoituksettomia verkkopankissa tehtynä. Sijoituskohteiden siirroista peritään siirtokuluja vain siinä tapauksessa, että siirrot tapahtuvat sijoitussidonnaisten ja vuosikorollisten säästöjen välillä. (Mandatum Life 2015a; Mandatum Life 2015b, 1-2; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015b, 1-3.)

Vuosikorollisten säästöjen sijoittamisesta vastaa Mandatum Life. Vuosikorollisia säästöjä hyvitetään kuukausittain vuosikorolla, joka vahvistetaan etukäteen kalenterivuodeksi kerrallaan. Tämän lisäksi vuosikorollisille säästöille voidaan maksaa vuosittain erikseen vahvistettavaa asiakashyvitystä, jonka suuruuteen vaikuttaa muun muassa vakuutusyhtiön tulos ja vakavaraisuus, yleinen korkotaso, edellisen vuoden säästöjen määrä sekä vuosikoron määrä. (Mandatum Life 2015a; Mandatum Life 2015b, 1-2; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015b, 1-3.)

Sopimuksen sijoitussidonnaisiin säästöihin tehdyistä maksuista peritään merkintäpalkkiota 2 prosenttia ja vuosikorkoisten säästöjen maksujen kohdalla 3 prosenttia. Vuotuista hoitopalkkiota veloitetaan säästöistä 0,5 prosenttia per vuosi. Hoitopalkkio peritään kuukausikohtaisesti. Nostopalkkiota sopimuksen erääntyessä tai takaisinostossa

veloitetaan aina 1 prosentti. Tämän lisäksi sopimuksen ensimmäisten kolmen vuoden aikana tehdyistä takaisinostoista veloitetaan erikseen prosentuaalinen osuus, jonka suuruus riippuen siitä, minkä ensimmäisistä kolmesta vuodesta aikana nosto tehdään. Mikäli vakuutusnottaja on kuollut sopimuksen aikana, ei nostopalkkiota peritä sopimuksen erääntyessä. Muita mainittavia kuluja ovat sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot sekä siirtopalkkiot sijoitussidonnaisten ja vuosikorkojen välillä. (Mandatum Life 2015a; Mandatum Life 2015b, 1-2; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015b, 1-3.)

4.2.2 Mandatum Life Säästösopimus

Mandatum Life Säästösopimus on Mandatum Life eli Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön tarjoama sijoitussidonnainen tai vuosikorollinen kapitalisaatiosopimus. Vuosikorollisella viitataan tässä laskuperustekorkotyypiseen tuotteeseen, joiden sijasta Mandatum Life myy niitä nykyisin vuosikorollisina. Säästöt voivat olla sijoittajan valinnan mukaan samanaikaisesti joko kokonaan sijoitussidonnaisia, kokonaan vuosikorollisia tai osittain kumpaakin. Mandatum Life myy tuotetta itse, jonka lisäksi tuotteen myynnistä vastaa myös Mandatum Lifen asiamiehenä toimiva Danske Bank. (Mandatum Life 2015g, 1-6; Mandatum Life 2015h, 1-6; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a.)

Sopimus tehdään toistaiseksi voimassa olevaksi, mutta se päättyy kuitenkin aina viimeistään 50 vuoden kuluttua. Sopimus voidaan tehdä myös määräaikaiseksi. Sopimuksessa ei ole määrätty vähimmäissijoitusaikaa eikä muutoinkaan ole annettu mitään tiettyä suositusta vähimmäissijoitusajaksi. Sopimusta kuitenkin myydään pitkäaikaisena sijoituskohteena, jolloin sitä ei oletusarvoisesti kannata muutaman ensimmäisen vuoden aikana päättää. Sopimus päättyy joko sovittuna eräpäivänä tai kun vakuutuksesta takaisinostetaan siinä olevat säästöt. Mikäli vakuutusnottaja kuolee sopimusaikana, sopimukseen perustuvat oikeudet siirtyvät vakuutusnottajan kuolinpesälle. (Mandatum Life 2015g, 1-6; Mandatum Life 2015h, 1-6; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a.)

Mandatum Life Säästösopimuksessa on asetettu joitakin maksuehtoja ja -rajoitteita. Vähimmäiskertasuorituksen määrä on 2000 euroa kerralla tai säännöllisesti 50 euroa kuukaudessa. Kuitenkin vain ensimmäinen sopimukseen tehtävistä maksuista on ehdoton, jonka jälkeen vakuutusnottaja saa itse päättää, sijoittaako sopimukseen lisää vai ei. Vaikka seuraaville maksuille on määrätty maksusuunnitelman mukainen maksupäivä, vakuutusnottaja voi kuitenkin olla noudattamatta tätä. Vakuutusnottaja voi

myös sijoittaa sopimukseen erisuuruisia maksuja kuin suunnitelmassa on määrätty. Säästöt ovat lisäksi mahdollista nostaa pois osittain tai kokonaan sopimuksen voimassaoloaikana. Osittaisia nostoja voi kuitenkin tehdä vain kerran vuodessa ja jokaisella kerralla nostettava vähimmäismäärä on 1500 euroa. (Mandatum Life 2015g, 1-6; Mandatum Life 2015h, 1-6; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a.)

Sijoituskohteina sopimukseen on tarjolla Mandatum Lifen asettamia sijoituskoreja sekä Mandatum Lifen yhteistyökumppaneiden tarjoamia rahastoja. Sijoittajalla on mahdollisuus sijoittaa muun muassa korko- ja osakerahastoihin. Sijoitussidonnaisissa säästöissä sijoittaja valitsee itse haluamansa sijoituskohteet sekä sopimukseen tulevien säästöjen jaon niiden kesken. Sijoituskohteiden sekä -suunnitelman muutokset sopimuksen sisällä ovat sijoittajalle kuluttomia sekä suurilta osin rajoituksettomia verkkopankissa tehtynä. Sijoituskohteiden siirroista peritään siirtokuluja vain siinä tapauksessa, että siirrot tapahtuvat sijoitussidonnaisten ja vuosikorollisten säästöjen välillä. (Mandatum Life 2015g, 1-6; Mandatum Life 2015h, 1-6; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a.)

Vuosikorollisten säästöjen sijoittamisesta vastaa Mandatum Life. Vuosikorollisia säästöjä hyvitetään kuukausittain vuosikorolla, joka vahvistetaan etukäteen kalenterivuodeksi kerrallaan. Tämän lisäksi vuosikorollisille säästöille voidaan maksaa vuosittain erikseen vahvistettavaa asiakashyvitystä, jonka suuruuteen vaikuttaa muun muassa vakuutusyhtiön tulos ja vakavaraisuus, yleinen korkotaso, edellisen vuoden säästöjen määrä sekä vuosikoron määrä. Sijoitussidonnaisuuden tai vuosikoron lisäksi sijoittaja voi valita myös Sijoitusten hoitopalvelun, jolloin pientä kuukausikohtaista maksua vastaan sijoittaja siirtää säästöjensä sijoittamisen ja hoidon Mandatum Lifen tarjoamien asiantuntijoiden hoidettavaksi. (Mandatum Life 2015g, 1-6; Mandatum Life 2015h, 1-6; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a.)

Sopimuksen sijoitussidonnaisiin säästöihin tehdyistä maksuista 50 000 euroon asti peritään merkintäpalkkiota 2 prosenttia ja yli 50 000 euron osalta 1 prosentti. Vuosikorollisten säästöjen maksuista merkintäpalkkiota peritään aina 3 prosenttia. Vuotuista hoitopalkkiota veloitetaan säästöistä 0,5 prosenttia per vuosi. Hoitopalkkio peritään kuukausikohtaisesti. Nostopalkkiota sopimuksen erääntyessä tai takaisinostossa veloitetaan aina 1 prosentti. Nostopalkkion maksun voi sijoitussidonnaisten säästöjen kohdalla välttää minkä tahansa noston yhteydessä saman määrän arvosta laskettuna, mikä sopimukseen on aiemmin sijoitussidonnaisena kertaluontoisena maksuna tehty, jos tehdyn kertamaksun summa on ollut vähintään 100 000 euroa. Tämä tarkoittaa sitä,

että sijoittaja on sijoittanut kerralla esimerkiksi 150 000 euroa sijoitussidonnaisiin säästöihin, mitkä hän nyt nostaa joko erääntymisen yhteydessä tai sopimuksen aikana osittaisina tai kokonaisena takaisinostona. Tällöin, kun hän nostaa kyseisen 150 000 euroa, ei koko tämän summan osalta peritä nostopalkkiota vaikka se nostettaisiinkin mahdollisesti useissa osissa. Etu koskee kuitenkin vain summan nimellisarvoa eli alun perin sijoitettua määrää, ei myös sille mahdollisesti kertynyttä tuottoa. Muutoin nostopalkkion voi välttää ainoastaan, jos vakuutusnottaja on kuollut sopimuksen aikana ja kun sopimus tämän jälkeen erääntyy. Muita mainittavia kuluja ovat sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot sekä siirtopalkkiot sijoitussidonnaisten ja vuosikorkojen välillä. (Mandatum Life 2015g, 1-6; Mandatum Life 2015h, 1-6; Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a.)

4.2.3 Nordea Capital

Nordea Capital on Nordea Henkivakuutus Suomi Oy:n tarjoama kapitalisaatiosopimus. Sopimukseen voidaan tällä hetkellä liittää ainoastaan sijoitussidonnaiset säästöt, sillä laskuperustekoronnaisuuteen sidottua Nordea Takuusäästöä ei enää tarjota uusiin sopimuksiin. Nordea Henkivakuutus Suomi Oy:n asiamiehenä sopimusta myy Nordea Pankki Suomi Oyj. Nordea Capitalia tarjotaan tällä hetkellä ainoastaan sijoitussidonnaisena, sillä laskuperustekoronnaisuuteen sidottua Nordea Takuusäästöä ei enää tarjota uusiin sopimuksiin. (Nordea 2015a, 1-2; Nordea 2015b; Nordea 2015c, 1-5; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

Sopimuksessa ei ole määrätty vähimmäissijoitusaikaa, mutta suositeltavaksi vähimmäissijoitusajaksi esitetään kuusi vuotta tuotteen tuoteselosteessa ja kolme vuotta internetsivuilla. Näistä kuusi vuotta soveltuu suosituksiksi kuitenkin paremmin, sillä kolmen vuoden suositus on määrätty lähinnä välttämään alle kolmen vuoden aikana sopimuksen alusta tapahtuvista takaisinostoista tai erääntymisestä aiheutuvat ylimääräiset nostokulut. Sopimus päättyy joko sovittuna eräpäivänä tai kun vakuutuksesta takaisinostetaan siinä olevat säästöt. Mikäli vakuutusnottaja kuolee sopimusaikana, sopimukseen perustuvat oikeudet siirtyvät vakuutusnottajan kuolinpesälle. (Nordea 2015a, 1-2; Nordea 2015b; Nordea 2015c, 1-5; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

Sopimukseen asetetut maksurajoitteet ja -velvoitteet ovat hyvin vähäisiä. Vähimmäiskertasuorituksen määrä on 2000 euroa kerralla tai säännöllisesti 50 euroa kuukaudessa. Kuitenkin vain ensimmäinen sopimukseen tehtävistä maksuista on ehdoton, jonka

jälkeen vakuutuksenottaja saa itse päättää, sijoittaako sopimukseen lisää vai ei. Vaikka seuraaville maksuille on määrätty maksusuunnitelman mukainen maksupäivä, vakuutuksenottaja voi kuitenkin olla noudattamatta tätä. Vakuutuksenottaja voi myös sijoittaa sopimukseen erisuuruisia maksuja kuin suunnitelmassa on määrätty. Säästöjen osittaisesta nostosta sovitaan sopimuskohtaisesti, joskin se yleensä aina mahdollistetaan. Säästöt ovat lisäksi mahdollista nostaa pois kokonaan sopimuksen voimassaoloaikana. Nostettavan summan tai nostokertojen määrää ei ole rajoitettu. (Nordea 2015a, 1-2; Nordea 2015b; Nordea 2015c, 1-5; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

Sijoituskohteina sopimukseen on tarjolla Nordean asettamia rahastoja, sijoituskoreja, sijoitusobligaatioita sekä väliaikaiseen säästämiseen tarkoitettu matalakorkoinen tili. Näiden kautta vakuutuksenottajana toimiva sijoittaja pääsee sijoittamaan epäsuorasti muun muassa osake-, korko- sekä yhdistelmärahastoihin, valtionlainoihin, yrityslainoihin, osakkeisiin sekä kiinteistöihin. Sijoittaja valitsee itse haluamansa sijoituskohteet sekä sen, kuinka sopimukseen tulevat säästöt jaetaan niiden kesken. Sijoituskohteiden sekä -suunnitelman muutokset sopimuksen sisällä ovat sijoittajalle kuluttomia sekä rajoituksettomia verkkopankissa tehtynä. (Nordea 2015a, 1-2; Nordea 2015b; Nordea 2015c, 1-5; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

Sopimukseen tehdyistä maksuista peritään merkintäpalkkiota 1 prosenttia 100 000 euroon asti, jonka ylittävältä osalta palkkiota ei peritä lainkaan. Vuotuista hoitopalkkiota peritään sijoitussidonnaisista säästöistä 100 000 euroon asti 0,40 prosenttia per vuosi ja 100 000 euroa ylittävältä osalta 0,10 prosenttia per vuosi. Hoitopalkkio peritään kuukausikohtaisesti. Koska laskuperustekorkoisia säästöjä tarjoavaa Takuusäästöä ei tällä hetkellä myydä, ei tutkimuksessa vertailla sen kuluja lainkaan. Nostopalkkiota ei veloiteta sopimuksen erääntyessä kolmen vuoden kuluttua sen alkamisesta tai sen jälkeen. Takaisinostosta veloitetaan aina 50 euroa jokaiselta nostokerralta. Tämän lisäksi on määrätty prosentuaalisesti nostoista laskettavia lisämaksuehtoja alle kolmen vuoden aikana sopimuksen alkamisesta tapahtuvista takaisinostosta sekä erääntyvistä sopimuksista siihen asti kun säästöjä kokonaisuudessaan nostetaan 100 000 euroa. Muita mainittavia kuluja ovat sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot. Lisäksi nostosuunnitelman teosta tai muutoksesta voimassaolevaan suunnitelmaan peritään säästöistä 50 euroa jokaisesta tehdystä toimenpiteestä. (Nordea 2015a, 1-2; Nordea 2015b; Nordea 2015c, 1-5; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

4.2.4 Nordea Tavoitesäästö

Nordea Tavoitesäästö on Nordea Henkivakuutus Suomi Oy:n tarjoama kapitalisaatio-sopimus, jota tarjotaan tällä hetkellä ainoastaan sijoitussidonnaisena. Nordea Henkivakuutus Suomi Oy:n asiamiehenä sopimusta myy Nordea Pankki Suomi Oyj. Sopimuksessa ei ole määrätty vähimmäissijoitusaikaa, mutta suositeltavaksi vähimmäissijoitusajaksi esitetään viisi vuotta. Sopimus päättyy joko sovittuna eräpäivänä tai kun vakuutuksesta takaisinostetaan siinä olevat säästöt. Mikäli vakuutuksenottaja kuolee sopimusaikana, sopimukseen perustuvat oikeudet siirtyvät vakuutuksenottajan kuolinpesälle. (Nordea 2015g; Nordea 2015h; Nordea 2015i, 1-4; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

Sopimukseen asetetut maksurajoitteet ja -velvoitteet ovat hyvin vähäisiä. Vähimmäiskertasuorituksen määrä on 2000 euroa kerralla tai säännöllisesti 50 euroa kuukaudessa. Kuitenkin vain ensimmäinen sopimukseen tehtävistä maksuista on ehdoton, jonka jälkeen vakuutuksenottaja saa itse päättää, sijoittaako sopimukseen lisää vai ei. Vaikka seuraaville maksuille on määrätty maksusuunnitelman mukainen maksupäivä, vakuutuksenottaja voi kuitenkin olla noudattamatta tätä. Vakuutuksenottaja voi myös sijoittaa sopimukseen erisuuruisia maksuja kuin suunnitelmassa on määrätty. Säästöt ovat lisäksi mahdollista nostaa pois osittain tai kokonaan sopimuksen voimassaoloaikana. Nostettavan summan tai nostokertojen määrää on rajoitettu niin, että pienin sallittu nostosuunnitelman mukainen nosto on 50 euroa kuukaudessa. (Nordea 2015g; Nordea 2015h; Nordea 2015i, 1-4; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

Sijoituskohteina sopimukseen on tarjolla Nordean asettamia rahastoja, sijoituskoreja, sijoitusobligaatioita sekä väliaikaiseen säästämiseen tarkoitettu matalakorkoinen tili. Näiden kautta vakuutuksenottajana toimiva sijoittaja pääsee sijoittamaan epäsuorasti muun muassa osake-, korko- sekä yhdistelmärahastoihin, valtionlainoihin, yrityslainoihin, osakkeisiin sekä kiinteistöihin. Sijoittaja valitsee itse haluamansa sijoituskohteet sekä sen, kuinka sopimukseen tulevat säästöt jaetaan niiden kesken. Sijoituskohteiden sekä -suunnitelman muutokset sopimuksen sisällä ovat sijoittajalle kuluttomia sekä rajoituksettomia verkkopankissa tehtynä. (Nordea 2015g; Nordea 2015h; Nordea 2015i, 1-4; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

Sopimukseen maksetuista maksuista ei peritä merkintäpalkkiota lainkaan. Vuotuista hoitopalkkiota 0,50 prosenttia peritään kaikista säästöistä kuukausikohtaisesti. Nostopalkkiota veloitetaan yksi prosentti alle viisi vuotta sopimuksen alkamisesta tapahtuvis-

ta takaisinostoista tai sopimuksen erääntymisestä. Tämän jälkeen tehtävistä takaisinostoista tai sopimuksen erääntyessä tehtävistä nostoista ei peritä nostokuluja. Muita mainittavia kuluja ovat sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot. Lisäksi nostosuunnitelman teosta tai muutoksesta voimassaolevaan suunnitelmaan peritään säästöistä 20 euroa jokaisesta tehdystä toimenpiteestä. Tavoitesäästöissä nostosuunnitelman teko ja muutos ovat mahdollisia ainoastaan konttorissa tehtyinä. (Nordea 2015g; Nordea 2015h; Nordea 2015i, 1-4; Nordea asiakaspalvelu 2015.)

5 Sijoittajakohtainen tuotevertailu

Seuraavaksi esiteltävässä työn varsinaisessa tutkimusosiossa esitellään tutkimusongelmien pohjalta luotu sijoittajakohtainen tuotevertailu. Luvun aluksi esitellään kolme erilaista vertailussa käytettävää sijoittajaprofiilia. Tämän jälkeen kyseisten sijoittajaprofiilien ja edellisessä luvussa käsiteltyjen sijoitustuotteiden kesken tehdään kuluvertailu, josta käy ilmi tuotteiden sisältämien peruskulujen rakenne eri aika- ja tuotto-odotuksilla laskettuna. Luvun lopuksi tuotteiden sopivuutta sijoittajille vertaillaan kulujen lisäksi muiden tekijöiden, kuten perinnönjaon mahdollisuuden avulla. Tällöin kuluvertailusta saadun datan tueksi saadaan myös muita sijoituspäätökseen mahdollisesti vaikuttavia, lähinnä laadullisia tekijöitä. Näiden vertailujen yhteisvaikutuksesta syntyneistä tuloksista saadaan lopputulos tutkimukselle.

Tarkoituksena tutkimuksessa oli siis selvittää, mikä sijoitusvakuutus tai -sopimus muodostuisi kokonaisuudessaan sijoittajalle kannattavimmaksi. Kokonaisuudessa otettiin pelkkien kulujen vertailun lisäksi huomioon esimerkiksi sijoittajan näkökulmasta mahdollisen suunnitellun perinnönjaon merkitys, suunniteltu sijoitusaika, sijoitettavat määrät ja sijoituskertojen määrät. Lisäksi alatutkimusongelmana selvitettiin tehtyjen vertailujen avulla, sopivatko säästö- ja sijoitusvakuutukset kapitalisaatiosopimuksia keskimäärin paremmin vai huonommin eri sijoittajatyypeille.

5.1 Sijoittajaprofiilit vertailua varten

Vertailun mahdollistamiseksi eri tuotteiden välillä luotiin seuraavat kolme erilaista sijoittajaprofiilia. Työtä tehdessä pohdittiin pitkään, tulisiko vertailua varten luoda jopa neljä erilaista profiilia. Lopulta kuitenkin todettiin kolmen, keskenään tarpeeksi erilaisen sijoit-

tajaprofiilin olevan riittävä määrä tutkimuksen kannalta. Profiilit ovat erilaisia keskenään muun muassa iän, sijoitettavan omaisuuden, riskinsietokyvyn sekä elämäntilanteen mukaan. Myös heidän suunniteltu sijoitusaikansa vaihtelee hieman, mutta pääsääntöisesti keskitytään pidemmälle ajanjaksolle eli vähintään viisi vuotta kestäväan sijoittamiseen, sillä säästöhenkivakuutuksiin ja kapitalisaatiosopimuksiin ei ole järkeä sijoittaa lyhyellä aikavälillä. Huomionarvoista on, että nämä sijoittajaprofiilit eivät edusta ketään todellista henkilöä. Heidän ominaisuutensa on keksitty kirjoittajan toimesta, pohjautuen muun muassa tradenomiopinnoissa havaitsemiini aiempiin esimerkkitapauksiin, joissa vertailtiin eri sijoittajatyyppejä.

5.1.1 Profiili 1: 25 -vuotias aloittava säästäjä

Ensimmäinen sijoittajaprofiili on 25 -vuotias henkilö, joka on juuri päässyt vahvasti sisälle työelämään ja säännöllisiin tuloihin. Hän on jo aloittanut maltillisen asuntosäästämisen. Vielä perheettömänä hän ajattelee nyt aloittavansa varsinaisen asuntosäästämisen lisäksi säästämään vakuutussijoitustuotteeseen toistuvasti pieniä summia kerralla, kuten 100 euroa kuussa. Vakuutussijoitustuote tuottoineen on tarkoitettu olemaan joko lisäturvana myöhemmin tapahtuvaa asunnonostoa varten tai muuten vain kasvattamaan sijoittajan varallisuutta. Oletettu sijoitusaika on 5 - 10 vuotta. Hänen riskinsietokykynsä on melko vahva, jolloin hän on valmis tavoittelemaan jo kovempaakin tuottoa suuremman riskin nojalla.

5.1.2 Profiili 2: 40 -vuotias perheellinen sijoittaja

Toinen sijoittajaprofiili on 40 -vuotias perheellinen, työelämässä vakituiseen esimies- tai johtaja-asemaan edennyt henkilö, joka harkitsee sijoittavansa hieman suuremman summan kerralla, esimerkiksi 20 000 euroa. Tämän jälkeen hänen on tarkoitus jatkaa säästämistä säännöllisesti, noin 200 euroa joka kuukausi. Sijoituksen on tarkoitus kasvattaa hänen varallisuuttaan tasaiseen tahtiin. Tulevaisuudessa sijoituksen säästöt tuottoineen voivat mahdollisesti myös toimia talousturvana sijoittajan aviopuolisoa sekä aikuistuvia lapsia varten tai mahdollisena perintönä heille. Sijoittaja sietää kohtuullisesti riskiä, mutta toisaalta tärkeimpänä tavoitteena ei ole koko ajan äärimmäisen kova tuotto vaan enemmänkin sijoituksen arvon säilyminen pitkässä juoksussa. Ajoittain voidaan kuitenkin tavoitella myös kovempia tuottoja kovemmalla riskillä. Oletettu sijoitusaika on 20 - 25 vuotta.

5.1.3 Profiili 3: 60 -vuotias eläkkeellevalmistautuja

Viimeinen sijoittajaprofiileista on 60 -vuotias työelämässä jo kokenut henkilö, joka tässä vaiheessa pohdiskelee paljon jo tulevaa eläkeikaansa ja samalla myös sijoitusomaisuuden tai perinnön jakoa. Henkilöllä on kuitenkin vielä useampia vuosia aktiivista työelämää jäljellä. Hänellä on huomattava omaisuus, josta hän on ajatellut sijoittavansa osan vakuutuslaitosten tuotteeseen jo kertynyttä eläkettä kasvattamaan sekä perinnöksi puolisolalle, lapsille ja muille lähiomaisille. Sijoitettava summa olisi 200 000 euroa kertaluontoisesti, jonka lisäksi kertamaksuna sijoitettaisiin vielä 5000 euroa joka vuosi. Sijoittaja ei tässä vaiheessa halua suurempaa riskiä sijoitukselleen, vaan tavoittelee maltillista tuottoa ja pyrkii näin turvaamaan sijoitetun omaisuutensa arvon säilymisen. Oletettu sijoitusaika on 10 - 15 vuotta.

5.2 Kuluvertailu tuotteiden ja sijoittajien kesken

Seuraavaksi työssä esitetään tutkimusongelmasta johdettu sijoitustuotteiden ja sijoittajaprofiilien välinen vertailu. Tutkittavaksi valittujen, luvussa 4 tarkemmin esiteltyjen kymmenen vakuutuslaitosten tuotteen joukossa on sekä säästöhenkivakuutuksia että kapitalisaatiosopimuksia. Suurin osa tuotteista on sijoitussidonnaisia, mutta joissakin on lisäksi mahdollisuus valita laskuperustekorkoisuuden ja sijoitussidonnaisuuden väliltä. Tällöin vertailuun on saman sijoittajan ja sijoitustuotteen kohdalle luotu kaksi eri kululaskentaa samasta tuotteesta, sillä kulut sijoitussidonnaisten ja laskuperustekorkoisten välillä voivat muodostua eri tavalla.

Vertailussa ei kuitenkaan otettu huomioon vaihtoehtoa, jossa sama tuote koostuu samanaikaisesti sekä sijoitussidonnaisista että laskuperustekorkoisista säästöistä. Laskuperustekorkoisia säästöjä sisältäviä tuotteita ei nykyisin juurikaan ole valittavana eikä vakuutusyhtiöillä vaikuta olevan kovia intressejä kasvattaa kyseisten tuotteiden määrää tällä hetkellä. Esimerkiksi tässä tutkimuksessa käsiteltävistä kymmenestä tuotteesta vain kolmessa on mahdollisuus laskuperustekorkoisiin säästöihin uusia sopimuksia tehdessä ja kaikki niistä ovat vielä saman vakuutusyhtiön tuotteita. Tästä johtuen kyseiset, säästöjä samanaikaisesti eri sidonnaisuuksiin jakavat tuotteet eivät saaneet painoarvoa tutkimuksen laskuosiossa.

Vertailun laskennallisessa osassa huomioitiin vakuutussijoitustuotteista niiden olennaimmat kulut. Näitä olivat merkintäpalkkiot, vuotuiset hoitopalkkiot sekä nostopalkkiot. Sopimuksen aikana eli ennen normaalia erääntymistä ja siihen kuuluvia nostoja tapahtuvia takaisinostoja tai vastaavasti sopimuksen perumisen yhteydessä tehtäviä nostoja ei otettu laskuissa huomioon, sillä oletettiin, että sijoittaja haluaisi pitää sijoituksensa kiinni sopimuksessa loppuun asti maksimoidakseen tuottonsa.

Kyseisten kulujen avulla laskettiin laskelmaan tuotekohtaisesti, mitkä olivat sopimuksesta muodostuvat peruskulut jokaisessa vaihtoehdossa, jotka muodostuivat eri ajanjaksoilla ja tuottoprosenteilla. Laskuissa otettiin huomioon tuotekohtaiset ehdot, rajoitukset sekä vapaudet kulujen perimisestä. Mahdolliset tuotekohtaiset poikkeukset kulun muodostumiseen on mainittu aina laskelman jälkeen löytyvästä analyysiosioista. Maininnat esitettiin siksi, että nämä poikkeukset olisivat voineet vaikuttaa olennaisesti kulujen muodostumiseen. Tämänlainen poikkeus olisi voinut olla esimerkiksi merkintäpalkkion perimättä jättäminen. Tarkemmat tuotekohtaiset maksujen määräytymisehdot sekä kulujen määrät löytyvät työn lopussa löytyvistä tuotekohtaisista kulutaulukoista (Liitteet 1-10) sekä aiemmin luvussa 4 käsitellyistä tuotteista tuotekohtaisesti.

Tuotteet sisälsivät myös muita kuluja, joita ei kuitenkaan katsottu järkeväksi sisällyttää tämän tutkimuksen laskuosioon. Esimerkiksi sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot muodostaisivat todellisuudessa merkittävän osan näiden tuotteiden kulurakenteesta. Niiden laskeminen vaatisi kuitenkin huomattavasti lisää aikaa eikä tarkkoja lukuja välttämättä edes saataisi vaivattomasti kaikista sijoituskohteista, minkä johdosta kyseisiä kuluja ei sisällytetty laskelmaan sen tarkemmin mukaan. Koska niitä voitaisiin periä sijoitusten arvosta jopa päiväkohtaisesti ja vaihtelevina erinä, olisi niiden tarkka laskeminen ollut siitäkin johtuen kohtuutonta.

Säästöhenkivakuutuksissa henkiturvavakuutuksen maksuja ei myöskään huomioitu laskelmassa, sillä niiden määräytyminen ja varsinkin laskuperusteet vaihtelivat ja tarkkoja lukuja ei ollut juuri saatavilla. Vakuutusyhtiöt määrittelevät itse omat laskuperusteensa, esimerkiksi vakuutetun iän kasvun määrittämisen korotuksen maksun määrään tiettyjen kertoimien mukaan, jolloin kyseisiä lukuja olisi käytännössä mahdotonta laskea validisti.

Siirtomaksuja sijoitussidonnaisista laskuperustekorkoisiin säästöihin ei huomioitu laskelmissa, sillä muuten se olisi aiheuttanut tarpeettoman paljon uusia laskuskenaarioita.

Lisäksi tällöin olisi noussut esiin kysymys niiden ajoittamisen määrittämisestä sopimusten aikajanalla sekä siirtojen lukumäärien määrittelemineen. Tästä ja aiemmin mainitusta laskuperustekorkoisten tuotteiden pienemmästä määrästä johtuen ei kyseisen kulun sisällyttämistä laskelmaan pidetty järkevänä tutkimuksen kannalta.

Muita kuluja, mitä laskelma ei sisällä, olivat erilaisista toimenpiteistä aiheutuvat kulut. Tämänlaisia kuluja olisi voinut olla muun muassa sijoituskohteiden vaihdoista konttorissa tai nostosuunnitelman muutoksesta aiheutuvat maksut. Näitä ei pidetty tutkimuksen kannalta oleellisina kuluina sisällyttää laskelmaan, sillä esimerkiksi sijoituskohteiden vaihdot mahdollistettiin tuotteissa ilmaisiksi verkkopankissa tehtynä. Kyseiset maksut olisivat muutenkin usein suhteellisen alhaiset ainakin pienemmissä määrissä tehtyinä. Oletuksena oli, että vakuutuksenottajalle ei keskimäärin tulisi tarvetta tehdä näitä maksullisia toimenpiteitä niin usein, että ne muodostaisivat todellisen kuluerän sopimuksen kokonaiskuluihin suhteutettuna ja olisi täten tärkeää sisällyttää laskuihin mukaan.

Seuraavaksi esitettävässä kulutaulukossa (taulukko 3) on ilmoitettu tuotekohtaisesti kaikkien käsiteltävien tuotteiden merkintä-, hoito- sekä nostopalkkioiden määrä. Mikäli tuote on sisältänyt useamman erilaisen ehdon samasta toimenpiteestä, esimerkiksi regressiivisesti perittävä hoitopalkkio säästöjen kasvaessa, on kyseinen kohta korostettu ja tällöin taulukossa on mainittu vain lähtö- eli oletusarvon määrä. Muiden vaihtoehtojen arvot ja niistä mahdollisesti aiheutuvat laskutavan muutokset laskelmaan on silloin kerrottu aina jokaisen sijoittajaprofiiliin ja tuotteen kohdalla erikseen, sijoittajakohdtaisten taulukkojen alapuolella sijaitsevassa analyysiosiossa. Tällä pyrittiin tekemään taulukosta helppolukuinen.

Edellisestä kappaleesta esimerkkinä toimii seuraava: *vuotuinen hoitopalkkio on 0 – 50 000 euroon asti 0,5 prosenttia per vuosi, 50 001 – 100 000 euroon asti 0,4 prosenttia per vuosi ja 100 000 euron ylimenevältä osin 0,3 prosenttia per vuosi. Tällöin taulukkoon on merkattu ainoastaan ensimmäinen vaihtoehtoista eli 0,5 prosenttia per vuosi. Kululaskelmissa näkyvissä lopullisissa kuluissa on kuitenkin huomioitu säästöjen mahdollinen kasvu sijoitusaikana yli 50 000 euron, jonka jälkeen on alettu veloittaa 0,4 prosenttia vuosikohtaisesti ja niin edelleen. Tällöin analyysiosiossa on mainittu, että kulun laskemiseksi oikein tulee tämä ottaa huomioon.*

Kaikkia kulujen määräytymiseen liittyviä tuotekohtaisia vaihtoehtoja ei ole kuitenkaan mainittu analyysiosiossa erikseen, ellei tutkittu tuote edellyttänyt niitä käytettävän ky-

seisillä sijoitussummilla ja säästö määrillä oikeiden kulutulosten saamiseksi. Lisäksi kulutaulukon nostopalkkioiden kohdalla lähtö- eli oletusarvon määrät perustuivat kuusi vuotta voimassa olleen sopimuksen tilaan, jonka avulla karsittiin mahdollisia nostopalkkioiden ylimääräisiä perimisiä pienemmäksi vaikutukseltaan. Perustelut ratkaisulle ovat siinä, että kyseisiä tuotteita myydään pitkäaikaisina sijoitussopimuksina, jolloin tärkeimmässä on käytännössä sijoittaa vähintään viiden vuoden sijoitusajalla. Joitakin tutkimuksessa vertailtavista sopimuksista ei edes tehdä alle viiden vuoden kestoiseksi määräajaltaan. Sopimusten ennenaikaisen takaisinoston tai mahdollisen aikaisen erääntymisen ehkäisemisen vuoksi onkin moniin tuotteista asetettu näitä ylimääräisiä nostokuluja alle viiden vuoden aikana tehtäville nostoille.

Taulukko 3. Vertailtavien tuotteiden peruskulut niiden oletusarvoilla esitettyinä.

Tuote	Merkintäpalkkio	Hoitopalkkio	Nostopalkkio
Säästöhenkivakuutukset:	-	-	-
Aktia Säästövakuutus	1 %	18 € + 0,85 %	1 %
FIM Sijoitusvakuutus	1 %	0,9 %/v tai väh. 33 €/kk	0 %
Mand. L. Sijoitusvak. (sijoitussid.)	2 %	0,8 %	1 %
Mand. L. Sijoitusvak. (laskupk.)	2 %	0,8 %	0,5 %
Nordea Säästöhenkivakuutus	1 %	0,65 %/v tai väh. 4 €/kk	1 %
OP-Sijoitusvakuutus	2 % / max. 3000 €	0,4 %	0 %
OP-Tulevaisuus	0 %	0,5 %	1 % / väh. 50 €
Kapitalisaatiosopimukset:	-	-	-
Mand. L. Kap.sop. (sijoitussid.)	2 %	0,5 %	1 %
Mand. L. Kap.sop. (laskupk.)	3 %	0,5 %	1 %
Mand. L. Säästösop. (sijoitussid.)	2 %	0,5 %	1 %
Mand. L. Säästösop. (laskupk.)	3 %	0,5 %	1 %
Nordea Capital	1 %	0,4 %	0 %
Nordea Tavoitesäästö	0 %	0,5 %	0 %
HUOM: Nostopalkkioiden taulukossa ilmoitetut oletusarvot perustuvat sopimuksen 6. vuoden tasoon. Lisäksi on korostettu ne palkkiot, jotka vertailuissa vaihtelevat sopimuksen aikana eri ehtojen täytyessä; muutokset vaikutuksineen on selitetty tuotekohtaisesti sijoittajaprofiilien analyysiosiossa vertailujen perässä. Tarkat tuotekohtaiset kulut kaikkine vaihtoehtoineen löytyvät työn lopusta tuotekohtaisista kulutaulukoista (Liitteet 1-10).			

Tutkimuksen laskuosiossa käytettyihin laskutapoihin tulee tässä vaiheessa kiinnittää huomiota. Ensinnäkin, vuosittaisen tuotto-odotuksen mukainen arvonkasvu sijoitukseen laskettiin säästöjen arvoon joka vuoden lopuksi, kun kaikki vuoden aikana syntyneet kulut, eli tässä merkintä- ja hoitopalkkiot, olivat säästöistä ensin veloitettu. Merkintäpalkkioiden kohdalla laskutapa meni kuten normaalistikin eli kulu perittiin maksetusta maksusta ennen kuin se liitettiin sopimukseen.

Hoitopalkkion kohdalla maksun veloituksen ajankohtaa sovellettiin eri tavalla kuin se useimmiten todellisuudessa tapahtuisi. Kun normaalisti vuosittainen hoitopalkkio veloitettaisiin pääsääntöisesti joka kuukausi, veloitettiin se tässä joka vuoden lopuksi hinnastoissa ilmoitettujen vuosittaisten kulujen mukaan. Valittu menetelmä johtuu siitä, että vuotuista tuottoa olisi tässä mahdotonta jakaa tarkasti sen mukaan, kuinka se todellisuudessa tulisi eri kuukausille jakautumaan. Tällöin se myös vaikuttaisi eri tavalla perittävien hoitopalkkioiden arvoon. Koska tuotto laskettiin tässä tapauksessa vuosittain, päädyttiin myös hoitopalkkion kohdalla tekemään näin. Laskuista saadut tulokset ovat siten suuntaa-antavia, mutta silti riittävän tarkkoja antamaan asianmukaisen ja informatiivisen kuvan kokonaiskulujen eroista.

Sopimuksen lopussa toteutunut nostopalkkion veloitus laskettiin lopullisesta säästöjen arvosta, sillä oletettiin, että säästöt nostettaisiin kokonaisuudessaan yhdellä kertaa. Jos tuotekohtaisesti oli määrätty lisäveloituksia jostakin tietystä kulusta, esimerkiksi peritty kiinteää hoitopalkkiota minkä lisäksi perittäisiin samassa yhteydessä myös hoitopalkkiona vielä tietty prosentuaalinen osuus, perittiin tuotekohtaisissa kulutaulukoissa (Liitteet 1-10) ensin mainittu, eli tässä kiinteä hoitopalkkio aina ensin. Tämän jälkeen perittiin muut lisänä tulevat maksut siinä järjestyksessä, kuin ne ovat edellä mainituissa kululiitteissä esitetty.

5.2.1 Kuluvertailu, profiili 1: 25 -vuotias aloittava säästäjä

Alla olevasta ensimmäisen sijoittajaprofiilin kululaskelmasta (taulukko 4) ilmenee kaikkien kymmenen eri sijoitustuotteen kesken tehdyt kulujen laskennat. Koska kolmessa näistä tuotteista on sijoitussidonnaisuuden lisäksi mahdollisuus laskuperustekorkoisuuteen, esiintyy laskelmassa yhteensä kolmetoista eri tuotetta tai tuoteversiota. Lopullinen vertailtujen tuotteiden määrä on kuitenkin kaksitoista, sillä yhdessä tuotteista vähimmäiskertasijoituksen määrän vaatimus oli suurempi kuin sijoittajan sijoittamat maksumäärät mahdollistaisivat.

Muodostettiin neljä eri laskumallia, joista ensimmäisessä sijoitusaika oli kuusi vuotta ja vuosittainen tuotto-odotus kaksi prosenttia, toisessa kuusi vuotta ja neljä prosenttia, kolmannessa kymmenen vuotta ja neljä prosenttia ja viimeisessä viisitoista vuotta ja viisi prosenttia. Tällöin sekä sijoitusaika että tuotto-odotus vaihtelivat riittävästi, jotta saataisiin aikaiseksi tarpeeksi laajat tutkimustulokset ja näin havainnollistettua paremmin tuotteiden kulueroja. Ensimmäisen sijoittajan sijoittamalla toistuvasti joka kuukausi 100 euroa, muodostui kulurakenteesta alla olevan lainen.

Taulukko 4. Kululaskelma 25 -vuotiaan aloittavan säästäjän sijoittaessa eri sijoitusajoilla ja tuotto-odotuksilla.

Tuote	6 vuotta, tuotto 2 %	6 vuotta, tuotto 4 %	10 vuotta, tuotto 4 %	15 vuotta, tuotto 5 %	Mahdollisuus sopimukseen
Säästöhenkivakuutukset:	-	-	-	-	-
Aktia Säästövakuutus	466 €	478 €	1 040 €	2 152 €	ON
FIM Sijoitusvakuutus	-	-	-	-	EI
Mand. L. Sijoitusvakuutus (sijoitussid.)	419 €	431 €	950 €	1 989 €	ON
Mand. L. Sijoitusvakuutus (laskupk.)	382 €	392 €	880 €	1 865 €	ON
Nordea Säästöhenkivakuutus	433 €	440 €	845 €	1 681 €	ON
OP-Sijoitusvakuutus	245 €	249 €	529 €	1 065 €	ON
OP-Tulevaisuus	205 €	215 €	367 €	895 €	ON
Kapitalisaatiosopimukset:	-	-	-	-	-
Mand. L. Kapitalisaatios. (sijoitussid.)	345 €	355 €	742 €	1 492 €	ON
Mand. L. Kapitalisaatios. (laskupk.)	415 €	424 €	857 €	1 660 €	ON
Mand. L. Säästösop. (sijoitussid.)	345 €	355 €	742 €	1 492 €	ON
Mand. L. Säästösop. (laskupk.)	415 €	424 €	857 €	1 660 €	ON
Nordea Capital	174 €	178 €	412 €	892 €	ON
Nordea Tavoitesäästö	129 €	133 €	365 €	891 €	ON
<i>Hinnat on pyöristetty lähimpään tasaan euroon. Jokaisesta sijoitusvaihtoehdosta on korostettu esiin halvimmat kulut omaava tuote tai tuotteet.</i>					

Ensimmäisen sijoitusprofiilin osalta vertailussa halvimaksi kuluiltaan jokaisessa sijoitusvaihtoehdossa muodostui Nordea Tavoitesäästö, jota lähellä kuluissa seurasivat Nordea Capital sekä OP-Tulevaisuus. FIM Sijoitusvakuutusta ei vertailuun voitu tässä ottaa, sillä siihen sijoitettavan vähimmäiskertamaksun määrä 20 000 euroa oli tämän

sijoittajaprofiiliin sijoitusmääriin nähden liian korkea. Yleisesti ottaen säästöhenkivakuutukset muodostuivat keskimäärin kalliimmiksi kuin kapitalisaatiosopimukset.

Kuluiltaan kallein jokaisessa vaihtoehdossa oli selkeästi Aktia Säästövakuutus, jossa etenkin hoitopalkkioista syntyvät kulut muodostivat merkittävän osan. Kiinteänä palkkiona vuosittain perityn 18 euron lisäksi myös sen 0,85 prosentoinen prosentuaalinen hoitopalkkio säästöistä oli yksi korkeimmista, kun otettiin huomioon kaikki vertailtavat tuotteet. Kun myös merkinnästä ja nostoista veloitettiin, muodostuivat tuotteen peruskulut kokonaisuudessaan selkeästi vertailun kalleimmiksi. Sen kuluvertailu laskettiin ilman, että sopimukseen olisi liitetty valinnaista Aktia Profiilipalvelua, josta velotettaisiin säästöistä lisäksi vielä 0,2 prosenttia salkunhoitopalvelukuluja vuodessa.

Mandatum Life Sijoitusvakuutuksen sijoitussidonnaisessa ja laskuperustekorkeoisessa versiossa peruskulut muodostivat ensimmäisessä sijoittajaprofiilissa kokonaisuudessaan kalliin kulurakenteen. Varsinkin perittävien merkintä- ja hoitopalkkioiden suuruudet olivat tässä huomattavasti kaikkien tuotteiden muodostamaa keskitasoa korkeammat. Mandatum Life Sijoitusvakuutuksen sijoitussidonnaisessa versiossa laskettiin kulut olettaen, että sopimus on määräaikainen, jolloin merkintäpalkkion kohdalla ei ollut mahdollisuutta Maksupalkkioalennukseen. Tämän alennuksen mahdollistaminen olisi todennäköisesti muuttanut Sijoitusvakuutuksen korkeaa kulurakennetta matalampaa kohti. Sijoitusvakuutuksessa laskuperustekorollisessa versiossa nostopalkkio oli puolet siitä, mitä se oli sijoitussidonnaisissa, minkä ansiosta laskuperustekorkeaisen kulut olivat hieman matalammat.

Mandatum Life Kapitalisaatiosopimuksessa sekä Säästösopimuksessa taas tulee huomata, että laskuperustekorkeoisessa merkintäpalkkio kasvoi kolmeen prosenttiin sijoitussidonnaisissa olleesta kahdesta prosentista, mikä vaikutti niiden kulurakenteeseen kasvattavasti sijoitussidonnaisiin nähden. Joka tapauksessa sekä sijoitussidonnaisien että laskuperustekorkeisten kohdalla peritty merkintäpalkkio oli jälleen huomattavasti keskitasoa korkeammalla. Toisaalta merkintäpalkkion suurentuessa säästöt hieman pienenevät, jolloin taas säästöistä hoitopalkkiona perityt kulut olivat laskuperustekorkeisissa hieman matalammat kuin sijoitussidonnaisissa.

Nordea Säästöhenkivakuutuksessa hoitopalkkio veloitettiin joka vuosi sen perusteella, kummasta maksuehdosta muodostuu vuositasolla suurempi. Vaihtoehtoina olivat joko 12 kuukautta kerrottuna 4 eurolla (48 euroa per vuosi) tai sitten prosentuaalisena

(100 000 euroon asti 0,65 prosenttia per vuosi, jonka lisäksi 100 000 euron ylittävältä osalta ei peritty ollenkaan) mikäli prosentuaalisesta osuudesta vuositasolla muodostuisi suurempi kuin 48 euroa. Tässä profiilissa eri sijoitusvaihtoehdoista riippuen ensimmäisiltä viideltä tai kuudelta vuodelta perittiin aina kiinteä 48 euroa vuodessa, jonka jälkeen veloitettiin aina prosentuaalisella laskutavalla sen osuuden kasvaessa tällöin kiinteätä palkkiota suuremmaksi. Nordea Capital ja Tavoitesäästö olivat kuluiltaan alhaisimmat johtuen matalista palkkioista. Capitalissa hoitopalkkio oli maltillinen ja nostosta ei veloitettu lainkaan. Tavoitesäästöissä kulut olivat vielä alhaisemmat kuluttoman merkinnän ja noston sekä keskitasoa olleen hoitopalkkion muodostaman yhtälön mahdollistamana.

OP-Sijoitusvakuutuksessa sekä OP-Tulevaisuudessa hoitopalkkion periminen vaihteli. OP-Tulevaisuudessa sitä perittiin aina 0,5 prosenttia vuosikohtaisesti tai neljännessä vuodesta alkaen kuitenkin vähintään 1,5 euroa kuukaudessa kerrottuna kahdellatoista kuukaudella eli 18 euroa vuodessa. Sama neljännessä vuodesta alkaen oleva vähimmäisehto 18 euroa vuodessa oli myös OP-Sijoitusvakuutuksessa, jonka vaihtoehtona olleen hoitopalkkion prosentuaalinen määrä oli säästöjen 75 000 euroon asti 0,4 prosenttia vuosikohtaisesti, ja 75 000 euron ylittävältä osin se pieneni 0,2 prosenttiin vuosikohtaisesti. Kuitenkin kaikissa kolmessa profiilissa kaikissa sijoitusvaihtoehdoissa prosentuaalinen osuus oli aina kiinteää 18 euroa suurempi, jolloin veloitus tapahtui prosenttien mukaan. Sijoitusvakuutuksessa vielä säästöjen määrän aiheuttama mahdollinen alenema huomioitiin. Tämän profiilin kohdalla Sijoitusvakuutuksesta veloitettiin säästöjen määrästä johtuen kuitenkin jatkuvasti 0,4 prosenttia vuosikohtaisesti.

OP-Sijoitusvakuutuksessa tulee huomata, kuinka mahdollisuus korvata ensimmäisestä sopimukseen suoritetusta maksusta syntyvät merkintäpalkkiot osittain tai kokonaan OP-bonuksilla olisi vähentänyt vakuutuksen kuluja merkinnän osalta enintään 3000 euroa, riippuen siitä kuinka suuri ensimmäinen sijoitus olisi ollut. Tällä olisi voinut etenkin suurempien kertsijoitussummien kohdalla olla jo isompi merkitys kulujen muodostumiseen. Tässä sijoittajaprofiilissa tuo hyöty olisi kuitenkin jäänyt minimaaliseksi, joten eroa sillä ei olisi tässä tehty. Kulua ei muutenkaan laskettu huomioitavaksi kulurakenteessa missään kolmesta sijoittajaprofiileista.

OP:n molemmissa tuotteissa kohtuullisen alhaiset palkkiot toivat huomattavaa etua moniin muihin tuotteisiin nähden. Esimerkiksi Sijoitusvakuutuksessa kuluttomat nostot sopimuksen erääntyessä kolmen vuoden jälkeen ja OP-Tulevaisuudessa kymmenen

vuoden jälkeen, Sijoitusvakuutuksessa matalat hoitopalkkiot etenkin yli 75 000 euron säästöjen osalta tai OP-Tulevaisuuden kohdalla ilmaiset merkintäpalkkiot aiheuttivat näille tuotteille verrattain halvan kulurakenteen. OP-Tulevaisuuden kymmenen vuoden sijoitusajalla ja 4 prosentin tuotolla nostopalkkioksi katsottiin vertailua tehdessä jo nolla prosenttia, vaikka tuotteen ehdoissa ilmaistiinkin nostopalkkion maksua määräävän ajan takarajaksi tasan 120 kuukautta.

Kummatkin OP:n tuotteista olivat säästöhenkivakuutustuotteista kuluiltaan halvimmat tämän profiilin kaikkien sijoitusvaihtoehtojen kohdalla ja kaikkiin vakuutuslaitosten tuotteisiin verrattuna ainoastaan Nordean molemmat kapitalisaatiosopimukset olivat niitä kuluiltaan halvemmat. Huomionarvoista tässä on se, kuinka OP-Tulevaisuuden ja Nordea Tavoitesäästön kulurakenne erosivat molemmissa kuuden vuoden sopimuksissa toisistaan, mutta kymmenen sekä viidentoista vuoden sopimuksissa ne olivat jo täysin samanlaiset.

5.2.2 Kuluvertailu, profiili 2: 40 -vuotias perheellinen sijoittaja

Seuraavan sijoittajaprofiilin kululaskelma toteutettiin samalla tavalla kuin edellinenkin, ainoastaan sijoittajaprofiilin asettamat maksumäärät vaihtuivat. Tässä vertailussa mukaan saatiin myös kaikki kolmesta eri tuotetta tai tuoteversiota. Seuraavassa taulukossa (taulukko 5) ilmenee niiden kulut neljällä eri sijoitusajalla ja erilaisilla vuosittaisilla tuotto-odotuksilla laskettuna. Sijoittaja sijoitti sopimukseen aluksi kertamaksuna 20 000 euroa, jonka lisäksi hän sijoitti vielä joka kuukausi 200 euroa toistuvasti.

Taulukko 5. Kululaskelma 40 -vuotiaan perheellisen sijoittajan sijoittaessa eri sijoitusajoilla ja tuotto-odotuksilla.

Tuote	6 vuotta, tuotto 2 %	6 vuotta, tuotto 4 %	10 vuotta, tuotto 4 %	15 vuotta, tuotto 5 %	Mahdollisuus sopimukseen
Säästöhenkivakuutukset:	-	-	-	-	-
Aktia Säästövakuutus	2 279 €	2 383 €	4 321 €	8 019 €	ON
FIM Sijoitusvakuutus	2 720 €	2 720 €	4 521 €	7 901 €	ON
Mand. L. Sijoitusvakuutus (sijoitussid.)	2 418 €	2 517 €	4 379 €	7 815 €	ON
Mand. L. Sijoitusvakuutus (laskupk.)	2 239 €	2 320 €	4 105 €	7 386 €	ON
Nordea Säästöhenkivakuutus	1 838 €	1 927 €	3 438 €	6 365 €	ON
OP-Sijoitusvakuutus	1 380 €	1 412 €	2 381 €	4 138 €	ON
OP-Tulevaisuus	1 251 €	1 330 €	1 906 €	3 864 €	ON
Kapitalisaatiosopimukset:	-	-	-	-	-
Mand. L. Kapitalisaatios. (sijoitussid.)	1 914 €	1 991 €	3 309 €	5 795 €	ON
Mand. L. Kapitalisaatios. (laskupk.)	2 246 €	2 322 €	3 724 €	6 307 €	ON
Mand. L. Säästösop. (sijoitussid.)	1 914 €	1 991 €	3 309 €	5 795 €	ON
Mand. L. Säästösop. (laskupk.)	2 246 €	2 322 €	3 724 €	6 307 €	ON
Nordea Capital	1 043 €	1 076 €	1 956 €	3 641 €	ON
Nordea Tavoitesäästö	881 €	922 €	1 906 €	3 864 €	ON
<i>Hinnat on pyöristetty lähimpään tasaan euroon. Jokaisesta sijoitusvaihtoehdosta on korostettu esiin halvimmat kulut omaava tuote tai tuotteet.</i>					

Toisessa sijoittajaprofiileista kuluiltaan halvimmat tuotteet olivat tällä kertaa hieman vaihtelevassa järjestyksessä Nordea Tavoitesäästö ja Capital sekä OP-Tulevaisuus. Tässäkin vertailussa säästöhenkivakuutukset olivat keskimäärin kalliimpia kuin kapitalisaatiosopimukset. Kuluiltaan kallein oli jälleen Aktia Säästövakuutus, jossa jätettiin huomioimatta mahdolliset lisäkulut Profiilipalvelun käytöstä. Tulokseen vaikutti ensimmäisen profiilin tapaan sen peruskulujen yleisesti korkea taso.

Toiseksi kallein tuote oli FIM Sijoitusvakuutus. Siinä hoitopalkkio veloitettiin joka vuosi sen perusteella, kummasta maksuehdosta muodostui vuositasolla suurempi eli joko 12 kuukautta kerrottuna 33 eurolla (396 euroa per vuosi) tai sitten prosentuaalisena (0,75, 0,85 tai 0,90 prosenttia per vuosi säästöjen määrästä riippuen) mikäli prosentuaalisesta osuudesta vuositasolla muodostui suurempi kuin 396 euroa. Sijoitusajan kestosta riippuen veloitettiin sopimuksissa ensimmäiset kuusi tai seitsemän vuotta aina kiinteällä hoitopalkkiolla 396 euroa, mikä etenkin ensimmäisinä vuosina suhteutettuna muihin tuotteiden hoitopalkkioiden määrään oli äärimmäisen korkea. Tämän lisäksi myös prosentuaalisen hoitopalkkion prosenttiluvut olivat korkeat, jolloin hoitokuluista muodostui

merkittävä osa tuotteen kulurakenteesta. Kuluton nosto tasoitti osaltaan tuotteen kulurakennesuhdetta muihin tuotteisiin nähden.

Ei ole varmuutta siitä, kuinka helposti ja usein FIM Sijoitusvakuutukseen saisi todellisuudessa tehtyä lisämaksuja, mutta esitetyt kulut laskettiin joka tapauksessa käyttäen sijoittajaprofiilin mukaisia maksumääriä ja -kertoja. Mikäli lisämaksuja ei sallittaisi paljoo tai ei ollenkaan, muuttaisi tämä täysin sijoituksen luonnetta ja kuluja. Tämän takia tuotteen kuluja on vaikea vertailla luotettavasti toisten vakuutusten kulujen kanssa. FIM Sijoitusvakuutuksessa ei myöskään voitu huomioida siihen liittyvien varainhoitopalveluiden mahdollisesti aiheuttamia lisäkuluja sopimukseen, sillä esimerkiksi varainhoitosopimuksen sisällöstä sovitaan aina erikseen. Nämä kulut kuitenkin kasvattaisivat entisestään tuotteen kulurakennetta.

Mandatum Lifen kaikkien kolmen tuotteen sekä sijoitussidonnaisten että laskuperustekorkeisten versioiden kulujen muodostumiseen vaikuttivat pitkälti samat määritteet, mitkä jo ensimmäisen sijoittajaprofiilin kulujen analyysissä määriteltiin. Kaikissa tuotteissa etenkin merkintäpalkkioiden suuruus ja Sijoitusvakuutuksessa myös hoitopalkkion suuruus säästöjen 70 000 euroon asti tekivät tuotteista kulujen osalta kalliita.

Sijoitusvakuutuksen sijoitussidonnaisessa versiossa laskettiin kulut kuten ensimmäisenkin sijoittajaprofiilin kohdalla. Tällöin oletettiin siis, että sopimus on määräaikainen, jolloin merkintäpalkkion kohdalla ei ollut mahdollisuutta Maksupalkkioalennukseen. Tämä olisi mahdollisesti muuttanut Sijoitusvakuutuksen korkeaa kulurakennetta matalampaa kohti. Sijoitusvakuutuksessa laskuperustekorollisessa versiossa nostopalkkio oli taas puolet siitä, mitä se oli sijoitussidonnaisissa, minkä ansiosta laskuperustekorkeiden kulut olivat hieman matalammat.

Sijoitusvakuutukseen tulee lisänä mainita, että säästöjen ylitettyä 70 000 euroa veloitettiin hoitopalkkiota ylimenevältä osalta enää 0,3 prosenttia per vuosi, mikä laski tuotteen kuluja hieman. Sillä ei kuitenkaan tässä sijoittajaprofiilissa ollut merkitystä muissa sijoitusvaihtoehdoissa kuin viisitoista vuotta viiden prosentin tuotolla, sillä sopimuksen säästöt eivät muissa ehtineet kasvaa yli 70 000 euron. Viidentoista vuoden ajallakin vasta viimeisinä vuosina säästöt kasvoivat yli 70 000 euron, joten yli 70 000 euron osalta perittävän hoitopalkkion pienentymisen hyöty jäi tässä vähäiseksi.

Myös Nordean kaikissa kolmessa tuotteessa kulut muodostuivat omalle tasolleen paljolti samoista syistä, mitkä ensimmäisen sijoittajaprofiilin kulujen analyysissä mainittiin. Nordea Säästöhenkivakuutuksessa hoitopalkkiota perittiin tässä profiilissa kaikissa eri sijoitusvaihtoehdoissa alusta alkaen prosentuaalisena 0,65 prosenttia vuodessa, sillä sen osuus säästöistä oli joka kerralla suurempi kuin kiinteä palkkio 48 euroa vuodessa. Nordea Capitalissa viidentoista vuoden ja viiden prosentin tuoton vaihtoehdossa kokonaiskulut muodostuivat kaikista halvimiksi hoitopalkkion jäädessä muita kärkipään tuotteita reilusti alhaisemmaksi, noston ollessa kuluton sekä merkintäpalkkion ollessa kohtuullisella tasolla muihin tuotteisiin nähden. Tavoitesäästö oli kärkisijalla kaikissa muissa sijoitusvaihtoehdoissa kohtuullisen hoitopalkkion sekä kuluttomien merkintöjen sekä nostojen yhteistuloksena.

OP-Sijoitusvakuutuksessakin ensimmäisestä profiilista mainitut huomiot pitkälti toistuvat toisessa profiilissa. Lisäyksenä voidaan mainita se, että säästöjen ylitettyä 75 000 euroa veloitettiin hoitopalkkiota ylimenevältä osalta enää 0,2 prosenttia per vuosi, mikä laskee kyseistä kulua hieman. Sillä ei kuitenkaan ollut tässä suurta merkitystä, sillä Mandatum Life Sijoitusvakuutuksen tapaan kyseinen kulun alenema toteutui ainoastaan viidentoista vuoden ja viiden prosentin tuoton viimeisinä vuosina.

OP-Sijoitusvakuutuksessa mahdollisuus korvata ensimmäisestä sopimukseen suoritetusta maksusta syntyvät merkintäpalkkiot osittain tai kokonaan OP-bonuksilla enintään 3000 euroon asti toisi tämän profiilin kohdalla jo suurempaa etua kokonaiskukurakenteen suhteen. Tätä mahdollisuutta ei kuitenkaan huomioitu kuluissa missään kolmesta sijoittajaprofiileista. OP-Tulevaisuus jakoi kymmenen vuoden ja neljän prosentin tuoton tapauksessa kudurakenteen kärkisijan kuluiltaan halvimpana tuotteena yhdessä Nordea Tavoitesäästön kanssa. Se sijoittui kärkipäähän myös muissa sijoitusvaihtoehdoissa samoista syistä, mitä jo ensimmäisen profiilin kohdalla mainittiin. OP:n molemmat tuotteet olivat jälleen myös halvimmat säästöhenkivakuutus tuotteet, tosin osassa sijoitusvaihtoehdoista niiden edelle kaikkien vakuutus sijoitus tuotteiden vertailussa pääsi tällä kertaa muitakin kapitalisaatiosopimuksia kuin pelkät Nordea Capital sekä Tavoitesäästö. OP-Tulevaisuuden ja Nordea Tavoitesäästön kudurakenteet poikkesivat jälleen molemmissa kuuden vuoden sopimuksissa toisistaan, mutta kymmenen sekä viidentoista vuoden sopimuksissa ne olivat jo täysin samanlaiset.

5.2.3 Kuluvertailu, profiili 3: 60 -vuotias eläkkeellevalmistautuja

Viimeisen sijoittajaprofiilin kululaskelman toteutustavassa ainoastaan maksumäärät sopimukseen jälleen vaihtuivat. Seuraavassa taulukossa (taulukko 6) ilmenee kaikkien kolmentoista tuotteen tai tuoteversion kulut, kun käytettiin neljää eri sijoitusaikaa ja vuosittaista tuotto-odotusta. Tässä vertailussa sopimukseen sijoitettu määrä oli 200 000 euron suuruinen kertamaksu, minkä lisäksi sijoittaja sijoitti erillisenä maksuna joka vuosi 5000 euroa lisää sopimukseen.

Taulukko 6. Kululaskelma 60 -vuotiaan eläkkeelle valmistautuvan sijoittajan sijoittaessa eri sijoitusajoilla ja tuotto-odotuksilla.

Tuote	6 vuotta, tuotto 2 %	6 vuotta, tuotto 4 %	10 vuotta, tuotto 4 %	15 vuotta, tuotto 5 %	Mahdollisuus sopimukseen
Säästöhenkivakuutukset:	-	-	-	-	-
Aktia Säästövakuutus	16 120 €	16 964 €	27 890 €	47 785 €	ON
FIM Sijoitusvakuutus	13 589 €	14 149 €	24 442 €	42 880 €	ON
Mand. L. Sijoitusvakuutus (sijoitussid.)	11 248 €	11 740 €	16 494 €	28 325 €	ON
Mand. L. Sijoitusvakuutus (laskupk.)	10 008 €	10 355 €	14 794 €	25 856 €	ON
Nordea Säästöhenkivakuutus	8 461 €	8 824 €	13 118 €	20 002 €	ON
OP-Sijoitusvakuutus	7 168 €	7 301 €	10 751 €	16 520 €	ON
OP-Tulevaisuus	9 268 €	9 898 €	13 250 €	24 473 €	ON
Kapitalisaatiosopimukset:	-	-	-	-	-
Mand. L. Kapitalisaatios. (sijoitussid.)	13 683 €	14 300 €	21 338 €	34 326 €	ON
Mand. L. Kapitalisaatios. (laskupk.)	15 890 €	16 501 €	23 672 €	36 781 €	ON
Mand. L. Säästösop. (sijoitussid.)	10 246 €	10 867 €	17 497 €	31 010 €	ON
Mand. L. Säästösop. (laskupk.)	15 890 €	16 501 €	23 672 €	36 781 €	ON
Nordea Capital	4 455 €	4 523 €	7 169 €	11 223 €	ON
Nordea Tavoitesäästö	6 766 €	7 103 €	13 250 €	24 473 €	ON
Hinnat on pyöristetty lähimpään tasaan euroon. Jokaisesta sijoitusvaihtoehdosta on korostettu esiin halvimmat kulut omaava tuote tai tuotteet.					

Viimeisessä sijoittajaprofiilissa kuluiltaan ylivoimaisesti halvimmaksi muodostui kaikissa sijoitusvaihtoehdoissa Nordea Capital, jonka jälkeen seuraavaksi halvimpina vuorottelivat sijoitusvaihtoehdosta riippuen Nordea Säästöhenkivakuutus sekä Nordea Tavoitesäästö ja OP-Sijoitusvakuutus sekä OP-Tulevaisuus. Tässä vertailussa säästöhenkivakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten kesken kulut olivat huomattavasti vaihtelevia.

vammat kuin kahdessa ensimmäisessä profiilissa. Vertailussa heikoimpana tuotteena oli jälleen Aktia Säästövakuutus, jonka kaikkien peruskulujen suhteellinen suuruus muihin tuotteisiin nähden oli edelleen kokonaisuudessaan huomattava. Tuotteessa ei tässäkään kuluvertailussa otettu huomioon mahdollisen Profiilipalvelun aiheuttamia lisäkuluja.

Myös FIM Sijoitusvakuutus oli jälleen yksi kalleimmista tuotteista kuluiltaan, mihin toisen sijoittajaprofiilin tapaan vaikutti suuresti tuotteen korkeat hoitopalkkiot. Tällä kertaa kaikissa sijoitusvaihtoehdoissa kulu perittiin prosentuaalisena kiinteään kulun sijaan ja säästöjen suuruudesta johtuen prosentuaalisen osuuden suuruus oli 0,85 prosenttia. Kyseinen kulu oli silti edelleen Aktia Säästövakuutuksen rinnalla prosenttimäärältään suurin kaikista vertailtujen tuotteiden hoitopalkkioista.

Mandatum Life Sijoitusvakuutuksen kulut sekä sijoitussidonnaisissa että laskuperustekorkoisissa muodostuivat vaihtelevasti edellisiin sijoittajaprofiileihin nähden. Sen sijoitussidonnaisessa ja laskuperustekorkoisessa versiossa säästöjen suuruudesta johtuen käytettiin koko ajan regressiivistä hoitopalkkioasteikkoa eli säästöjen 70 000 euron ylimenevältä osalta hoitopalkkio pieneni 0,3 prosenttiin vuosikohtaisena, mikä madalsi kuluja huomattavasti. Lisäksi suuri merkitys kuluihin alentavasti oli sillä, että sekä sijoitussidonnaisissa että laskuperustekorkoisissa ensimmäisenä maksetusta 200 000 euron maksusta yli 70 000 euron ylimenevästä osasta veloitettiin merkintäpalkkiota vain 0,5 prosenttia. Tämän lisäksi laskuperustekorkoisessa versiossa perittiin nostopalkkiota, kuten aiemmissakin sijoittajaprofiileissa, vain puolet sijoitussidonnaisiin nähden, mikä alensi laskuperustekorkoisten kuluja vielä lisää.

Mandatum Life Kapitalisaatiosopimukseen sekä Säästösopimukseen pätevät paljolti samat huomiot kuin molemmissa aiemmissakin sijoittajaprofiileissa. Yleisesti niiden merkintäpalkkiot olivat siis huomattavat. Kuitenkin tämän sijoittajaprofiilin kohdalla Säästösopimuksessa sijoitussidonnaisten säästöjen kohdalla merkintäpalkkion puolittuminen yli 50 000 euron maksun osan kohdalla aiheutti huomattavan merkintäpalkkioiden pienenemisen kyseisen tuoteversion osalta. Tämän lisäksi siinä yli 100 000 euron kertaluontoisina sijoitussidonnaisina sijoituksina tehtyjen summien kuluton nosto sijoituksen alkuperäisestä arvosta laskien toi yhdessä merkintäpalkkion alenemisen kanssa huomattavaa etua nostokulujen kohdalla. Laskuperustekorkoisissa säästöissä näitä palkkioiden alentumisetuja ei ollut tarjolla, jolloin sen kulut muodostuivat Manda-

tum Life Kapitalisaatiosopimuksen laskuperustekorkoisen version kanssa yhteneväisten ehtojen ansiosta samansuuruisiksi.

Nordea Säästöhenkivakuutuksessa lisäyksenä aiemmissa sijoittajaprofiileissa tehtyihin huomioihin tulee se, että tässä profiilissa siinä säästöjen suuruudesta johtuen käytettiin koko ajan regressiivistä hoitopalkkioasteikkoa eli säästöjen 100 000 euron ylimenevältä osalta hoitopalkkio pieneni 0,1 prosenttiin tai kuitenkin vähintään 48 euroon vuosikohtaisena. Prosentuaalinen hoitopalkkio tosin oli aina reilusti kiinteää 48 euroa suurempi, jolloin sitä käytettiin veloituksissa. Lisäksi ensimmäisenä maksetusta 200 000 euron maksusta yli 100 000 euron ylimenevästä osasta ei veloitettu merkintäpalkkiota lainkaan. Kyseiset vähennykset alensivat tuotteen kuluja merkittävästi nostoen tuotteen lähemmäs kuluiltaan halvimpien tuotteiden kärkeä.

Tässä sijoittajaprofiilissa kuluiltaan ylivoimaisesti halvimmän tuotteen eli Nordea Capitalin kohdalla sen kulurakenteeseen vaikuttivat olennaisesti se, että sijoitettaessa sopimukseen suuria summia ei yli 100 000 euron ylittävältä osin veloitettu ollenkaan merkintäpalkkiota. Lisäksi nostopalkkiota ei peritty lainkaan ja hoitopalkkiokin pieneni 0,1 prosenttiin vuosikohtaisesti koskien säästöjen yli 100 000 euron menevää osuutta. Nordea Tavoitesäästöön pätevät samat huomiot kuin edellisessäkin profiilissa. Se säilytti asemansa yhtenä kuluiltaan halvimmista tuotteista sen kohtuullisen hoitopalkkion sekä kuluttomien merkintöjen sekä nostojen yhteistuloksena.

Nordea Säästöhenkivakuutuksen tavoin myös OP-Sijoitusvakuutuksen kohdalla lisäyksenä aiempiin sijoittajaprofiileihin on se, että tässä profiilissa säästöjen suuruudesta johtuen käytettiin koko ajan regressiivistä hoitopalkkioasteikkoa eli säästöjen 75 000 euron ylimenevältä osalta hoitopalkkio pieneni 0,2 prosenttiin vuosikohtaisena. Lisäksi ensimmäisenä maksetusta 200 000 euron maksusta veloitettiin merkintäpalkkiota 3000 euroa ehtojen mukaan, kun se ilman tätä ehtoa olisi ollut 4000 euroa. Tuotteen osittain alentuneiden merkintä- ja hoitopalkkioiden sekä nostopalkkion perimättä jättämisen avulla ansiosta tuote sijoittui kuluvertailussa halvimmaksi säästöhenkivakuutus tuotteeksi ja yhdeksi halvimmista kaikkia vakuutus sijoitustuotteita verrattaessa. Sen kulurakenne ja siten myös sijoittuminen kuluvertailussa olisivat vielä ennestään parantuneet, mikäli tuotteeseen sisältyvä mahdollisuus ensimmäisen sopimukseen tehtävän maksun aiheuttaman merkintäpalkkion veloittamisesta 3000 euroon asti OP-bonuksia käyttäen olisi huomioitu kulurakenteessa.

OP-Tulevaisuus ei ollut tässä profiilissa enää matalimmat kulut omaava tuote, joskin se pysyi yhä yhtenä pienimmät kulut omaavista tuotteista. Kuluttomilla merkinnöillä, kohtuullisilla hoitopalkkioilla sekä kuluttomilla nostoilla kymmenen vuoden jälkeen muodostui tuotteen kokonaiskulurakenteesta sijoitusvaihtoehdosta riippuen alhainen tai vähintäänkin kohtuullinen.

Erityisenä huomiota herättäneenä tekijänä kaikkien kolmen sijoittajaprofiilin kohdalla tulee mainita se, kuinka jatkuvasti kärkipäähän sijoittuneet Nordea Tavoitesäästö ja OP-Tulevaisuus jakoivat kulurakenteensa muutokset hieman eri tavalla. Kaikissa kolmessa eri sijoittajaprofiilissa OP-Tulevaisuuden kulut kuuden vuoden ja kahden prosentin tuoton sekä kuuden vuoden ja neljän prosentin tuoton vaihtoehdoissa olivat Nordea Tavoitesäästöä vielä selkeästi korkeammat, kun taas kymmenen vuoden ja neljän prosentin tuoton sekä viidentoista vuoden ja viiden prosentin tuotoissa kulut olivat Tavoitesäästöön verrattuna joko tasoissa tai hyvin lähellä toisiaan.

OP-Tulevaisuudessa palkkioiden perinnän määrävien ehtojen muutoksien aiheuttamat vaihtelut kuluihin olivat siis selkeästi tasaisemmat eri sijoitusaikojen ja tuottojen välillä kuin Nordea Säästöhenkivakuutuksessa. Tällöin se näkyi myös kertyneiden säästöjen sekä syntyneiden kulujen muutoksien vaihteluissa tasaisena kasvuna sijoitusajan ja tuoton kasvaessa. Nordea Säästöhenkivakuutuksessa tämä taas näkyi niin, että tietyn pisteen jälkeen nimenomaan kulut saattoivat nousta rajummin, mikä korostui hyvin vertailtaessa kulujen suhteellista kasvua eri sijoitusaikojen ja tuottojen yhdistelmien välillä OP-Tulevaisuuden vastaaviin nähden.

5.3 Kokonaisvertailu tuotteiden ja sijoittajien kesken

Tutkimuksen ydinosion eli tuotteiden kuluista tehtyjen vertailujen lisäksi arvioitiin myös muiden tekijöiden vaikutusta sijoituspäätökseen yhdessä kulujen kanssa. Jokaisen kolmen sijoittajaprofiilin omat näkökulmat suunnitellun sijoitusajan, sijoitusmäärien tai mahdollisen perinnönjaon mahdollisuuksien mukaan otettiin tässä huomioon. Tässä esiteltävät tekijät ovat enemmän laadullisia kuin määrällisiä. Yhdistämällä nämä tekijät tuotteiden sisältöihin ehtoineen, rajoitteineen ja esitettyine kuluineen luotiin kokonaiskuva siitä, kuinka tuotteet sopivat eri sijoittajille.

Lisäksi alatutkimusongelmana selvitettiin vertailujen avulla, sopivatko säästöhenkivakuutukset sijoittajalle kapitalisaatiosopimuksia keskimäärin paremmin vai huonommin, kun huomioitiin kulujen lisäksi muut edellä mainitut näkökulmat sijoittajan kannalta.

Kaikissa kolmessa sijoittajaprofiilissa kuluiltaan halvimpia ja siten parhaimpia tuotteita säästöhenkivakuutuksista olivat siis OP-Sijoitusvakuutus sekä OP-Tulevaisuus ja viimeisessä profiilissa suurilla summilla kuten 200 000 euroa tai enemmän sijoitettaessa myös Nordea Säästöhenkivakuutus. Kapitalisaatiosopimuksista parhaimpia olivat selkeästi Nordea Capital sekä Nordea Tavoitesäästö, jotka jatkuvasti sijoittuivat korkealle kuluvertailun kaikissa sijoitusvaihtoehdoissa.

Ensimmäisen sijoittajaprofiilin kohdalla kuluvertailun pohjalta Nordean kapitalisaatiosopimukset Capital sekä Tavoitesäästö olivat sijoittajalle suositeltavimmat sijoituskohteet. Myös OP:n säästöhenkivakuutukset Sijoitusvakuutus sekä Tulevaisuus olivat samoin perustein järkeviä sijoituskohteita. Jokaisen edellä mainitun tuotteen ehdot sallivat sijoittajan asettamat maksuehdot sijoitusmäärineen ja -kertoineen. Sijoittaja ei aikonut säästää sijoittamiaan varoja perinnöksi kenellekään, jolloin säästöhenkivakuutuksissa mahdollistettu säästöjen jako tai siirto edunsaajille ei olisi millään muotoa olennainen tekijä. Tämä puoltaa halvemiksi kuluiltaan muodostuvien Nordean tuotteiden valintaa.

Sijoittaja etsi sijoitusmahdollisuutta 5 - 10 vuoden ajalle. Edellä mainittujen tuotteiden sopimuksissa määritellyt vähimmäissijoitusajat olivat Nordea Capitalissa suosituksena kuusi vuotta ja Tavoitesäästössä suosituksena viisi vuotta. OP-Sijoitusvakuutuksessa vähimmäissijoitusaika oli kolme vuotta ja Tulevaisuudessa kymmenen vuotta. OP-Tulevaisuus ei siis soveltuisi sijoittajalle vartenotettavaksi vaihtoehdoksi, mikäli hän aikoi säästää vähemmän kuin kymmenen vuotta. Kaikissa näistä tuotteista ei määritely ensimmäisen maksun jälkeen pakottavia muita maksuja sopimukseen. Myöskään OP:n sopimuksissa olleet enimmäissäästömäärät sopimukseen eivät täytyneet kyseisen sijoittajan kohdalla.

Tuotteiden sijoituskohteina olleet kohde-etuudet olivat luonteeltaan hyvin samankaltaiset kaikissa, joskin esimerkiksi kohde-etuuksina usein käytettävät rahastot olivat tuotteen julkaisijasta riippuen erilaisia. Nordealla oli lisäksi yhtenä kohdevaihtoehtona tarjolla tili, mitä muilta ei löytynyt. Tili oli kuitenkin tarkoitettu vain väliaikaiseen säästämiseen eikä tuottoakaan juuri olisi kertynyt, joten sen merkitys oli tässä vähäinen. Sijoittajan voisi halutessaan määritellä riskitasoa erilaiseksi sopimusten sisällä mahdollistetta-

vien sijoituskohteiden vaihtojen avulla. Kaikki edellä mainittu kokonaisuudessaan nostaa Nordean kapitalisaatiosopimukset hieman OP:n säästöhenkivakuutuksien edelle suositeltavimpina tuotteina. Lisäksi sijoittajan tulisi sijoittaa täydet kymmenen vuotta, jotta OP-Tulevaisuus olisi edes kannattava sijoituskohde.

Seuraava sijoittajaprofiileista haki sijoituksilleen selkeästi pidempää sijoitusaikaa. Määritellyt sijoitusaika oli 20 - 25 vuotta. Kuluvertailun perusteella suositeltavimmiksi tuotteiksi nousivat jälleen Nordean kapitalisaatiosopimuksen Capital sekä Tavoitesäästö ja OP:n säästöhenkivakuutukset Sijoitusvakuutus sekä Tulevaisuus. Kaikki tuotteista mahdollistivat sijoittajan asettamat maksujen määrät ja kerrat.

Sopimuksissa määritellyt vähimmäissijoitusajat olivat Nordea Capitalissa suosituksena kuusi vuotta ja Tavoitesäästöissä suosituksena viisi vuotta. OP-Sijoitusvakuutuksessa vähimmäissijoitusaika oli kolme vuotta ja Tulevaisuudessa kymmenen vuotta. Vähimmäissijoitusajat sekä mahdolliset enimmäissijoitusajatkään eivät siis rajoittaneet sijoittajan tavoittelemaa sijoitusajan kestoa minkään näiden tuotteiden osalta. Tuotteissa ei myöskään määritellyt ensimmäisen maksun jälkeen pakottavia muita maksuja sopimukseen eivätkä OP:n sopimuksissa olleet enimmäissäästömäärät sopimukseen täyttyneet toisessa sijoittajaprofiilissa. Lisäksi sijoituskohteiden valikoima ja riskitason määriteltävyys toimivat täysin samoin kuin ensimmäisen sijoittajaprofiilin kohdalla, joten merkittävää eroa sopimusten välille ei niistä tässä saatu.

Tällä kertaa sijoittaja halusi mahdollisuuden säästää sijoittamansa varat lahjaksi tai perinnöksi. Tämän mahdollisuuden toteuttaminen ei kuitenkaan ollut vielä sijoituspäätöstä tehtäessä täysin varmaa. Koska mahdollisena lahjan tai perinnön kohteina olisivat sijoittajan aviopuoliso tai omat lapset, tulisi verotuksellisesti järkevän lahja- tai perinnönjaon vuoksi sijoittajan itse olla säästöhenkivakuutuksissa myös vakuutuksenottajana sekä vakuutettuna.

Mikäli sijoittaja ei aikoisikaan jakaa sijoituksensa varoja hänen lähiomaisilleen, tulisi hänen valita pelkkien kulujen puolesta ja kaiken muun edellä mainitun perusteella jälleen Nordean kapitalisaatiosopimusten väliltä. Näin pitkässä sopimuksessa Nordea Capital muodostuisi Tavoitesäästöön nähden kulujensa puolesta todennäköisesti kannattavammaksi sen kokonaiskulujen järkevämmän rakenteen vuoksi.

Jos sijoittaja taas haluaisi hyödyntää säästöhenkivakuutusten kautta mahdollistettavan verotehokkaan lahja- tai perinnönjaon mahdollisuuden, tulisi hänen valita OP:n säästöhenkivakuutusten väliltä. OP:n tuotteiden keskinäiset kuluerot vaihtelivat sopimuksen pituuden mukaan, joten selkeää ykkösvaihtoehtoa ei tässä ollut niistä esittää. Molemmissa niistä sopimukseen liitetyn henkiturvavakuutuksen kattavuus vakuutukseen maksetuista säästöistä oli aina 100 prosenttia, joten siltäkään osin ei eroja sopimuksiin syntynyt.

Henkiturvavakuutuksen maksujen suuruus voisikin olla merkittävä tekijä kannattavimman säästöhenkivakuutuksen valitsemisessa. Tässä tosin kummatkin sopimuksista olisivat OP:n tarjoamia, joten maksujen laskuperusteet voisivat molemmissa OP:n tuotteista olla mahdollisesti identtiset. Kaiken edellä mainitun perusteella ilman edunsaajamääräystä tehtävän sopimuksen tulisi tässä siis olla kapitalisaatiosopimus Nordea Capital tai edunsaajamääräyksen kanssa jompikumpi OP:n säästöhenkivakuutus tuotteista.

Viimeisen sijoittajaprofiilin kohdalla pelkän kuluvertailun pohjalta voitaisiin suositella Nordean Säästöhenkivakuutusta, Capitalia sekä Tavoitesäästöä tai OP:n Sijoitusvakuutusta sekä Tulevaisuutta sijoituskohteiksi. Kaikki näistä tuotteista mahdollistivat sijoittajan asettamat maksujen määrät ja kerrat. Sijoittaja etsi pitkäaikaista sijoittamista mahdollistavaa sopimusta ja toivottu sijoitusaika oli 10 - 15 vuotta.

Sopimuksissa määritellyt vähimmäissijoitusajat olivat Nordea Säästöhenkivakuutuksessa ja Tavoitesäästössä suosituksena viisi vuotta sekä Capitalissa suosituksena kuusi vuotta. OP-Sijoitusvakuutuksessa vähimmäissijoitusaika oli kolme vuotta ja Tulevaisuudessa kymmenen vuotta. Vähimmäissijoitusajat sekä mahdolliset enimmäissijoitusajatkaan eivät myös tässä sijoittajaprofiilissa rajoittaneet tavoiteltua sijoitusajan kestoa esitettyjen tuotteiden osalta. Tuotteissa ei myöskään määritelty ensimmäisen maksun jälkeen pakottavia muita maksuja sopimukseen eivätkä OP:n sopimuksissa olleet enimmäissäästömäärät sopimukseen täytyneet aiempien tapaan myös tässä sijoittajaprofiilissa. Sijoituskohteiden valikoima ja riskitason määriteltävyys olivat edelleen samat kuin aiempien sijoittajaprofiilien kohdalla, joten merkittävää eroa sopimusten välille ei niistä tässäkään saatu.

Tämän sijoittajaprofiilin kohdalla sijoittaja etsi nimenomaisesti tuotetta, mikä mahdollistaisi lahja- tai perinnönjaon verotuksellisesti edullisella tavalla. Hän halusi siis jakaa

osan sijoitukseen kertyneistä varoista edunsaajikseen määräämilleen aviopuolisolle, lapsille sekä muille lähiomaisille. Koska lahjan tai perinnön kohteina olisivat sijoittajan lähiomaiset, tulisi verotuksellisesti järkevän lahja- tai perinnönjaon vuoksi sijoittajan itse olla säästöhenkivakuutuksissa myös vakuutuksenottajana sekä vakuutettuna.

Sijoittajan tulisi valita tässä tapauksessa Nordea Säästöhenkivakuutuksen ja OP:n säästöhenkivakuutusten väliltä. Vaikka Nordea Capital onkin kuluiltaan ylivoimaisesti halvin, ei se kapitalisaatiosopimuksena tarjoa mahdollisuutta säästää tai jakaa rahoja lähiomaisille edunsaajamääräyksen nojalla verotehokkaasti. OP:n molemmissa säästöhenkivakuutuksissa sopimukseen liitetyn henkiturvavakuutuksen kattavuus vakuutukseen maksetuista säästöistä oli aina 100 prosenttia kun taas Nordea Säästöhenkivakuutuksessa oli mahdollisuus valita 99 - 100 prosenttia säästöistä kattavien turvien väliltä. Tällä olisi merkitystä myös henkiturvavakuutuksen maksujen määriin. Kyseiset maksut voisivat todellisuudessa tehdä suuria eroja etenkin Nordean ja OP:n tuotteiden kesken. Pelkkien kulujen perusteella ja edunsaajamääräyksen mahdollisuus mukaan laskettuna olisi OP-Sijoitusvakuutus sijoittajalle järkevin tuote.

5.4 Tutkimuksen tulokset

Tutkimuksessa tutkittujen tuoteominaisuuksien perusteella on vaikea määrittää tarkasti, sopivatko säästöhenkivakuutukset kapitalisaatiosopimuksia huonommin vai paremmin sijoittajalle. Kummatkin omaavat hyvin vaihtelevia mahdollisuuksia sekä sijoitusajan että säästövärien suhteen. Mitään yleistä sääntöä tai määritelmää näiden kohdalla ei tuotteissa esiinny, mistä voisi määrittellä tuotteen olevan juuri kapitalisaatiosopimus tai säästöhenkivakuutus. Tuotteisiin asetetut ehdot ja rajoitteet vaihtelivat muutenkin riippumatta siitä, olivatko ne säästöhenkivakuutuksia tai kapitalisaatiosopimuksia. Näiden pohjalta ei siis mitenkään voi tässä johtaa pätevää yleistystä tuotetyyppien soveltuvuuden paremmuudesta.

Merkittävä rooli soveltuvuuden määrittämisessä on sillä, haluaako sijoittaja asettaa sopimukseen vakuutetun ja edunsaajamääräyksen kautta tehdä mahdolliseksi verotehokkaan varojen lahja- tai perinnönjaon. Tätä pidettiin kuitenkin jo ennen tutkimusta niin itsestään selvänä erona tuotteiden välillä, ettei sitä voida mitenkään laskea tutkimuksessa havaituksi tulokseksi. Tuotteiden kulujen osalta tulee kuitenkin mainita, että vertailtujen tuotteiden osalta käytännössä kaikissa sijoitusvaihtoehdoissa kapitalisaatiosopimusten parista tulivat aina kuluiltaan halvimmat tuotteet, kun sijoitettiin pienem-

millä summilla, kuten alle 200 000 euroa. Tästä johtaen voisi kulujen kohdalla sanoa kapitalisaatiosopimusten sopivan ainakin alle 200 000 euron sijoituksiin asti sijoittajalle keskimääräistä paremmin.

6 Työn kokonaisarviointi ja johtopäätökset

6.1 Johdanto tutkimusaiheeseen

Tutkimuksessa selvitettiin, kuinka erilaisille yksityissijoittajille sopivat erilaiset vakuutus-sijoitustuotteet. Sopivuutta mitattiin sijoittajan näkökulmasta tuotteiden kulurakenteen, mahdollisen suunnitellun perinnönjaon, sijoitusajan ja sijoitusmäärien avulla. Vertailtaviksi tuotteiksi mukaan otettiin sekä säästöhenkivakuutuksiksi laskettavat säästö- ja sijoitusvakuutukset että kapitalisaatiosopimukset. Lisäksi tutkimuksen alaongelmana oli selvittää, sopivatko säästöhenkivakuutukset sijoittajalle kapitalisaatiosopimuksia paremmin edellä mainittuja mittareita hyödyksi käyttäen.

Tutkimuksen viitekehyksessä esiteltiin aluksi yleistä tietoa säästöhenkivakuutuksista sekä kapitalisaatiosopimuksista. Siinä käsiteltäviä asioita olivat muun muassa erilaiset tuoteominaisuudet kuten sijoitussidonnaisuus ja laskuperustekorkoisuus niiden välisine eroineen, tuotteiden yleiset kulurakenteet ja ominaisuudet sekä eri nostotavat sopimuksen säästö- ja tuotto-osuuden osalta. Lisäksi tuotiin esille muita, etenkin kuluihin vaikuttavia huomionarvoisia asioita, joita sopimukset yleensä sisältävät. Tämän jälkeen omassa luvussaan käsiteltiin tuotteiden verotusta, jossa tuotiin esille muun muassa erilaiset veroedut, joita kyseiset tuotteet mahdollistavat hyödynnettäviksi.

Viitekehyksessä käytettiin lähdemateriaalina alaan liittyvää kirjallisuutta sekä ajankoh- taisjulkaisuja, lainsäädäntöä, artikkeleita sekä alan toimijoiden internetsivuja. Aihetta käsittelevää kirjallisuutta löytyi verrattain vähän ja aihetta yksistään käsittelevää kirjalli- suutta ei ollenkaan, minkä johdosta käytetyn kirjallisuuden laajuus on kapeahko. Läh- demateriaali oli kuitenkin luotettavaa, toimivaa ja kokonaisuudessaan tarpeeksi laaja- alaista muodostaakseen varteenotettavan teoriapohjan tutkittavan aiheen ymmärtämis- tä helpottamaan.

Itse tutkimusosioon valittiin kymmenen suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden tarjoamaa ja markkinoilla tutkimusta tehdessä myynnissä ollutta vakuutussijoitustuotetta. Näistä

kuusi oli säästöhenkivakuutuksia ja neljä kapitalisaatiosopimuksia. Valikoidut tuotteet olivat otos kaikista Suomessa myynnissä olleista tuotteista. Aluksi pohdittiin mahdollisuutta sisällyttää tutkimukseen kaikki markkinoilla myynnissä olleet tuotteet, mutta tämä todettiin työn luonteen kannalta liian työlääksi toteuttaa. Lisäksi kymmenen tuotteen otos koettiin ennen tutkimuksen toteuttamista sopivaksi otosmääräksi markkinoilla kaikkiaan olleista noin kahdestakymmenestä eri tuotteesta.

Valitut tuotteet perustuivat siihen, että ne tarjosivat laajalti eri mahdollisuuksia sijoittaa niihin esimerkiksi sijoitettavien summien osalta. Tutkimuksesta jätettiin tuotteina pois useista määrätyistä rajoituksista tai vaatimuksista johtuen esimerkiksi Fennia-Varainhoitokapitalisaatio sekä Fennia-Varainhoitovakuutus. Muita tutkimukseen harkittuja, mutta valitsematta jääneitä tuotteita olivat muun muassa S-Pankin, LähiTapiolan sekä Handelsbankenin myymät tuotteet. Yleisesti näiden julkaisijoiden tuotteet omasivat joko liikaa rajoitteita sekä määrääviä ehtoja tai vaihtoehtoisesti olivat liian kohdistettuja tietyille sijoittajajoukolle.

Kymmenestä valitusta tuotteesta tehtiin kuluvertailu, mikä suoritettiin kolmen luodun sijoittajaprofiilin avulla. Jokainen profiileista omasivat erilaiset sijoitustavoitteet sijoitusmäärineen, -kertoineen ja -aikoineen sekä mahdollisine perinnönjakotoiveineen. Vertailu toteutettiin jokaisen profiilin asettamia maksumääriä ja -kertoja sekä tuotteiden peruskuluja käyttäen neljällä erilaisella sijoitusvaihtoehdolla. Näissä vaihtoehdoissa oli määritelty erilaiset sijoitusajat tuotto-odotuksineen. Kaikki nämä yhdistettynä toteutettiin laadukas kuluvertailu, josta käy selkeästi ilmi tuotteiden peruskulujen muodostama kulurakenne ja josta sijoittajalle ilmenee, mikä tuotteista kulloinkin muodostaisi alhaimman kulurakenteen. Kulut ovat laskettu käyttäen valittujen tuotteiden toteutushetkellä voimassa olleita kuluja.

Kulurakenteen pohjalta sekä muita mittareita kuten sijoittajaprofiilien eriäviä sijoitusajkoja, perinnönjakotoiveita ja muita asetettuja ehtoja käyttäen suoritettiin tutkimusosion lopuksi vielä kokonaisarviointi tuotteiden sopivuudesta eri sijoittajille. Lisäksi tutkimuksen tuloksia käyttäen vastattiin siihen, sopivatko säästöhenkivakuutukset sijoittajalle kapitalisaatiosopimuksia paremmin.

6.2 Kokonaisarviointi tutkimuksesta ja työvaiheista

Yhteenvedona tutkimuksesta voidaan sanoa, että siitä saadut tulokset ovat kulujen osalta valideja. Eri sijoitusvaihtoehtojen avulla on saatu aikaan tarpeeksi laaja tulos-pohja käytettäväksi lopullista vertailua varten. Kuluvertailu oli tutkimuksen ydinosa, jonka kunnolla toteuttaminen oli tulosten kannalta äärimmäisen tärkeää. Siitä saadut tulokset vastaavat osaltaan suoraan asetettuihin tutkimuskysymyksiin, joihin kulujen lisäksi vastattiin vielä muidenkin mittareiden avulla.

Kokonaisarvioinnissa vastattiin tutkimusongelman pääkysymykseen, ”mikä sijoitusvakuutus tai -sopimus muodostuu kokonaisuudessaan sijoittajalle kannattavimmaksi”. Kulujen lisäksi käytettyjen muiden mittareiden avulla saatiin vastaukset jokaisen sijoittajaprofiilin kohdalle. Ensimmäisen sijoittajaprofiilin tulisi sijoittaa Nordea Capitaliin tai Tavoitesäästöön niiden ollessa vertailuissa jatkuvasti lähes tasoissa. Toisen sijoittajaprofiilin kohdalla tulos oli riippuvainen siitä, halusiko sijoittaja mahdollisuuden edunsaajamääräykselle. Jos ei halunnut, oli tulos Nordea Capitalia puoltava. Jos halusi, tuloksena oli valinta OP-Sijoitusvakuutuksen ja Tulevaisuuden väliltä niiden ollessa käytännössä samalla tasolla.

Viimeinen sijoittajaprofiileista ei saanut yhtä selkeää tulosta. OP-Sijoitusvakuutus nousi tuotteista selkeimmin esille, mutta lopputulokseen vaikuttavia tekijöitä, kuten henkivakuutuksen kattavuutta säästöistä tai sen hintoja ei tulokseen sisällytetty, mikä olisi voinut muuttaa tulosta esimerkiksi Nordea Säästöhenkivakuutusta tukemaan. Tällöin kokonaisarvioinnin ja täten myös koko tutkimuksen lopputuloksia ei voida kaikilta osin pitää täysin yksipuolisina ja täten myös valideina. Ei voida myöskään antaa yhtä yleistävää vastausta tutkimusongelmassa esitettyyn pääkysymykseen, jolloin ratkaisu jää osittain vaillinaiseksi. Vastauksena tutkimusongelman pääkysymykseen toimiikin se, että ”tutkimuksen perusteella ei voida nimetä yhtä tiettyä tuotetta kokonaisuudessaan kannattavimmaksi kaikkien sijoittajien kohdalla”. Tutkimusongelmassa asetettuun pääkysymykseen saatiin kuitenkin vastaus jokaisen eri sijoittajaprofiilin kohdalla, jolloin vastaus näissä oli joko tarkka tai pitkälle suuntaa-antava.

Vastaus esitettyyn alakysymykseen tutkimusongelmasta eli siihen, ”sopivatko säästöhenkivakuutukset sijoittajalle kapitalisaatiosopimuksia paremmin”, ei myöskään ollut yksiselitteinen. Mitään järkevää, yleistä määritelmää ei ollut tästä esittää, jonka perusteella voisi yleistää vastauksen paikkaansa pitävyyden absoluuttiseksi. Ainoana olen-

naisena huomiona voidaan esittää se, että ”kulujen kohdalla ja alle 200 000 euroa sijoitettaessa voidaan sanoa kapitalisaatiosopimusten sopivan sijoittajalle säästöhenkivakuutuksia keskimääräistä paremmin”.

Seuraavaksi esitän muutaman huomion tuotteista tehdystä kuluvertailusta. Kuluvertailu on luotu käyttämällä tuotteiden peruskuluja, joita tässä olivat niiden merkintä-, hoito- sekä nostopalkkiot. Todellisuudessa niihin kuuluisivat vielä oleellisina kuluina sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot, joita tässä ei lähdetty kuitenkaan laskemaan tai arvioimaan. Näitä palkkioita aiheuttavat esimerkiksi sijoituskohteina olevien rahastojen merkintä-, lunastus- sekä hoitopalkkiot, jotka voivat rahastokohtaisesti vaihdella reilummin. Tällöin niiden aiheuttamat kulut myös vakuutuksiin voisivat muuttaa käsiteltyjen vakuutustuotteiden järjestystä kulujen kannalta ja muuttaa täten tutkimuksen tuloksia. Näiden kulujen laskeminen kaiken muun lisäksi olisi kuitenkin laajentanut tutkittavaa osiota huomattavasti, jolloin niiden laskemista ei pidetty tutkimuksen kannalta mielekkäänä.

Lisäksi säästöhenkivakuutuksiin liittyviä henkiturvavakuutuksen maksuja ei ole laskettu kuluihin mukaan, sillä niiden laskuperusteet niitä määrittävine kertoimineen vaihtelevat henkivakuutusyhtiöittäin. Kulujen suuruuteen vaikuttivat yleensä muun muassa vakuutetun ikä sekä kertyneiden säästöjen määrä. Kertoimia tai lukuja sille, kuinka maksut näistä laskettiin, ei ilmoitettu julkisesti missään, jolloin maksujen laskeminen validisti olisi ollut käytännössä mahdotonta. Kulut henkiturvavakuutuksen maksuista voisivat kuitenkin muuttaa käsiteltyjen vakuutustuotteiden järjestystä niiden kulurakenteen osalta.

Tutkimus tuloksineen ei siis toteutunut täysin ilman ristiriitoja tai epäselviä tuloksia. Kriittikkiä voidaan esittää erityisesti valituille tutkimuskysymyksille, jotka jälkikäteen havaittiin liian pelkistetyiksi, jotta saataisiin aikaan selkeitä, tietoa antavia tuloksia. Itse tutkimusongelmana olisi voinut toimia paremmin se, että keskityttäisiin tiukemmin ainoastaan yhteen tiettyyn osaan tuotteista, esimerkiksi niiden sijoituskohteiden hallinnointipalkkioihin. Nyt tutkimuksen kokonaisuus oli aavistuksen liian laaja eikä osittain huonosti asetellut tutkimuskysymykset helpottaneet selkeiden tulosten saamista. Näillä esitellyillä tutkimuskysymyksillä paremmat tulokset vastauksineen olisivat syntyneet esimerkiksi tutkimalla pelkästään tuotteiden kulurakennetta. Kokonaisuutena tutkimus oli siis osittain sekä paikkaansa pitävä että toisaalta myös hieman tuloksiltaan vaillinainen.

Osittaista kritiikkiä voidaan esittää myös valittujen tuotteiden ja niiden kattavuuden osalta. Nyt tuotetussa tutkimuksessa oli lopulta vain viiden eri julkaisijan tuotteita vaikka itse tuotteita oli kymmenen. Toteutetussa vertailussa olisi voinut olla vielä laajemmin nimenomaan eri julkaisijoiden tuotteita. Tällä olisi voinut olla merkitystä etenkin asetettuun alakysymykseen säästöhenkivakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten yleisen soveltuvuuden paremmuudesta sijoittajalle. Sitä vaihtoehtoa, missä tutkimukseen olisi sisällytetty kaikkien Suomessa toimivien julkaisijoiden tuotteita tai jopa kaikki tuotteet ei kuitenkaan pidetty tutkimuksen laajuuden kannalta järkevänä.

Erityisen tyytyväinen olen tutkimusosiossa suoritettuun kuluvertailuun. Kulut laskettiin tarkkaan tuotteiden peruskuluja käyttäen ja saadut tulokset heijastelevat tuotteiden kulurakennetta eri tasoilla mielestäni hyvin. Tuloksien saamiseksi on käytetty julkisesti ilmoitettuja tietoja, joten tutkimuksen voisi toistaa kuka tahansa uudelleen saaden vastaavilla tiedoilla samat tulokset aikaan. Tutkimuksen määrällisen osion eli kuluvertailun osalta tutkimuksen reliabiliteetti oli siis erittäin hyvä.

Koko tutkimuksen validiteetti ei vastaavasti ollut kokonaisuudessaan aivan yhtä hyvätasoinen. Tähän suurin syy on osittain huonosti asetelluilla tutkimuskysymyksillä ja sitä kautta tutkimusmenetelmien puutteellisuudella. Sisäisen validiteetin kohdalla kuitenkin tutkimusosion ytimen eli kuluvertailun toteutustapa oli tutkimuskysymysten kannalta sopiva, kun taas muiden arvioivien tekijöiden valintaa olisi tullut tarkastella enemmän ja vaihtaa nämä tekijät kokonaan toisiin. Kuten aiemmin sanottiin, oli tutkimuksen kokonaisuus hieman liian laaja ja järkevämpää olisi ollut keskittyä tarkemmin yhteen tiettyyn osaan. Esimerkkinä tästä voisi olla pelkkien kulujen tarkastelu ja vertailu, jolloin siihen valittu menetelmä olisi täysin validi, kuten se nytkin jo oli. Tutkimuksessa mitattiin kuitenkin sitä, mitä oli tarkoituskin, jolloin validiteetin voidaan siltä osin sanoa olleen hyvätasoinen.

Tutkimuksen ulkoinen validiteetti oli kokonaisuudessaan heikkotasoisista. Kuluvertailusta saatuja tuloksia ei voida katsoa yleistettäväksi muihin vastaavanlaisiin tuotteisiin. Samoin koko tutkimuksesta saatujen tulosten ei voida katsoa heijastelevan jotakin tiettyä, yleistä tasoa vastaavanlaisista tuotteista. Tutkimus oli tarkoitus toteuttaa kokonaisuudessaan objektiivisesti, missä arvioni mukaan myös toteutustapa huomioiden onnistuttiin hyvin. Toki objektiivisuutta ennestään olisi parantanut se, että vertailuun mukaan olisi otettu kaikkien julkaisijoiden kaikki tuotteet.

Saatujen tulosten suhdetta aikaisempiin tutkimuksiin ei voida koko tutkimuksen osalta esittää, sillä sekä säästöhenkivakuutuksia että kapitalisaatiosopimuksia tällä tavoin aikaisemmin tutkineita tutkimuksia ei löytynyt. Kulurakenteiden kohdalla pelkkiä kapitalisaatiosopimuksista saatuja tuloksia ja johtopäätöksiä voidaan vertailla syksyllä 2014 julkaistun Ville Ruuttusen opinnäytetyön Kapitalisaatiosopimusten kuluvertailu tuottamiin tuloksiin, jossa hyvin pitkälti samat kapitalisaatiosopimustuotteet muodostuivat kuluiltaan halvimmiksi (Ruuttunen 2014).

Aloitin opinnäytetyöprosessin jo syksyllä 2014 muotoilemalla tutkimusongelman kysymyksineen ja keräämällä aineistoa viitekehystä ja myös tutkimusosiota varten. Työn kirjoittamisen aloitin toden teolla kuitenkin vasta talvella 2014 – 2015 ja tutkimusosion työstin valmiiksi keväällä 2015. Tiedonkeruu etenkin teoriaosuutta varten sujui pääasiassa mutkattomasti, vaikkakaan aihetta käsittelevää kirjallisuutta en juuri löytänyt. Keräsin ensin talteen kaiken tiedon, mitä vain onnistuin löytämään, joista sitten poimin ylös lopulta mielestäni työtäni parhaiten hyödyttävät lähteet.

Tuotetiedot sain myös suurimmalta osin sujuvasti tuotteiden julkaisijoiden internetsivuilta. Tarkennettuja tietoja kysyin lisäksi julkaisijoiden asiakaspalveluista puhelimitse sekä sähköpostitse, jotka pyytäessä kerrottiin pääsääntöisesti aina saman tien ja koko tietojen tarkistaminen sujui näin vaivattomasti. Muutamissa tapauksissa tiedon varmistaminen vaati hieman enemmän työtä, mutta niistäkin lopulta selvittiin hyvin. Kokonaisuudessaan prosessi eteni muutenkin pääsääntöisesti hyvin aikataulussaan, joskin tutkimusosion työstäminen vei hieman arvioitua enemmän aikaa.

Ongelmallisinta työssä oli tuotteiden tarkkojen tietojen avaaminen tutkimusosiota varten yhtenäistetyllä tavalla, sillä jokaisessa tuotteessa oli omat erityispiirteensä ja mitään yleistyksiä ei juuri voinut tuotteiden väliltä esittää. Vaikka niiden tuoteominaisuudet koostuivat hyvin pitkälti samoista osista, vaati niiden koostaminen mahdollisimman yhtäläisesti kulutaulukoihin jonkin verran aikaa. Lisäksi tuotteiden tuntemattomuus itselleni ennen työn alkua vaati alkuun todellista perehtymistä tuotteiden luonteeseen, sillä esimerkiksi tuotteisiin liittyvät käsitteet olivat paikoin varsin monimutkaisia ensisilmäyksellä luettuna.

Kokonaisuutena olen työhöni ja sen tuloksiin jokseenkin tyytyväinen työn ja aiheen laajuus huomioon ottaen. Tutkimusvaiheista ja -tuloksista esiin nousseet ongelmakoh-

dat ja etenkin niiden havaitseminen tuloksia avattaessa jäivät tosin hieman kaivertamaan, sillä hieman paremmalla tutkimuskysymysten asettelulla sekä aiheen kohdentamisella olisi tutkimuksesta ja sen tuloksista voitu saada vielä luotettavampia ja siten myös hyödyllisempiä.

Uskon, että opinnäytetyötäni ja sen tuloksia voi käyttää hyödyksi nimenomaan kuluvertailun osalta, kun verrataan sopivinta tuotetta eri sijoittajien kesken. Yksityissijoittajalle, joka ei vielä tunne hyvin tämän tyyppisiä tuotteita, toimii tämä teos hyvänä ohjeena havainnollistamaan, mitä nämä tuotteet ovat ja mikä niistä sopisi kuluiltaan erityyppisille sijoittajille parhaiten.

6.3 Jatko-toimenpiteiden esittäminen ja muu pohdinta

Tehdyn tutkimuksen pohjalta nousi esille useampia mahdollisia jatkotutkimusaiheita. Yhtenä aiheena voisi olla se, ”ovatko säästöhenkivakuutusten perintöverotuksen verohyödyt kokonaisuudessaan paremmat kuin jos sijoitettaisiin pelkkään kapitalisaatio-sopimukseen ja sen päätyttyä ja sijoittajan tämän jälkeen kuollessa maksettaisiin perintö normaalin perintöverotuksen mukaan”. Tällöin tutkittaisiin nimenomaan säästöhenkivakuutuksien yhteydessä paljon mainostetun perintöverohyödyn todellisia hyötyjä, sillä perintöverotus määräytyy osittain eri tavalla säästöhenkivakuutuksissa kuin miten se normaalisti tapahtuu. Mukaan voisi sisällyttää eri sukulaisuussuhteita säästöhenkivakuutuksessa vakuutettuna olevaan sijoittajaan nähden omaavia henkilöitä, jolloin saataisiin todennäköisesti laajempialaisia tuloksia.

Säästöhenkivakuutustuotteiden kohdalla tutkimusaiheena voisi myös olla niiden vertailu henkivakuutusten kulujen ja säästöjen kattavuuden osalta. Tämä kuitenkin edellyttäisi, että kaikista vertailtavista tuotteista saataisiin muun muassa niiden turvan maksujen määrään vaikuttavat todelliset laskuperusteiden mallit, jotta vertailu voitaisiin suorittaa järkevästi.

Muita, kenties hieman konkreettisempia jatkotutkimusaiheita voisivat olla tutkia, ”kuinka vakuutus-sijoitustuotteiden sijoituskohteiden kulut muodostuvat vakuutustuotteiden kesken” eli minkä vakuutustuotteen sijoituspalkkioiden hallinnointikulut ovat pienimmät. Vaihtoehtona tälle voisi olla tutkia kyseisten sijoituskohteiden kohdetuotevalikoimaa ja esimerkiksi verrata sitä, ”minkälaisista vakuutus-sijoitustuotteisiin sijoituskohteiksi asetetuista sijoitustuotteista syntyy keskimäärin parhain reaalityttö sijoittajalle” jolloin koh-

teiden tuotoista on vähennetty kaikki niihin sijoittamiseen liittyvät kulut sekä muut sijoittajaan kohdistuvat suorat kulut vakuutusyhtiön toimesta.

Säästöhenkivakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten kautta tapahtuvan vakuutussijoittamisen ollessa kovassa kasvussa yksityishenkilöiden parissa viime vuosien aikana uskon, että aihetta tullaan käsittelemään entistä aktiivisemmin sekä alan julkaisijoiden ja asiantuntijoiden, median että myös sijoittajien toimesta. Sijoittajan näkökulmasta tuotteet sisältävät kuitenkin useita ongelmia, joista mielestäni varteenotettavimmat ovat usein ennalta sitovaksi määrätty, pitkä sijoitusaika, todellisuudessa korkeiksi muodostuvat kulut sekä sijoittajan vastuu riskistä ja toisaalta vajanaiset oikeudet omistajuuteen. Esimerkiksi pitkää sijoitusaikaa voi tuki yrittää muuttaa, mutta siitä yleensä perittävät kulut voivat muodostua todella korkeiksi ja erilaisia rajoitteita siihen voi silti esiintyä.

Sopimuksesta ei halutessaan pääse eroon välttämättä kovin helposti. Lisäksi pitkällä ajanjaksolla on hyvinkin mahdollista, että ainakin joku tuotteisiin liittyvistä verokannoista muuttuu, jolloin sijoittaja voi kokea tästä johtuen ennalta arvaamattomia tappioita. Toki myös verotuksen muuttumisesta hyötyminen on vastaavasti mahdollista. Pitkä sijoitusaika yleensä mahdollistaa myös paremman tuoton sijoituksille, mutta siinä tapauksessa, että sijoituksista halutaan syystä tai toisesta eroon, on sitova, pitkä sijoitusaika rasite sijoittajalle.

Yksi ensimmäisistä asioista, joka nousi jatkuvasti esille, kun aloin aihetta tutkimaan olivat tuotteisiin sisältyvät kovat kulut ja niiden vaikea läpinäkyvyys sijoittajalle. Nyt tuotteita tarkemmin tutkineena yhdyn tähän mielipiteeseen täysin. Tarkkojen kulujen hahmottaminen vaatii sijoittajalta paljon omatoimista tutkimista tai vastaavasti jonkun asiantuntijan avun käyttämistä niiden selvittämiseksi. Tästä näkökulmasta katsoen voidaan todeta, että sijoittajalle löytyy markkinoilta lukuisia muita tuotteita, joiden kokonaiskulujen hahmottaminen on huomattavasti helpompaa kuin vakuutussijoitustuotteiden kohdalla.

Lisäksi haluan mainita, että sijoittajan sijoitettua sopimukseen ei hän omista itse sijoituskohteita tai niihin kuuluvia oikeuksia. Hänellä on ainoastaan oikeus kohteiden arvonmuutoksesta tapahtuvaan muutokseen hänen sijoituksissaan. Sijoitussidonnaisten säästöjen kohdalla, mitä nykyisin suurimmalta osin myydään, sijoittaja kantaa kuitenkin itse täysin riskin sijoitustensa arvonkehityksestä, mikäli hän pääsee tekemään sijoitus-

päätöksensä ilman varainhoitoa. Tällöin hänen riskinkantovastuunsa suhteutettuna omistajuusoikeuteen ei mielestäni ole hirveän hyvä. Toki tämänlaisessa sijoittamisessa mahdollistettava sijoittajan anonyymius sijoituskohteiden osalta voi olla jollekin sijoittajalle myös tärkeä tekijä sijoituspäätösten kannalta.

Erityisesti näiden tuotteista kokemieni ongelmakohtien johdosta koenkin mielenkiintoiseksi nähdä tulevaisuudessa toisaalta sen, mihin suuntaan näitä tuotteita lähdetään niiden tarjoajien puolesta yhä kehittämään ja vastaavasti, kuinka pitkään niihin jatkunut suuri kiinnostus sijoittajien toimesta tulee jatkumaan etenkin jos nämä tuotteet säilyvät nykyisenslaisina. Oma mielenkiintoni esitän kaikesta edellisestä, että varsinkaan pienemmillä summilla sijoitettaessa tulisi yksityissijoittajan vakavasti harkita muita sijoitusmahdollisuuksia usein suurten ja vaikeasti hahmotettavien kokonaiskulujen syödessä mahdolliset tuotot isoilta osin sijoituksesta ja reaalityötuoton jäädessä tällöin pitkään sijoitusaikaan nähden vaatimattomaksi.

Lähteet

Aktia 2015a. Verkkomateriaali – Aktia Säästöhenkivakuutus ehdot 2015. [Http://www.aktia.fi/fi/saasta-ja-sijoita/vakuutussaastaminen](http://www.aktia.fi/fi/saasta-ja-sijoita/vakuutussaastaminen). Luettu 8.4.2015.

Aktia 2015b. Verkkomateriaali – Aktia Säästöhenkivakuutus esite 2014. [Http://www.aktia.fi/fi/saasta-ja-sijoita/vakuutussaastaminen](http://www.aktia.fi/fi/saasta-ja-sijoita/vakuutussaastaminen). Luettu 8.4.2015.

Aktia 2015c. Verkkomateriaali – Aktia Säästöhenkivakuutus tuotetiedot (& hinnasto) 2015. [Http://www.aktia.fi/fi/saasta-ja-sijoita/vakuutussaastaminen](http://www.aktia.fi/fi/saasta-ja-sijoita/vakuutussaastaminen). Luettu 8.4.2015.

Aktia asiakaspalvelu 2015. Asiakaspalvelija. Aktia Pankki Oyj, Helsinki. Puhelinhaastattelu 15.4.2015.

Alhonsuo, Sampo & Nisén, Anne & Nousiainen, Satu & Pellikka, Tuula & Sundberg, Sirpa 2012. Finanssitoiminnan käsikirja. 2. uudistettu painos. FINVA, Helsinki.

Fasoúlas, Elina & Manninen, Petri & Niiranen, Ville 2014. Sijoittajan verotus. 2. uudistettu painos. FINVA, Helsinki.

FIM 2015a. Verkkomateriaali – FIM Sijoitusvakuutus Ehdot 2014. [Http://www.fim.com/sivut/sijoitusvakuutus](http://www.fim.com/sivut/sijoitusvakuutus). Luettu 8.4.2015.

FIM 2015b. Verkkomateriaali – FIM Sijoitusvakuutus Hinnasto 2014. [Http://www.fim.com/sivut/sijoitusvakuutus](http://www.fim.com/sivut/sijoitusvakuutus). Luettu 8.4.2015.

FIM 2015c. Verkkomateriaali – FIM Sijoitusvakuutus Tuoteseloste 2015. [Http://www.fim.com/sivut/sijoitusvakuutus](http://www.fim.com/sivut/sijoitusvakuutus). Luettu 8.4.2015.

FIM asiakaspalvelu 2015. Verkkomateriaali – FIM Sijoitusvakuutus Sijoituskorit 2015. Sähköposti 9.4.2015.

Henkivakuutus, säästö- ja sijoitusvakuutukset. FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta. [Http://www.fine.fi/finanssitietoa/vakuutukset-ja-vahingot/henkivakuutus-saasto-ja-sijoitusvakuutukset.html](http://www.fine.fi/finanssitietoa/vakuutukset-ja-vahingot/henkivakuutus-saasto-ja-sijoitusvakuutukset.html). Luettu 24.2.2015.

Henkivakuutuskorvaus. 2013. Verohallinto. Päivitetty 27.9.2013. [Http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Henkivakuutuskorvaus](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Henkivakuutuskorvaus). Luettu 11.3.2015.

Huikasti rahaa kapitalisaatiosopimukseen. 2012. Kauppalehti. [Http://www.kauppalehti.fi/uutiset/huikasti-rahaa-kapitalisaatiosopimukseen/5iNZzPBm](http://www.kauppalehti.fi/uutiset/huikasti-rahaa-kapitalisaatiosopimukseen/5iNZzPBm). Luettu 8.3.2015.

Kapitalisaatiosopimuksen tekeminen. 2013. Finanssivalvonta. Päivitetty 12.7.2013. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Kapitalisaatiosopimukset/Sopimus/Pages/Default.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Kapitalisaatiosopimukset/Sopimus/Pages/Default.aspx). Luettu 26.2.2015.

Kapitalisaatiosopimukset. 2012. Finanssivalvonta. Päivitetty 23.7.2015. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Kapitalisaatiosopimukset/Pages/Default.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Kapitalisaatiosopimukset/Pages/Default.aspx). Luettu 22.1.2015.

Kapitalisaatiosopimusten ominaisuuksia. 2011. Finanssivalvonta. Päivitetty 17.5.2011. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Kapitalisaatiosopimukset/Pages/Default.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Kapitalisaatiosopimukset/Pages/Default.aspx).

pimukset/Ominaisuuksia/Pages/Default.aspx. Luettu 3.3.2015.

Kapitalisaatiosopimusten riskit. 2011. Finanssivalvonta. Päivitetty 17.5.2011. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Kapitalisaatiosopimukset/Riskit/Pages/Default.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Kapitalisaatiosopimukset/Riskit/Pages/Default.aspx). Luettu 5.3.2015.

Kapitalisaatiosopimusten tuotot ja kustannukset. 2014. Finanssivalvonta. Päivitetty 3.4.2014. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Kapitalisaatiosopimukset/Kulut_tuotot/Pages/Default.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Kapitalisaatiosopimukset/Kulut_tuotot/Pages/Default.aspx). Luettu 5.3.2015.

Kirstua, Reijo 2014. Asiakastiedote – Kapitalisaatiosopimus vai säästöhenkivakuutus? Benefit Brokers Oy. [Http://www.benefit.fi/ajankohtaista/kapitalisaatiosopimus-vai-sijoitusshenkivakuutus.html](http://www.benefit.fi/ajankohtaista/kapitalisaatiosopimus-vai-sijoitusshenkivakuutus.html). Luettu 3.3.2015.

Kuluttajat sijoittavat kapitalisaatiosopimukseen – minkälainen sijoitustuote on kyseessä? 2011. Finanssivalvonta. Päivitetty 17.5.2011. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Artikkelit/Pages/02_2011.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Artikkelit/Pages/02_2011.aspx). Luettu 8.3.2015.

Lahjan arvostaminen ja lahjaveron määrä. 2013. Verohallinto. Päivitetty 28.6.2013. [Http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Lahja/Lahjan_arvostaminen_ja_lahjaveron_maa](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Lahja/Lahjan_arvostaminen_ja_lahjaveron_maa). Luettu 11.3.2015.

Leinvuo, Pauli 2013. Sijoittaminen kapitalisaatiosopimukseen. Opinnäytetyö. Haaga-Helia Ammattikorkeakoulu. [Http://www.theseus.fi/xmlui/bitstream/handle/10024/61052/Leinvuo_Pauli.pdf?sequence=1](http://www.theseus.fi/xmlui/bitstream/handle/10024/61052/Leinvuo_Pauli.pdf?sequence=1). Luettu 12.2.2015.

Mandatum Life 2015a. Verkkomateriaali – Mandatum Life Kapitalisaatiosopimus Hinnasto 2009. [Http://www12.mandatumlife.fi/laskin/vemy/kapitalisaatiosopimus_hinnasto_ml_suomi.pdf](http://www12.mandatumlife.fi/laskin/vemy/kapitalisaatiosopimus_hinnasto_ml_suomi.pdf). Luettu 8.4.2015.

Mandatum Life 2015b. Verkkomateriaali – Mandatum Life Kapitalisaatiosopimus Tuoteseloste 2014. [Http://www.danskebank.fi/PDF/fi/Sijoitukset/Kapitalisaatiosopimus_tuotemateriaali.pdf](http://www.danskebank.fi/PDF/fi/Sijoitukset/Kapitalisaatiosopimus_tuotemateriaali.pdf). Luettu 8.4.2015.

Mandatum Life 2015c. Verkkomateriaali – Mandatum Life Sijoitusvakuutus Ehdot 2012. [Http://www.mandatumlife.fi/palvelut/sijoittaminen/sijoitusvakuutus](http://www.mandatumlife.fi/palvelut/sijoittaminen/sijoitusvakuutus). Luettu 8.4.2015.

Mandatum Life 2015d. Verkkomateriaali – Mandatum Life Sijoitusvakuutus Esite 2013. [Http://www.mandatumlife.fi/palvelut/sijoittaminen/sijoitusvakuutus](http://www.mandatumlife.fi/palvelut/sijoittaminen/sijoitusvakuutus). Luettu 8.4.2015.

Mandatum Life 2015e. Verkkomateriaali – Mandatum Life Sijoitusvakuutus Hinnasto 2012. [Http://www.mandatumlife.fi/palvelut/sijoittaminen/sijoitusvakuutus](http://www.mandatumlife.fi/palvelut/sijoittaminen/sijoitusvakuutus). Luettu 8.4.2015.

Mandatum Life 2015f. Verkkomateriaali – Mandatum Life Sijoitusvakuutus Tuoteseloste 2015. [Http://www.mandatumlife.fi/palvelut/sijoittaminen/sijoitusvakuutus](http://www.mandatumlife.fi/palvelut/sijoittaminen/sijoitusvakuutus). Luettu 8.4.2015.

Mandatum Life 2015g. Verkkomateriaali – Mandatum Life Säästösopimus Esite 2012. [Http://www.mandatumlife.fi/palvelut/sijoittaminen/saastosopimus](http://www.mandatumlife.fi/palvelut/sijoittaminen/saastosopimus). Luettu 8.4.2015.

Mandatum Life 2015h. Verkkomateriaali – Mandatum Life Säästösopimus Tuoteseloste (2015), ehdot (2009) ja hinnasto (2013). [Http://www.mandatumlife.fi/palvelut/sijoittaminen/saastosopimus](http://www.mandatumlife.fi/palvelut/sijoittaminen/saastosopimus). Luettu 8.4.2015.

Mandatum Life asiakaspalvelu 2015a. Asiakaspalvelija. Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, Helsinki. Puhelinhaastattelu 15.4.2015.

Mandatum Life asiakaspalvelu 2015b. Verkkomateriaali – Mandatum Life Kapitalisatiosopimus Ehdot 2012. Sähköposti 16.4.2015.

Nordea 2015a. Verkkomateriaali – Nordea Capital Ehdot 2008. [Http://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/säästöt/sijoittaminen/nordea+capital/1071062.html](http://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/säästöt/sijoittaminen/nordea+capital/1071062.html). Luettu 8.4.2015.

Nordea 2015b. Verkkomateriaali – Nordea Capital Hinnasto 2008. [Http://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/säästöt/sijoittaminen/nordea+capital/1071062.html](http://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/säästöt/sijoittaminen/nordea+capital/1071062.html). Luettu 8.4.2015.

Nordea 2015c. Verkkomateriaali – Nordea Capital Tuoteseloste 2014. [Http://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/säästöt/sijoittaminen/nordea+capital/1071062.html](http://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/säästöt/sijoittaminen/nordea+capital/1071062.html). Luettu 8.4.2015.

Nordea 2015d. Verkkomateriaali – Nordea Säästöhenkivakuutus Ehdot 2012. [Http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöt/Sijoittaminen/Säästöhenkivakuutus/703154.html](http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöt/Sijoittaminen/Säästöhenkivakuutus/703154.html). Luettu 8.4.2015.

Nordea 2015e. Verkkomateriaali – Nordea Säästöhenkivakuutus Hinnasto 2012. [Http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöt/Sijoittaminen/Säästöhenkivakuutus/703154.html](http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöt/Sijoittaminen/Säästöhenkivakuutus/703154.html). Luettu 8.4.2015.

Nordea 2015f. Verkkomateriaali – Nordea Säästöhenkivakuutus Tuoteseloste 2012. [Http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöt/Sijoittaminen/Säästöhenkivakuutus/703154.html](http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöt/Sijoittaminen/Säästöhenkivakuutus/703154.html). Luettu 8.4.2015.

Nordea 2015g. Verkkomateriaali – Nordea Tavoitesäästö Ehdot 2013. [Http://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/eläke+ja+vakuutus/eläkesäästäminen/tavoitesäästö/1609322.html](http://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/eläke+ja+vakuutus/eläkesäästäminen/tavoitesäästö/1609322.html). Luettu 8.4.2015.

Nordea 2015h. Verkkomateriaali – Nordea Tavoitesäästö Hinnasto 2013. [Http://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/eläke+ja+vakuutus/eläkesäästäminen/tavoitesäästö/1609322.html](http://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/eläke+ja+vakuutus/eläkesäästäminen/tavoitesäästö/1609322.html). Luettu 8.4.2015.

Nordea 2015i. Verkkomateriaali – Nordea Tavoitesäästö Tuoteseloste 2014. [Http://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/eläke+ja+vakuutus/eläkesäästäminen/tavoitesäästö/1609322.html](http://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/eläke+ja+vakuutus/eläkesäästäminen/tavoitesäästö/1609322.html). Luettu 8.4.2015.

Nordea asiakaspalvelu 2015. Asiakaspalvelija. Nordea Henkivakuutus Suomi Oy, Helsinki. Puhelinhaastattelu 13.4.2015.

OP 2015a. Verkkomateriaali – OP-Sijoitusvakuutus Ehdot 2012. [Http://www.op.fi/op/henkilöasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-sijoitusvakuutus](http://www.op.fi/op/henkilöasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-sijoitusvakuutus). Luettu 8.4.2015.

OP 2015b. Verkkomateriaali – OP-Sijoitusvakuutus Hinnasto 2014. [Http://www.op.fi/op/henkilöasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-sijoitusvakuutus](http://www.op.fi/op/henkilöasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-sijoitusvakuutus). Luettu 8.4.2015.

OP 2015c. Verkkomateriaali – OP-Sijoitusvakuutus Tuoteseloste 2015. [Http://www.op.fi/op/henkilöasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-sijoitusvakuutus](http://www.op.fi/op/henkilöasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-sijoitusvakuutus). Luettu 8.4.2015.

OP 2015d. Verkkomateriaali – OP-Tulevaisuus Ehdot 2014. [Http://www.op.fi/op/henkilo-asiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-tulevaisuus](http://www.op.fi/op/henkilo-asiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-tulevaisuus). Luettu 8.4.2015.

OP 2015e. Verkkomateriaali – OP-Tulevaisuus Esite 2014. [Http://www.op.fi/op/henkilo-asiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-tulevaisuus](http://www.op.fi/op/henkilo-asiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-tulevaisuus). Luettu 8.4.2015.

OP 2015f. Verkkomateriaali – OP-Tulevaisuus Hinnasto 2014. [Http://www.op.fi/op/henkilo-asiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-tulevaisuus](http://www.op.fi/op/henkilo-asiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen/op-tulevaisuus). Luettu 8.4.2015.

OP asiakaspalvelu 2015. Asiakaspalvelija. OP-Henkivakuutus Oy, Helsinki. Puhelinhaastattelu 15.4.2015.

Perinnön arvo. 2014. Verohallinto. Päivitetty 24.1.2014. [Http://www.vero.fi/fi-FI/Henkilo-asiakkaat/Perinto/Perinnon_arvo](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkilo-asiakkaat/Perinto/Perinnon_arvo). Luettu 12.3.2015.

Perintö- ja lahjaverolaki 12.7.1940/378. Finlex [Http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1940/19400378](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1940/19400378). Luettu 9.3.2015.

Perintöverolaskuri. Verohallinto. [Http://prosentti.vero.fi/Pelalaskuri/EtusivuPerintovero.aspx](http://prosentti.vero.fi/Pelalaskuri/EtusivuPerintovero.aspx). Luettu 27.4.2015.

Pietiläinen, Tuomo 2014. Sijoitustuotteiden myynti veroedulla kiihtyy. Helsingin Sanomat. [Http://www.hs.fi/talous/a1396501247794](http://www.hs.fi/talous/a1396501247794). Luettu 16.3.2015.

Ruuttunen, Ville 2014. Kapitalisaatiosopimusten kuluvertailu. Opinnäytetyö. Haaga-Helia Ammattikorkeakoulu. [Http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/83394/Kapitalisaatiosopimusten%20kuluvertailu.pdf?sequence=1](http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/83394/Kapitalisaatiosopimusten%20kuluvertailu.pdf?sequence=1). Luettu 27.1.2015.

Simola, Ulla 2014. Kiinnostaako kapitalisaatiosopimus: katso muutakin kuin veroetuja. Taloustaito. [Http://www.taloustaito.fi/Sijoitukset/Muut-sijoitukset/Kiinnostaako-kapitalisaatiosopimus-katso-muutakin-kuin-veroetuja/](http://www.taloustaito.fi/Sijoitukset/Muut-sijoitukset/Kiinnostaako-kapitalisaatiosopimus-katso-muutakin-kuin-veroetuja/). Luettu 4.3.2015.

Säästö- ja sijoitusvakuutukset. 2012. Finanssivalvonta. Päivitetty 18.9.2012. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Pages/Default.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Pages/Default.aspx). Luettu 22.1.2015.

Säästö- ja sijoitusvakuutusten ominaisuuksia. 2013. Finanssivalvonta. Päivitetty 12.7.2013. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Ominaisuuksia/Pages/Default.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Ominaisuuksia/Pages/Default.aspx). Luettu 12.2.2015.

Säästö- ja sijoitusvakuutusten riskit. 2010. Finanssivalvonta. Päivitetty 16.11.2010. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Riskit/Pages/Default.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Riskit/Pages/Default.aspx). Luettu 24.2.2015.

Säästö- ja sijoitusvakuutusten tuotot ja kustannukset. 2014. Finanssivalvonta. Päivitetty 3.4.2014. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Kulut_tuotot/Pages/Default.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Kulut_tuotot/Pages/Default.aspx). Luettu 26.2.2015.

Tietoa Finanssivalvonnasta. 2015. Finanssivalvonta. Päivitetty 11.2.2015. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Fiva/Pages/Default.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Fiva/Pages/Default.aspx). Luettu 16.4.2015.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535. Finlex [Http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/1992153](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/1992153)

5. Luettu 7.3.2015.

Vakuutuspalvelut. 2014. Finanssivalvonta. Päivitetty 18.3.2014. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Finanssialan_palveluita/Vakuutuspalvelut/Pages/Default.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Finanssialan_palveluita/Vakuutuspalvelut/Pages/Default.aspx). Luettu 19.3.2015.

Vakuutus sopimuksen tekeminen. 2013. Finanssivalvonta. Päivitetty 12.7.2013. [Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Sopimus/Pages/Default.aspx](http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Sopimus/Pages/Default.aspx). Luettu 8.3.2015.

Vakuutus sopimuslaki 28.6.1994/543. Finlex [Http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940543](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940543). Luettu 26.2.2015.

Vakuutusyhtiöt Suomessa 2014. Julkaistu 27.4.2015. Verkkomateriaali. Finanssialan Keskusliitto. [Http://www.fkl.fi/materiaalipankki/julkaisut/Julkaisut/Vakuutusyhtiot_Suomessa_2014.pdf](http://www.fkl.fi/materiaalipankki/julkaisut/Julkaisut/Vakuutusyhtiot_Suomessa_2014.pdf). Luettu 3.5.2015.

Veroprosentit. 2014. Veronmaksajat. Päivitetty 22.12.2014. [Http://www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/Veroprosentit/](http://www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/Veroprosentit/). Luettu 7.3.2015.

Aktia Säästövakuutus: maksumäärät ja kulut

Kulut: Aktia Säästövakuutus	
Vakuutukseen maksettavien maksujen ehdot ja rajoitukset:	
Kertasuorituksena vähintään	40 € / kerta
Kuukausittaisena maksuna	Ei määrätty
Vuodessa maksettava yht. vähintään	Ei määrätty
Kokonaissäästöjen yläraja	Ei määrätty
Jos käytössä Aktia Profiilipalvelu:	Säästettävä säännöllisesti 100 € / kuukausi
Kulu	Kulun määrä
Kuormitus- eli merkintäpalkkio:	1 %
Vuotuinen hoitopalkkio:	
Kiinteä palkkio	18 €
Lisäksi peritään osuus säästöistä	0,85 %
Vuotuisen hoitopalkkion lisäksi:	Sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot
Nostopalkkiot takaisinostossa (osittaisena tai kokonaan) tai sopimuksen erääntyessä:	1 %
Henkiturvavakuutuksen maksut:	Ei peritä erikseen maksuja
Sijoitussuunnitelman muutos:	0 €
Sijoituskohteiden muutokset:	0 €
Panttausvahvistus:	0 €
Lisätiliote:	0 €

FIM Sijoitusvakuutus: maksumäärät ja kulut

Kulut: FIM Sijoitusvakuutus	
Vakuutukseen maksettavien maksujen ehdot ja rajoitukset:	
(Mahdollista oletusarvoisesti vain) kertasuorituksena, vähintään	20 000 €
Lisäsijoituksista sovittava erikseen	Sovittava vakuutusyhtiön kanssa
Kuukausittaisena maksuna	Ei määrätty
Vuodessa maksettava yht. vähintään	Ei määrätty
Kokonaissäästöjen yläraja	Ei määrätty
Kulu	Kulun määrä
Kuormitus- eli merkintäpalkkio:	1 %
Vuotuinen hoitopalkkio:	
20 000 - 150 000 €	0,9 % tai vähintään 33 € / kuukausi
150 001 - 1 000 000 €	0,85 % tai vähintään 33 € / kuukausi
yli 1 000 000 €	0,75 % tai vähintään 33 € / kuukausi
Vuotuisen hoitopalkkion lisäksi:	Sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot
Nostopalkkiot takaisinostossa (osittaisena tai kokonaan) tai keskeytettäessä sopimus:	
Lunastuspalkkio, jos sopimuksen alkamisesta alle 5 vuotta	1 % tai enintään 1500 € / nosto
Lunastuspalkkio, jos sopimuksen alkamisesta yli 5 vuotta	0 %

Mandatum Life Kapitalisaatiosopimus: maksumäärät ja kulut

Kulut: Mandatum Life Kapitalisaatiosopimus	
Vakuutukseen maksettavien maksujen ehdot ja rajoitukset:	
Kertasuorituksena vähintään	2 000 €
Kuukausittaisena maksuna	50 € / kk
Vuodessa maksettava yht. vähintään	Ei määrätty
Kokonaissäästöjen yläraja	Ei määrätty
Kulu	Kulun määrä
Kuormitus- eli merkintäpalkkio:	
Sijoitussidonnaisista maksuista	2 %
Vuosikorkoisista maksuista	3 %
Vuotuinen hoitopalkkio:	0,5 %
Vuotuisen hoitopalkkion lisäksi:	Sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot
Nostopalkkiot takaisinostossa (osittaisena tai kokonaan) tai sopimuksen erääntyessä:	
Lunastuspalkkio (peritään aina)	1 % (veloitetaan kaikissa tapauksissa)
Lisäksi takaisinostossa, jos sopimus voimassa alle vuoden	3 % (veloitetaan lunastuspalkkion lisäksi)
Lisäksi takaisinostossa, jos sopimus voimassa alle 2 vuotta	2 % (veloitetaan lunastuspalkkion lisäksi)
Lisäksi takaisinostossa, jos sopimus voimassa alle 3 vuotta	1 % (veloitetaan lunastuspalkkion lisäksi)
<i>Nostopalkkioita ei peritä sopimuksen päättyessä kuolemantapauksen johdosta. Lisäksi osittaisia nostoja voi tehdä vain kerran vuodessa ja nostokerran vähimmäismäärän tulee tällöin olla vähintään 1500 €.</i>	
Sijoitussuunnitelman muutos:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa	50 € / kerta
Sijoituskohteiden muutokset sijoitussidonnaisissa säästöissä:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa	50 € / kerta

Toimenpidekulut:	
Panttaus:	50 €
Asiakkaan pyytämä vakuutusasiakirja tai todistus:	50 € / asiakirja tai todistus
Vakuutuksenottajan pyynnöstä tehtävä, sopimukseen kuulumaton erityistoimenpide veloitetaan tehtävään käytettävän työn perusteella	50 € / työtunti, kuitenkin vähintään 50 €
Siirtopalkkiot:	
Sijoitussidonnaisista vuosikorkoisiin	2 % siirrettävästä määrästä
Vuosikorkoisista sijoitussidonnaisiin	1 % siirrettävästä määrästä

Mandatum Life Sijoitusvakuutus: maksumäärät ja kulut

Kulut: Mandatum Life Sijoitusvakuutus	
Vakuutukseen maksettavien maksujen ehdot ja rajoitukset:	
Kertasuorituksena vähintään	2 000 €
Kuukausittaisena maksuna	50 € / kk
Vuodessa maksettava yht. vähintään	600 €
Kokonaissäästöjen yläraja	Ei määrätty
Kulu	Kulun määrä
Kuormitus- eli merkintäpalkkio määräaikaisessa sopimuksessa:	
70 000 € asti	2 %
70 000 € ylittävältä osalta	0,5 %
Kuormitus- eli merkintäpalkkio toistaiseksi voimassaolevassa sijoitussidonnaisessa sopimuksessa (sisältää Maksupalkkioalennuksen):	
70 000 € asti	1 %
70 000 € ylittävältä osalta	0,25 %
Vuotuinen hoitopalkkio:	
70 000 € asti	0,80 %
70 000 € ylittävältä osalta	0,30 %
Vuotuisen hoitopalkkion lisäksi:	Sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot
Nostopalkkiot takaisinostossa (osittaisena tai kokonaan) tai sopimuksen erääntyessä:	
Lunastuspalkkio sijoitussidonnaisista säästöistä	1 %
Lunastuspalkkio vuosikorkoisista säästöistä	0,5 %
<i>Nostopalkkioita ei peritä sopimuksen päättyessä kuolemantapauksen johdosta. Lisäksi osittaisia nostoja voi tehdä vain kerran vuodessa ja nostokerran vähimmäismäärän tulee tällöin olla vähintään 1500 €.</i>	
Henkiturvavakuutuksen maksut:	
Kuukausittain vakuutussäästöistä laskuperusteiden mukaisesti määräytyvä kuolemanvaraturvan maksu	Maksun suuruus riippuu vakuutetun iästä ja kuolemanvaraturvan suuruudesta

Sijoitussuunnitelman muutos:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa, enintään 12 kertaa vuodessa	0 €
Konttorissa, useammin kuin 12 kertaa vuodessa	50 € / kerta
Sijoituskohteiden muutokset sijoitussidonnaisissa säästöissä:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa, enintään 12 kertaa vuodessa	0 €
Konttorissa, useammin kuin 12 kertaa vuodessa	50 € / kerta
Toimenpidekulut:	
Panttaus:	50 €
Asiakkaan pyytämä vakuutusasiakirja tai todistus:	50 € / asiakirja tai todistus
Vakuutuksenottajan pyynnöstä tehtävä, sopimukseen kuulumaton erityistoimenpide veloitetaan tehtävään käytetävän työn perusteella	50 € / työtunti, kuitenkin vähintään 50 €
Siirtopalkkiot:	
Sijoitussidonnaisista vuosikorkoisiin	1 % siirrettävästä määrästä
Vuosikorkoisista sijoitussidonnaisiin	0,5 % siirrettävästä määrästä

Mandatum Life Säästösopimus: maksumäärät ja kulut

Kulut: Mandatum Life Säästösopimus	
Vakuutukseen maksettavien maksujen ehdot ja rajoitukset:	
Kertasuorituksena vähintään	2 000 €
Kuukausittaisena maksuna	50 € / kk
Vuodessa maksettava yht. vähintään	Ei määrätty
Kokonaissäästöjen yläraja	Ei määrätty
Kulu	Kulun määrä
Kuormitus- eli merkintäpalkkio:	
Sijoitussidonnaisista maksuista 50 000 € asti	2 %
Sijoitussidonnaisista maksuista yli 50 000 € osalta	1 %
Vuosikorkoisista maksuista	3 %
Vuotuinen hoitopalkkio:	0,5 %
Vuotuisen hoitopalkkion lisäksi:	Sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot
Nostopalkkiot takaisinostossa (osittaisena tai kokonaan) tai sopimuksen erääntyessä:	
Lunastuspalkkio (peritään aina, paitsi alempana olevan sarakkeen ehdon täytyessä)	1 % (veloitetaan kaikissa tapauksissa, paitsi alempana olevan sarakkeen ehdon täytyessä)
Lunastuspalkkio, jos kertasuoritteinen alkuperäinen sijoitussidonnainen maksu ollut vähintään 100 000 € (Ehto täyttyy tällöin saman määrän arvosta laskien, mikä sopimuksen säästöihin on kertasuorituksena sijoitussidonnaisena maksuna tällöin tehty ja se huomioidaan kaikissa tuota summaa koskevilla nostokerroissa)	0 %
<i>Nostopalkkioita ei peritä sopimuksen päättyessä kuolemantapauksen johdosta. Lisäksi osittaisia nostoja voi tehdä vain kerran vuodessa ja nostokerran vähimmäismäärän tulee tällöin olla vähintään 1500 €.</i>	

Sijoitussuunnitelman muutos:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa	50 € / kerta
Sijoituskohteiden muutokset sijoitussidonnaisissa säästöissä:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa	50 € / kerta
Toimenpidekulut:	
Panttaus:	50 €
Asiakkaan pyytämä vakuutusasiakirja tai todistus:	50 € / asiakirja tai todistus
Vakuutuksenottajan pyynnöstä tehtävä, sopimukseen kuulumaton erityistoimenpide veloitetaan tehtävään käytetävän työn perusteella	50 € / työtunti, kuitenkin vähintään 50 €
Siirtopalkkiot:	
Sijoitussidonnaisista vuosikorkoisiin	2 % siirrettävästä määrästä
Vuosikorkoisista sijoitussidonnaisiin	1 % siirrettävästä määrästä

Nordea Capital: maksumäärät ja kulut

Kulut: Nordea Capital	
Vakuutukseen maksettavien maksujen ehdot ja rajoitukset:	
Kertasuorituksena vähintään	2 000 €
Kuukausittaisena maksuna	50 € / kk
Vuodessa maksettava yht. vähintään	Ei määrätty
Kokonaissäästön yläraja	Ei määrätty
Kulu	Kulun määrä
Kuormitus- eli merkintäpalkkio:	
100 000 € asti	1 %
100 000 € ylittävältä osalta	0 %
Vuotuinen hoitopalkkio:	
<i>Sijoitussidonnaisissa säästöissä</i>	
100 000 € asti	0,40 %
100 000 € ylittävältä osalta	0,10 %
<i>Laskuperustekorkoisissa säästöissä (ei saatavilla tällä hetkellä!)</i>	
Takuusäästö -tuotteissa	0,40 % vuotuisena, kuitenkin vähintään 4 € kuukaudessa
Vuotuisen hoitopalkkion lisäksi:	Sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot
Nostopalkkiot takaisinostossa (osittaisena tai kokonaan):	
Toimenpidepalkkio	50 € / nostokerta
Nostopalkkio kolmen ensimmäisen vuoden aikana tapahtuvien takaisinostojen tai erääntymisen osalta 100 000 € yhteismäärään asti, kun:	
Sopimus voimassa alle vuoden	3 %
Sopimus voimassa 1-2 vuotta	2 %
Sopimus voimassa 2-3 vuotta	1 %
<i>Jos nosto tai erääntyminen tapahtuu ennen kuin tuote ollut voimassa 3 vuotta, perii vakuutusyhtiö sopimukselle mahdollisesti hyvitettyt lisäkorot, kuten asiakshyvityksen takaisin itselleen (koskenut Takuusäästöä).</i>	

Sijoitussuunnitelman muutos:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa, enintään 6 kertaa vuodessa	0 €
Konttorissa, useammin kuin 6 kertaa vuodessa	10 € / kerta
Sijoituskohteiden muutokset:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa, enintään 6 kertaa vuodessa	0 €
Konttorissa, useammin kuin 6 kertaa vuodessa	50 € / kerta
Panttausvahvistus:	50 €
Lisätiliote:	10 €
Nostosuunnitelman teko ja muutos:	50 € / toimenpide
Siirtopalkkiot (vanhoissa sopimuksissa):	
Sijoitussidonnaisista laskuperustekorkoihin	3 % siirrettävästä määrästä
Laskuperustekorkoisista sijoitussidonnaisiin	0 % siirrettävästä määrästä

Nordea Säästöhenkivakuutus: maksumäärät ja kulut

Kulut: Nordea Säästöhenkivakuutus	
Vakuutukseen maksettavien maksujen ehdot ja rajoitukset:	
Kertasuorituksena vähintään	2 000 €
Kuukausittaisena maksuna	50 € / kk
Vuodessa maksettava yht. vähintään	Ei määrätty
Kokonaissäästöjen yläraja	Ei määrätty
Kulu	Kulun määrä
Kuormitus- eli merkintäpalkkio:	
100 000 € asti	1 %
100 000 € ylittävältä osalta	0 %
Vuotuinen hoitopalkkio:	
100 000 € asti	0,65 %
100 000 € ylittävältä osalta	0,10 %
<i>Hoitopalkkion määrä on vähintään 4 € kuukaudessa</i>	
Vuotuisen hoitopalkkion lisäksi:	Sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot
Nostopalkkiot takaisinostossa (osittaisena tai kokonaan) tai sopimuksen erääntyessä:	
Lunastuspalkkio (peritään aina)	1 % (veloitetaan kaikissa tapauksissa)
Toimenpidepalkkio (koskee vain takaisinostoa, jossa peritään aina)	50 € / nostokerta (veloitetaan lunastuspalkkion ja mahdollisen nostopalkkion lisäksi)
Nostopalkkio kolmen ensimmäisen vuoden aikana tapahtuvien takaisinostojen tai erääntymisen osalta 100 000 € yhteismäärään asti	3 % (veloitetaan lunastuspalkkion ja takaisinostossa toimenpidepalkkion lisäksi)
Henkiturvavakuutuksen maksut:	
Kulun muodostuminen riippuu mm. siitä, kattaako henkiturvavakuutus koko vakuutussäästön vai vain osan siitä.	Kulu veloitetaan kuukausittain laskurusteiden mukaisesti määräytyvänä vakuutusmaksuna

Sijoitussuunnitelman muutos:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa, enintään 6 kertaa vuodessa	0 €
Konttorissa, useammin kuin 6 kertaa vuodessa	10 € / kerta
Sijoituskohteiden muutokset:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa, enintään 6 kertaa vuodessa	0 €
Konttorissa, useammin kuin 6 kertaa vuodessa	50 € / kerta
Panttausvahvistus:	50 €
Lisätiliote:	10 €

Nordea Tavoitesäästö: maksumäärät ja kulut

Kulut: Nordea Tavoitesäästö	
Vakuutukseen maksettavien maksujen ehdot ja rajoitukset:	
Kertasuorituksena vähintään	2 000 €
Kuukausittaisena maksuna	50 € / kk
Vuodessa maksettava yht. vähintään	Ei määrätty
Kokonaissäästöjen yläraja	Ei määrätty
Kulu	Kulun määrä
Kuormitus- eli merkintäpalkkio:	0 %
Vuotuinen hoitopalkkio:	0,50 %
Vuotuisen hoitopalkkion lisäksi:	Sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot
Nostopalkkiot takaisinostossa (osittaisena tai kokonaan) tai sopimuksen erääntyessä:	
Sopimus voimassa alle 5 vuotta	1 %
Sopimus voimassa yli 5 vuotta	0 %
<i>Pienin sallittu nostosuunnitelman mukainen nosto on 50 € kuukaudessa</i>	
Sijoitussuunnitelman muutos:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa, enintään 6 kertaa vuodessa	0 €
Konttorissa, useammin kuin 6 kertaa / v.	20 € / kerta
Sijoituskohteiden muutokset:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa, enintään 6 kertaa vuodessa	0 €
Konttorissa, useammin kuin 6 kertaa / v.	20 € / kerta
Panttausvahvistus:	50 €
Lisätiliote:	10 €
Nostosuunnitelman teko tai muutos:	
Mahdollista vain konttorissa tehtynä	20 € / toimeksianto

OP-Sijoitusvakuutus: maksumäärät ja kulut

Kulut: OP-Sijoitusvakuutus	
Vakuutukseen maksettavien maksujen ehdot ja rajoitukset:	
Kertasuorituksena vähintään	50 €
Kuukausittaisena maksuna	Ei määrätty
Vuodessa maksettava yht. vähintään	500 €
Kokonaissäästöjen yläraja	10 000 000 €
Kulu	Kulun määrä
Kuormitus- eli merkintäpalkkio:	
Peruskulu	2 %, peritään max. 3000 € asti / maksu
<i>OP-bonuksilla mahdollisuus korvata ensimmäisestä maksusta syntyvät kulut osittain tai kokonaan, edellyttää vakuutuksen tekemistä ja maksun maksamista konttorissa</i>	
Vuotuinen hoitopalkkio:	
75 000 € asti	0,40 %
75 000 € ylittävältä osalta	0,20 %
<i>Neljännestä vuodesta alkaen kuitenkin vähintään 1,5 € / kuukaudessa</i>	
Vuotuisen hoitopalkkion lisäksi:	Sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot
Nostopalkkiot takaisinostossa (osittaisena tai kokonaan) tai sopimuksen erääntyessä:	
Nostopalkkio, kun sopimus voimassa 1-12 kuukautta	3 %, kuitenkin vähintään 50 €
Nostopalkkio, kun sopimus voimassa 13-24 kuukautta	2 %, kuitenkin vähintään 50 €
Nostopalkkio, kun sopimus voimassa 25-36 kuukautta	1 %, kuitenkin vähintään 50 €
Nostopalkkio, kun sopimus voimassa yli 36 kuukautta	Maksuton
Henkivakuutusmaksut:	
Kuukausittain vakuutussäästöistä laskuperusteiden mukaisesti määräytyvä kuolemanvaraturvan maksu	Maksun suuruus riippuu vakuutetun iästä ja kuolemanvaraturvan suuruudesta

Sijoitussuunnitelman muutos:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa, enintään 4 kertaa vuodessa	0 €
Konttorissa, useammin kuin 4 kertaa vuodessa	50 € / kerta
Sijoituskohteiden muutokset:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa, enintään 4 kertaa vuodessa	0 €
Konttorissa, useammin kuin 4 kertaa vuodessa	50 € / kerta
Toimenpidekulut:	
<i>Peritään seuraavista:</i> Vakuutustodistus esim. nostettavissa olevasta säästöstä (paitsi vainajan tai lesken perunkirjoitusta varten), selvitys kertyneestä säästöstä, muu todistus vakuutuksen sisällöstä tai ehdoista, panttauksen rekisteröinti ja poistaminen, muut em. verrattavat muutokset	50 € / toimenpide
Vakuutuksenottajan pyynnöstä tehtävä, sopimukseen kuulumaton erityistoimenpide veloitetaan tehtävään käytetävän työn perusteella	Sovittava erikseen, kuitenkin vähintään 50 € / toimenpide
Kopiokulut aikaisemmin toimitetun materiaalin kopiosta	2 € / sivu, kuitenkin vähintään 20 € / lähetykskerta

OP-Tulevaisuus: maksumäärät ja kulut

Kulut: OP-Tulevaisuus	
Vakuutukseen maksettavien maksujen ehdot ja rajoitukset:	
Kertasuorituksena vähintään	50 €
Kuukausittaisena maksuna	Ei määrätty
Vuodessa maksettava yht. vähintään	500 €
Kokonaissäästöjen yläraja	2 000 000 €
Kulu	Kulun määrä
Kuormitus- eli merkintäpalkkio:	0 %
Vuotuinen hoitopalkkio:	0,50 %
<i>Neljännestä vuodesta alkaen kuitenkin vähintään 1,5 € / kuukaudessa</i>	
Vuotuisen hoitopalkkion lisäksi:	Sijoituskohteiden hallinnointipalkkiot
Nostopalkkiot takaisinostossa (osittaisena tai kokonaan) tai sopimuksen erääntyessä:	
Nostopalkkio, kun sopimus voimassa 1-12 kuukautta	3 %, kuitenkin vähintään 50 €
Nostopalkkio, kun sopimus voimassa 13-24 kuukautta	2 %, kuitenkin vähintään 50 €
Nostopalkkio, kun sopimus voimassa 25-120 kuukautta	1 %, kuitenkin vähintään 50 €
Nostopalkkio, kun sopimus voimassa yli 120 kuukautta	Maksuton
Henkiturvavakuutuksen maksut:	
Kuukausittain vakuutussäästöstä laskuperusteiden mukaisesti määräytyvä kuolemanvaraturvan maksu	Maksun suuruus riippuu vakuutetun iästä ja kuolemanvaraturvan suuruudesta

Sijoitussuunnitelman muutos:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa, enintään 4 kertaa vuodessa	0 €
Konttorissa, useammin kuin 4 kertaa vuodessa	50 € / kerta
Sijoituskohteiden muutokset:	
Verkkopankissa tehtynä	0 €
Konttorissa, enintään 4 kertaa vuodessa	0 €
Konttorissa, useammin kuin 4 kertaa vuodessa	50 € / kerta
Toimenpidekulut:	
<i>Peritään seuraavista:</i> Vakuutustodistus esim. nostettavissa olevasta säästöstä (paitsi vainajan tai lesken perunkirjoitusta varten), selvitys kertyneestä säästöstä, muu todistus vakuutuksen sisällöstä tai ehdoista, panttauksen rekisteröinti ja poistaminen, muut em. verrattavat muutokset	50 € / toimenpide
Vakuutuksenottajan pyynnöstä tehtävä, sopimukseen kuulumaton erityistoimenpide veloitetaan tehtävään käytetävän työn perusteella	Sovittava erikseen, kuitenkin vähintään 50 € / toimenpide
Kopiokulut aikaisemmin toimitetun materiaalin kopiosta	2 € / sivu, kuitenkin vähintään 20 € / lähetyskerta